

A large teal circle graphic on the right side of the page, containing the text 'Environment', 'AGRO- EN BIOTECHNOLOGIE', and 'ACADEMIEJAAR 2025-2026'.

Environment

AGRO- EN BIOTECHNOLOGIE

ACADEMIEJAAR
2025-2026

Buiten of binnen: een analyse van de toegang van Vlaamse huiskatten tot de buitenwereld

Bachelorproef voorgelegd tot het behalen van het diploma van
Bachelor in de Agro- en biotechnologie
Afstudeeroptie dierenzorg
Door Anaïs Neyt
Promotor: Els Peeters
Co-promotor: /

Dit proefschrift is een examendocument dat niet werd gecorrigeerd voor eventueel vastgestelde fouten. Zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van zowel de promotor(en) als de auteur(s) is overnemen, kopiëren, gebruiken of realiseren van deze uitgave of gedeelten ervan verboden.

Voorwoord

Deze bachelorproef werd geschreven in het kader van de opleiding Agro- en Biotechnologie met afstudeerrichting Dierenzorg en vormt het sluitstuk van mijn studie. Het onderwerp van deze studie, namelijk de buitentoeegang van de Vlaamse huiskat en de factoren die deze beïnvloeden, sluit aan bij mijn interesse in dierenwelzijn en het gedrag van katten.

Tijdens het verzamelen van de data kwamen ook een aantal leuke en opvallende momenten naar voren die dit onderzoek extra bijzonder maakten. Zo passeerden er in de enquête en tijdens de live-bevragingen heel wat originele en creatieve kattennamen (Obi Floki Winterflower, Hokey Pokey, Archimedes, Boule de Berlin, Plumeau, Miss Pilou Grey, Vinte van Beverragdoll, Dabber en Dazzle de la Finesse du Sable, Schrodinger, Nicolas Bourbaki, Napoleon (officieel Mr. Blue), Earl Grey, Loes de Buurpoes, Mamezelle en de Siberische katers Rachmaninov en Tchaikovsky), wat een glimlach bracht tijdens het verwerken van de gegevens. Daarnaast was het ook opvallend om te zien hoe breed het publiek was dat bereid was deel te nemen aan het onderzoek. Zo nam onder andere een zeer respectabele oudere respondent (96 jaar oud) de tijd om de enquête in te vullen, wat de betrokkenheid van verschillende generaties katteneigenaars illustreert.

Dergelijke kleine momenten maakten het onderzoeksproces niet alleen leerrijk, maar ook bijzonder aangenaam en motiverend.

Graag wil ik een aantal personen en organisaties bedanken die hebben bijgedragen aan het tot stand komen van deze bachelorproef. In het bijzonder wil ik mijn promotor, Els Peeters, bedanken voor de begeleiding, feedback en ondersteuning tijdens het volledige proces. Daarnaast wil ik ook alle respondenten bedanken die de tijd hebben genomen om deel te nemen aan de enquête en de live-bevragingen. Zonder hun medewerking was dit onderzoek niet mogelijk geweest.

Tot slot wil ik mijn partner, familie, vrienden en viervoetige vrienden bedanken voor hun steun en motivatie tijdens het schrijven van deze bachelorproef.

Samenvatting

In deze bachelorproef werd de buitentoegang en buitenomgeving van de Vlaamse huiskat onderzocht, evenals de factoren die deze keuzes bij katteneigenaars beïnvloeden. Hierbij werd gefocust op kenmerken van de eigenaar, de kat en de woonomgeving. Het onderzoek werd uitgevoerd aan de hand van een combinatie van online enquêtes en live-bevragingen.

De resultaten tonen aan dat er, voornamelijk in de online enquête, een vrijwel gelijke verdeling bestaat tussen katten die permanent binnenshuis worden gehouden (46,53%; n = 610) en katten met buitentoegang (50,50%; n = 662). Bij de live-bevragingen werd een grotere kloof tussen deze groepen vastgesteld, waarbij 68,83% (n = 53) van de katten toegang heeft tot de buitenomgeving en 23,38% (n = 18) permanent binnenshuis leeft. Daarnaast werd vastgesteld dat het type kat (raskat of niet) en het al dan niet volgen van een diergerelateerde opleiding door de eigenaar significante factoren zijn in relatie tot buitentoegang. Eigenaars motiveren hun keuzes voornamelijk vanuit veiligheidsoverwegingen, dan wel vanuit het belang van vrijheid en het kunnen uitoefenen van natuurlijk gedrag.

De resultaten wijzen erop dat de keuze rond buitentoegang multifactorieel is en dat er een duidelijk spanningsveld bestaat tussen veiligheid en vrijheid. Opvallend is dat de impact van katten op de omgeving en inheemse prooisorten slechts beperkt werd aangehaald door de respondenten.

Een mogelijke evenwichtige oplossing is het gebruik van afgeschermdes buitenruimtes, zoals een catio, die voordelen biedt voor zowel kat, eigenaar als omgeving. Verdere sensibilisering van katteneigenaars rond deze alternatieve vorm van huisvesting is aangewezen.

Inhoudstafel

VOORWOORD.....	2
SAMENVATTING	3
INLEIDING	6
1 DOELSTELLINGEN.....	7
2 LITERATUURSTUDIE	8
2.1 STRESS BIJ KATTEN.....	8
2.1.1 Oorzaken van stress	8
2.1.2 Stress en temperament	9
2.1.3 Stress, ziektes en aandoeningen	9
2.1.4 Stress preventie en -reductie	9
2.2 BASISBEHOEFEN VAN DE KAT.....	10
2.2.1 Nood aan een veilige omgeving	10
2.2.2 Nood aan essentiële bronnen.....	10
2.2.3 Nood aan het kunnen uitoefenen van spel- en jaaggedrag	11
2.2.4 Nood aan positieve, sociale interactie met de mens.....	11
2.2.5 Nood aan een neus-vriendelijke omgeving	11
2.3 GEDRAGINGEN VAN DE KAT	12
2.3.1 Sociaal gedrag.....	12
2.3.2 Communicatief gedrag.....	12
2.3.3 Olfactorische communicatie.....	13
2.3.4 Jacht- en spelgedrag	13
2.3.5 Rust- en slaappatronen	13
2.3.6 Mens-kat relatie	13
2.4 EVOLUTIE VAN DE MENS-KAT RELATIE.....	14
2.5 DE MENS-KATINTERACTIE IN DE HUISELIJKE OMGEVING	15
2.6 INVLOED VAN DE KAT OP DE OMGEVING.....	16
2.6.1 Het territorium van de kat.....	16
2.6.2 De huiskat als jager	17
2.7 BINNEN VERSUS BUITEN: DE VOOR- EN NADELEN	18
2.7.1 Vrije buitentoegang bij gedomesticeerde katten	18
2.7.2 Binnenhouden van katten	19
2.7.3 Veilige toegang tot buiten.....	19
3 MATERIAAL EN METHODEN.....	21
3.1 HET ENQUÊTEFORMULIER	21
3.2 HET AFNEMEN VAN DE ENQUÊTE	21
3.3 VERWERKING RESULTATEN.....	22
4 RESULTATEN.....	23
4.1 SOCIODEMOGRAFISCH PROFIEL VAN DE RESPONDENTEN.....	23
4.2 WOONCONTEXT EN OMGEVINGSFACTOREN	28
4.3 PROFIEL VAN DE KATTENEIGENAARS	31
4.4 KENMERKEN VAN DE KATTEN	33
4.5 BUITENTOEGANG EN LEEFOMSTANDIGHEDEN VAN DE KAT	37
4.6 MOGELIJKE VERBANDEN TUSSEN GEGEVENS	44
4.6.1 Verband tussen het volgen van een opleiding met dieren en de buitentoegang van de kat	44
4.6.2 Verband tussen het volgen van een opleiding met dieren en de buitenomgeving van de kat	45
4.6.3 Verband tussen de voortplantingsstatus en de buitentoegang van de kat.....	46
4.6.4 Verband tussen de voortplantingsstatus en de buitenomgeving van de kat	47

4.6.5	Verband tussen de soort (raskat of niet) en de buitentoegang van de kat	48
4.6.6	Verband tussen de soort (raskat of niet) en het al dan niet onder toezicht naar buiten gaan onder toezicht	49
4.6.7	Verband tussen de soort (raskat of niet) en de buitenomgeving van de kat.....	50
4.6.8	Verband tussen het in de buurt wonen van een natuurgebied en de buitentoegang van de kat	51
4.6.9	Verband tussen het in de buurt wonen van een natuurgebied en de buitenomgeving van de kat	52
5	DISCUSSIE	54
5.1	INLEIDING.....	54
5.2	BESPREKING VAN DE RESULTATEN.....	54
5.2.1	Sociodemografisch profiel van de respondenten	54
5.2.2	Wooncontext en omgevingsfactoren	56
5.2.3	Profiel van de katteneigenaar	57
5.2.4	Kenmerken van de kat.....	58
5.2.5	Buitentoegang en leefomstandigheden van de kat	59
5.2.6	Mogelijke verbanden tussen gegevens	61
5.3	TERUGKOPPELING AAN DE LITERATUURSTUDIE	61
5.4	BEDENKINGEN BIJ HET ONDERZOEK	63
5.5	STERKTES EN ZWAKTES VAN HET ONDERZOEK	64
5.6	TOEKOMSTIGE ONDERZOEKEN	65
5.7	CONCLUSIE	66
	BESLUIT.....	68
	LIJST VAN TABELLEN EN FIGUREN	69
	LIJST VAN TABELLEN	69
	LIJST VAN FIGUREN	69
	BRONNENLIJST.....	73
	LIJST VAN BIJLAGEN	81
	BIJLAGE 1: LIJST MET ASIELEN	81
	BIJLAGE 2: ENQUÊTEFORMULIER	81
	BIJLAGE 1: LIJST MET ASIELEN	82
	BIJLAGE 2: ENQUÊTEFORMULIER	86

Inleiding

De kat is naast de hond een van de meest populaire huisdieren, niet alleen in Vlaanderen, maar ook daarbuiten. Volgens cijfers van Dierenwelzijn Vlaanderen uit januari 2026 zijn er 1 773 038 katten geregistreerd via CatID in Vlaanderen. Sinds de COVID-pandemie daalt het aantal registraties dat er jaarlijks bijkomt, maar Vlaanderen blijft een grote huiskattenpopulatie hebben (Dierenwelzijn Vlaanderen, 2026). Met dit aantal katten is er steeds meer debat over het al dan niet buiten laten van huiskatten. De meest voorkomende manier waarop katten gehouden worden, is dat de kat toegang heeft tot zowel de buitenwereld als de woonplaats van de eigenaar. De laatste jaren is er echter een grote toename van eigenaars die beslissen om hun katten permanent binnenshuis te houden.

Het debat over het al dan niet buiten laten van katten draait voornamelijk om de impact van katten op de biodiversiteit en de omgeving, en om de veiligheid van de kat zelf wanneer deze naar buiten gaat. Argumenten zoals “katten zorgen voor druk op inheemse prooi-soorten” worden vaak aangehaald in deze discussie. Daarnaast doden huiskatten niet alleen voor voedsel, maar ook voor de jacht zelf (Onze Natuur, 2020). Een concreet voorbeeld van de impact van de huiskat op de plaatselijke biodiversiteit is een studie die sinds 2015 loopt in Frankrijk (SFEPM). Uit de eerste resultaten van deze studie blijkt dat voornamelijk zoogdieren en vogels op het menu van de huiskat staan. Uit hetzelfde onderzoek blijkt ook dat jagende huiskatten een van de drie belangrijkste oorzaken zijn van sterfte bij tuinvogels in Frankrijk. Het tweede veelvoorkomende argument bij eigenaars die hun katten binnenhouden, is de veiligheid van hun dier. Voornamelijk in een stedelijke context wordt het verkeer hierbij aangehaald als argument.

Indien katten permanent binnen worden gehouden, moeten er wel maatregelen genomen worden zodat de kat haar natuurlijke gedragingen kan blijven uitoefenen. Zo niet, kan er frustratie en stress ontstaan bij de kat. Chronische of langdurige stress wordt bovendien gelinkt aan verschillende gezondheidsaandoeningen bij de kat. Verschillende vormen van verrijking, zoals voederpuzzels, krabplaatsen en verstopplaatsen, zorgen ervoor dat katten hun natuurlijke gedragingen kunnen blijven uitoefenen en dragen bij aan een verminderd stressniveau.

Omdat er geen cijfers zijn over hoe Vlaamse huiskatten worden gehouden (enkel binnen of ook naar buiten), werd deze bachelorproef uitgevoerd. Er wordt een beeld weergegeven van het al dan niet naar buiten gaan van huiskatten in Vlaanderen, de mogelijke factoren voor deze keuze en het gebruik van tussenvormen (katten die naar buiten kunnen, maar begrensd worden door bijvoorbeeld een omheinde tuin, catio of volière). De factoren die in deze studie worden bekeken, zijn kenmerken van de eigenaar, de woonomgeving en de kat zelf. Daarnaast werd in deze bevraging ook gepolst naar de redenen waarom eigenaars hun katten al dan niet naar buiten laten. Deze studie is dus zowel beschrijvend als verklarend.

1 Doelstellingen

In deze bachelorproef wordt onderzoek verricht naar de levensstijl van de Vlaamse huiskat. Meer specifiek wordt er onderzocht in welke mate katten al dan niet (vrije) toegang hebben tot de buitenwereld en welke factoren de keuze van de mens beïnvloeden om een kat binnen, buiten of in een catio/ katveilige tuin te houden.

De literatuurstudie behandelt onder meer de volgende onderzoeksvragen:

- Wat zijn de basisbehoeften van een kat?
- Welke normale gedragingen vertoont een kat?
- Zijn er gedragsverschillen tussen binnen- en buitenkatten?
- Welke factoren kunnen stress veroorzaken bij katten?
- Hoe is de band tussen mens en kat geëvolueerd?
- Wat is een catio en wat is het doel ervan?
- Wat is de impact van katten op de nabije omgeving en op inheemse diersoorten in Vlaanderen?
- Met welke risico's wordt een kat geconfronteerd wanneer zij vrij buiten kan rondlopen?

Aan de hand van een online enquête, aangevuld met live-bevragingen verspreid over Vlaanderen, wordt getracht een antwoord te formuleren. Daarnaast wordt in kaart gebracht hoeveel katten in Vlaanderen uitsluitend binnenshuis leven, vrij toegang hebben tot de buitenomgeving, dan wel gebruik kunnen maken van een catio/ katveilige tuin of andere manieren om beschermd naar buiten te gaan.

2 Literatuurstudie

2.1 Stress bij katten

2.1.1 Oorzaken van stress

Gedomesticeerde katten kunnen stress ervaren als reactie op uiteenlopende omgevingsstimuli, wat een negatieve invloed heeft op hun welzijn en kan leiden tot gedragsveranderingen (Amat et al., 2016; Moberg & Mench, 2000). De impact van een stressor wordt daarbij niet uitsluitend bepaald door de aard van de prikkel, maar vooral door de mate waarin de kat deze kan voorspellen en controleren (Beerda et al., 1998; Weiss, 1972). Wanneer meerdere stressfactoren gelijktijdig aanwezig zijn, kunnen de negatieve effecten zich opstapelen, aangezien stressoren cumulatief werken (Schreck, 2000). Het creëren van een voorspelbare en controleerbare leefomgeving is daarom essentieel om stress bij katten te beperken.

Belangrijke oorzaken van stress zijn omgevingsveranderingen, kale en weinig stimulerende leefomgevingen, een verstoorde mens-katrelatie, conflicten tussen katten en een gebrek aan controle over beschikbare hulpbronnen (Koolhaas et al., 2011; Rochlitz, 1999). Een problematische mens-katrelatie kan bijvoorbeeld voortkomen uit onvoldoende socialisatie of een negatieve omgangsvorm, zoals straffen, en vormt een belangrijke stressbron (Heidenberger, 1997; Turner, 1991). Conflicten tussen katten ontstaan vaak bij de introductie of herintroductie van een soortgenoot, maar ook door competitie om voedsel, water, rustplaatsen of kattenbakken (Levine et al., 2005; McKeown et al., 1988). Daarnaast kunnen veranderingen in de dagelijkse routine, een nieuw gezinslid of aanpassingen in de woonomgeving eveneens stress uitlokken (Badiani et al., 1998; McCune, 1995).

Voor katten met een voorgeschiedenis van vrije buitentoegang vormt het beperken van natuurlijk gedrag een bijkomende risicofactor. Buitenkatten besteden van nature veel tijd aan jagen, exploreren en voedsel zoeken. Wanneer deze gedragingen binnenshuis niet kunnen worden uitgeoefend, kan dit leiden tot frustratie en stressgerelateerde problemen (Pryor et al., 2001). Verrijkingsstrategieën die natuurlijk gedrag stimuleren, zoals interactief spel, voedselpuzzels en exploratiemogelijkheden, kunnen helpen om het stressniveau te verlagen (Carlstead et al., 1993).

Er dient bovendien een onderscheid gemaakt te worden tussen acute en chronische stress. Acute stressreacties zijn normale, beschermende reacties die vaak optreden tijdens kortdurende gebeurtenissen, zoals een dierenartsbezoek. Na afloop keert de kat doorgaans terug naar haar fysiologische basistoestand (Horwitz & Rodan, 2018). Chronische stress daarentegen ontstaat door langdurige, intensieve of ernstige stressoren, zoals aanhoudende interkatconflicten, blijvende omgevingsveranderingen of het langdurig verhinderen van natuurlijk gedrag (Amat et al., 2009; Longstaff et al., 2017). Ook hospitalisatie of een verblijf in het asiel kunnen aanleiding geven tot chronische stress.

Chronische stress wordt frequent in verband gebracht met medische en gedragsmatige problemen. Zo bestaat er een sterke associatie tussen langdurige stress en *feline idiopathische cystitis* (FIC) (Buffington et al., 2006; Stella et al., 2011). Op langere termijn kan chronische stress leiden tot abnormale gedragingen, verhoogde prikkelbaarheid en een onderdrukking van het immuunsysteem, waardoor het risico op infecties stijgt en het algemeen welzijn van de kat verder onder druk komt te staan (Horwitz & Rodan, 2018).

2.1.2 Stress en temperament

Hoe een kat reageert op en omgaat met stress, hangt niet alleen af van de omgeving, maar ook van het temperament van de individuele kat (McCune, 1995). Dit temperament wordt beïnvloed door genetische factoren en vroege ervaringen. Zo blijkt dat kittens van ervaren moeders minder gedragsproblemen ontwikkelen dan kittens die door onervaren of ondervoede moeders grootgebracht zijn (Karsh, 1984; Smith & Jansen, 1977).

Voor binnenshuis levende katten is dit relevant, omdat individueel temperament bepaalt hoe goed een kat omgaat met stressfactoren zoals beperkte ruimte, veranderingen in de omgeving of interacties met andere katten. Het begrijpen van deze verschillen helpt eigenaren om de leefomgeving en omgang met de kat af te stemmen op haar behoeften, wat het welzijn bevordert (McCune, 1995; Reisner et al., 1994; Turner et al., 1986).

2.1.3 Stress, ziektes en aandoeningen

Stress bij katten kan het immuunsysteem onderdrukken, waardoor nieuwe infecties kunnen ontstaan of oude infecties opnieuw opflakkeren (Griffin, 1989), zoals bijvoorbeeld het feline herpesvirus (Tanaka et al., 2012). Katten met een hoog stressniveau zijn bovendien vijf keer gevoeliger voor luchtweginfecties (Tanaka et al., 2012). Daarnaast kan stress bijdragen aan gastro-intestinale problemen zoals braken en diarree (Enck & Holtmann, 1992), interstitiële cystitis (een aandoening aan de lagere urinewegen) (Buffington, 2011), dermatologische aandoeningen zoals atopische dermatitis en acrale likdermatitis (Panconesi & Hautmann, 1996) en het ontwikkelen van allergieën (Scheich et al., 1993).

Stress kan bij katten een breed spectrum aan gedragsveranderingen veroorzaken. Een van de ernstigste hiervan is anorexie, die kan leiden tot leververvetting (hepatic lipidosis), een vaak levensbedreigende aandoening. Leververvetting wordt vooral gezien bij katten met overgewicht die, naar aanleiding van een stressreactie, stoppen met eten (Armstrong & Blanchard, 2009). De relatie tussen voedselinname — of het uitblijven daarvan — en stress is afhankelijk van meerdere factoren, waaronder de intensiteit van de stressor (Martí et al., 1994). Daarnaast worden verschillende aandoeningen in verband gebracht met stress, zoals het *feline hyperesthesie syndroom* (FHS), gekenmerkt door korte episodes van abnormaal gedrag (Beaver, 2003), psychogene alopecia, waarbij kaalheid ontstaat door stress gerelateerd overmatig likken, pica, het innemen van niet-eetbare materialen (Amat et al., 2016) en afwijkend urine-markeringsgedrag (Hart & Hart, 2013).

Voor binnenshuis gehouden katten benadrukt dit het belang van een stressarme en verrijkte leefomgeving om hun gezondheid en welzijn te ondersteunen.

2.1.4 Stress preventie en -reductie

Wanneer katten stress ervaren, bestaat de belangrijkste interventie — voor zover mogelijk — uit het wegnemen van de stressor. Indien de stress veroorzakende prikkel een andere kat in het huishouden betreft, is het essentieel om deze dieren zorgvuldig te herintroduceren, zodat zij niet langer elkaars bron van stress vormen (Crowell-Davis et al., 1997).

Omgevingsverrijking vormt eveneens een aangewezen strategie om stress te reduceren en het algemeen welzijn te verbeteren. Hierbij is het echter van belang dat veranderingen stapsgewijs worden ingevoerd, aangezien plotse aanpassingen het stressniveau juist kunnen verhogen (Rochlitz, 1999). De belangrijkste vormen van verrijking sluiten aan bij de basisbehoeften van de kat (zie hoofdstuk 2.2): veilige schuil- en verstoppplaatsen (van der Leij et al., 2017; Vinke et al., 2014),

voedselverrijking (Rochlitz, 2009), geschikt speelgoed (Bergamini et al., 2024), alsook toegang tot essentiële bronnen en krabmogelijkheden (Ellis et al., 2013).

Daarnaast kunnen synthetische feromonen worden ingezet om stress te verminderen. Het meest doeltreffende feromoon is het gezichtsferomoon, waarvan werd aangetoond dat het katten ondersteunt bij het aanpassen aan een nieuwe omgeving en dat het abnormaal urine-markeringsgedrag en andere compulsieve gedragingen kan reduceren (Griffith et al., 2000; Hunthausen, 2000).

2.2 Basisbehoeften van de kat

Het voldoen aan de basisbehoeften van de kat (*Felis sylvestris catus*) is essentieel voor de lichamelijke en mentale gezondheid van de kat. Indien niet aan deze noden wordt voldaan, treden er vaak gedragsproblemen op. Om een gezonde omgeving te hebben voor de kat, moet er rekening gehouden worden met 5 pijlers (Ellis et al., 2013):

- Nood aan een veilige omgeving.
- Nood aan essentiële bronnen.
- Nood aan het kunnen uitoefenen van spel- en jaaggedrag.
- Nood aan positieve, sociale interactie met de mens.
- Nood aan een neus-vriendelijke omgeving.

2.2.1 Nood aan een veilige omgeving

Een veilige omgeving voor een kat wordt gekenmerkt door de aanwezigheid van plaatsen waar het dier zich kan terugtrekken en verbergen (van der Leij et al., 2017; Vinke et al., 2014). Dit is bijzonder relevant voor katten die weinig of geen toegang tot buitenruimte hebben, omdat dergelijke schuilplaatsen een belangrijke manier vormen om controle te ervaren in een beperkte omgeving. Idealiter bevinden deze zich op een rustige, afgelegen locatie met beperkte passage, zodat de kat zich ongestoord kan ontspannen (van der Leij et al., 2017). Wanneer de kat zich volledig op haar gemak voelt, kan de verstopplaats eveneens functioneren als slaapplek (Ellis et al., 2013).

Typische voorbeelden zijn kartonnen dozen, transport- of draagmanden en verhoogde ligplaatsen, zoals planken op hoogte (Ellis et al., 2013; van der Leij et al., 2017). In huishoudens met meerdere katten wordt aangeraden om minstens evenveel verstopplaatsen te voorzien als er katten aanwezig zijn, bij voorkeur met de mogelijkheid tot meerdere in- en uitgangen om blokkades en conflicten te voorkomen (Ellis et al., 2013). Dergelijke maatregelen zijn vooral van belang bij binnenkatten, waar territoriale spanningen sneller kunnen ontstaan door het gedeelde en beperkte leefgebied.

2.2.2 Nood aan essentiële bronnen

Onder de essentiële bronnen voor katten worden onder meer water, voedsel, krabmogelijkheden, voorzieningen voor toiletgebruik en geschikte spel- en rustplaatsen verstaan (Ellis et al., 2013). Voor katten die hoofdzakelijk binnenshuis leven is de manier waarop deze bronnen worden aangeboden cruciaal voor het welzijn. Ze dienen op vaste locaties in de leefomgeving beschikbaar te zijn en duidelijk van elkaar gescheiden, bijvoorbeeld doordat eet- en drinkvoorzieningen niet direct naast elkaar geplaatst worden (Ellis et al., 2013; Neilson, 2005; Rochlitz, 2009).

Daarnaast is het aangewezen om van elke bron in huis meerdere exemplaren te voorzien, zowel in huishoudens met meerdere katten als bij individuele katten. Bij een beperkt binnenleefgebied

vermindert een ruimtelijke spreiding de kans op competitie rond voedsel of water en kan dit het stressniveau binnen de groep verlagen (Bergamini et al., 2024; Neilson, 2005; Rochlitz, 2009).

2.2.3 Nood aan het kunnen uitoefenen van spel- en jaaggedrag

Het stimuleren van spelgedrag bij katten kan op twee manieren plaatsvinden: via interactie met de eigenaar of via spel tussen katten die tot dezelfde sociale groep behoren (Delgado & Hecht, 2019; Gajdoš Kmecová et al., 2021; Henning et al., 2022; Rochlitz, 2009). Voor katten die weinig of geen toegang tot buiten hebben, vormt spel een belangrijke vervanging voor natuurlijke prikkels en draagt het bij aan stressreductie en welzijn.

Het jaaggedrag kan binnenshuis worden gestimuleerd via interactief spel of door voedselverrijking, zoals voederapparaten die inspanning vereisen of het verstoppertje van kleine hoeveelheden voedsel (Ellis et al., 2013; Rochlitz, 2009).

In huishoudens met meerdere katten wordt aanbevolen om verschillende speeltjes beschikbaar te stellen en dagelijks met elke kat afzonderlijk te interageren. Dit helpt competitie te vermijden en biedt individuele dieren voldoende mentale uitdaging (Bergamini et al., 2024). Het type spel en de intensiteit dienen te worden afgestemd op leeftijd en fysieke conditie, aangezien speelbehoefte en energieniveau variëren (Henning et al., 2022).

2.2.4 Nood aan positieve, sociale interactie met de mens

Katten zijn sociale gezelschapsdieren die behoefte hebben aan positieve interacties met de mens. Vroege en herhaalde positieve sociale ervaringen dragen bij aan een verhoogd welzijn, doordat zij angst en stress verminderen (Rochlitz, 2009). Wanneer een kat zich comfortabel voelt, zal zij dit doorgaans uiten door langzaam te knippen met de ogen, te spinnen of haar hoofd of lichaam tegen de persoon aan te wrijven (Ellis et al., 2013).

Positieve sociale interactie is bovendien van groot belang voor katten die in een beperkte omgeving verblijven, zoals in een dierenartsenpraktijk of asiel. De mate waarin een kat in dergelijke omstandigheden toenadering zoekt, hangt sterk af van haar eerdere socialisatie-ervaringen (Ellis et al., 2013).

2.2.5 Nood aan een neus-vriendelijke omgeving

Katten maken intensief gebruik van hun reukzintuig om hun omgeving te beoordelen en te interpreteren. Via het orgaan van Jacobson nemen zij chemische signalen waar die hen in staat stellen te communiceren met soortgenoten (the behaviour of the domestic cat 2nd edition – pagina 37-39). Katten markeren hun omgeving door met hun hoofd of lichaam langs objecten te wrijven; op deze manier geven zij aan dat een territorium reeds bezet is (Rochlitz, 2009). Dit gedrag is bijzonder relevant bij katten die voornamelijk binnenshuis leven, omdat geurmarkering helpt om controle en voorspelbaarheid te creëren binnen een beperkt territorium.

Voor mensen is het daarom van belang zich bewust te zijn van de cruciale rol van geurcommunicatie en deze zo min mogelijk te verstoren. Wanneer een kat haar geur markeert, mag dit gedrag niet worden bestraft, aangezien het een natuurlijk onderdeel vormt van haar sociale communicatie (Ellis et al., 2013).

In situaties waar katten in een beperkte ruimte verblijven, zoals dierenartsenpraktijken, asielen of een strikt binnenleven, kan het gebruik van synthetische feromonen helpen om stress te reduceren en een gevoel van veiligheid te bevorderen (Ellis et al., 2013).

2.3 Gedragingen van de kat

Om het gedrag van katten te begrijpen, is het nuttig om te kijken naar hun wilde voorouders. In tegenstelling tot vele andere gedomesticeerde diersoorten heeft het domesticatieproces bij katten relatief weinig invloed gehad op hun gedragsrepertoire: veel natuurlijke gedragingen van hun voorouders zijn behouden gebleven (Bradshaw et al., 2012d). Dit betekent dat ook huiskatten nog sterk worden gestuurd door gedragingen die oorspronkelijk in een buitenomgeving tot uiting kwamen, zoals verkennen, jagen en territoriumgebruik.

De manier waarop en het moment waarop een kat deze gedragingen vertoont, worden beïnvloed door interne ritmes binnen het endocriene en zenuwstelsel, die op hun beurt reageren op omgevingssignalen zoals dag- en nachtritme en seizoensgebonden veranderingen in daglengte (Bradshaw et al., 2012a). Voor katten die voornamelijk binnenshuis leven is het daarom belangrijk dat de omgeving deze natuurlijke drang tot activiteit en verkenning zoveel mogelijk ondersteunt.

2.3.1 Sociaal gedrag

Lange tijd werd aangenomen dat de gedomesticeerde kat een solitair dier is. Recente studies tonen echter aan dat gedomesticeerde katten, ook binnen populaties die onafhankelijk van mensen leven, sociale structuren kunnen vormen (Bradshaw et al., 2012a). Voor binnenshuis levende katten is dit van belang, aangezien beperkte ruimte en gedeelde middelen kunnen leiden tot sociale spanningen; kennis van natuurlijk sociaal gedrag kan helpen om conflicten te verminderen en het welzijn te bevorderen.

Binnen een groep katten dragen gedragingen zoals allogrooming en allorubbing bij aan het vormen van groepscohesie en het verminderen van spanning (Bradshaw et al., 2012a; Crowell-Davis et al., 2004; van den Bos, 1998). Ook neus-aan-neusbegroetingen (Crowell-Davis et al., 2004) en samen slapen (Crowell-Davis, 2007) ondersteunen hechte sociale banden, wat zowel bij binnen- als buitenkatten van belang is. Het begrijpen van deze gedragingen is relevant voor eigenaren van binnenshuis levende katten om een omgeving te creëren die sociaal welzijn ondersteunt.

2.3.2 Communicatief gedrag

Katten maken voornamelijk gebruik van hun gezichtsvermogen tijdens de jacht. Hun ogen zijn aangepast om bij schemering of weinig licht goed te kunnen zien, en snelle bewegingen roepen een onmiddellijke reactie op (Brown & Bradshaw, 2013). Voor binnenshuis levende katten is dit relevant, omdat hun natuurlijke jachtgedrag beperkt wordt door een omgeving zonder prooidieren. Het aanbieden van interactief spel en voedselverrijking kan deze evolutionair bepaalde reacties stimuleren en frustratie voorkomen.

Ook het auditieve systeem van katten is geëvolueerd voor de jacht en het opsporen van prooidieren. Katten beschikken over een breed gehoorbereik en gebruiken subtiele variaties in geluid om met mensen te communiceren (Brown & Bradshaw, 2013). Dit vermogen kan binnenshuis worden benut door speeltjes en activiteiten die geluiden produceren, zodat katten hun natuurlijke aandacht en reactievermogen kunnen inzetten.

2.3.3 Olfactorische communicatie

Katten maken intensief gebruik van het orgaan van Jacobson om chemische signalen waar te nemen en zo te communiceren met soortgenoten. Voor binnenshuis levende katten is olfactorische communicatie een belangrijke manier om controle en voorspelbaarheid te ervaren binnen een beperkt territorium. Huiskatten die in sociale groepen leven, wisselen geuren uit met groepsleden, waardoor een gemeenschappelijke groepsgeur ontstaat die sociale herkenning en cohesie ondersteunt (Brown & Bradshaw, 2013).

Territoriaal gedrag is nauw verbonden met geurcommunicatie. Katten gebruiken voornamelijk geur om hun omgeving af te bakenen, via urine (spreegedrag) (Brown & Bradshaw, 2013; Pryor et al., 2001), feces (Brown & Bradshaw, 2013; Nakabayashi et al., 2012) en afscheiding van geurklieren op het lichaam (Brown & Bradshaw, 2013; Verberne & de Boer, 1976). In een binnen omgeving helpt dit natuurlijke gedrag om spanning tussen katten te verminderen en het welzijn te bevorderen.

2.3.4 Jacht- en spelgedrag

Onder natuurlijke omstandigheden ontwikkelen kittens hun jachtinstinct door geleidelijke blootstelling aan prooi (Bateson, 2013; Leyhausen, 1979). Voor binnenshuis levende katten kan interactief spel en voedselverrijking deze natuurlijke drang stimuleren en frustratie voorkomen, doordat het hun jacht- en vanginstincten benut.

Spelgedrag komt frequent voor bij katten, ongeacht hun leeftijd, maar varieert sterk per individu. Sommige katten spelen actief met hun eigenaar, andere huisdieren of zelfstandig met speeltjes, terwijl weer andere minder speels zijn. Deze verschillen worden beïnvloed door genetische factoren, eerdere ervaringen en het tijdstip waarop speelervaringen plaatsvonden (Crowell-Davis, 2007). Het aanbieden van geschikte speel- en jaagactiviteiten is daarom essentieel voor het welzijn van binnenshuis gehouden katten.

2.3.5 Rust- en slaappatronen

Katten vertonen een polyfasisch slaappatroon, wat betekent dat zij meerdere keren per dag en nacht gedurende korte perioden slapen (Brown & Bradshaw, 2013). Gemiddeld slapen katten tussen de 10 en 15 uur per etmaal, verdeeld over dutjes van 50 tot 110 minuten. Hoewel huiskatten niet langer hoeven te jagen, blijft dit rust- en activiteitspatroon instinctief behouden (Ling & Sands, 2023; Stallard & Raey, 2024).

Voor katten is het belangrijk dat zij slaapplekken hebben die veilig en comfortabel aanvoelen, bij voorkeur verhoogd zodat zij hun omgeving kunnen overzien. Het wisselen van rustplaatsen is een natuurlijk gedrag, waardoor het aan te raden is om in huishoudens met meerdere katten voldoende en gevarieerde slaapplekken aan te bieden om stress en conflicten te verminderen (Stallard & Raey, 2024).

2.3.6 Mens-kat relatie

Een positieve mens-katrelatie wordt in belangrijke mate gevormd tijdens de vroege socialisatieperiode. In deze gevoelige ontwikkelingsfase, die zich situeert tussen twee en zeven weken leeftijd, leren kittens sociale vaardigheden en ontwikkelen zij duurzame sociale relaties met mensen (Bradshaw, 2016; Karsh & Turner, 1988). Hoe meer positieve interacties, zoals oppakken, spelen en aanraken, in deze periode plaatsvinden, hoe groter de kans dat de kat op latere leeftijd een vriendelijke houding tegenover mensen vertoont. Dagelijkse interacties van ongeveer veertig

minuten blijken hierbij het meest doeltreffend te zijn (Turner, 2000). Daarnaast zijn kittens doorgaans socialer tegenover mensen wanneer zij tijdens deze fase contact hebben gehad met minstens vijf verschillende personen (Collard, 1967).

Wanneer tijdens deze socialisatieperiode weinig of geen menselijk contact plaatsvindt, ontwikkelen kittens voornamelijk sociale banden met soortgenoten en neemt hun gerichtheid op mensen af. Over meerdere generaties kan een populatie hierdoor evolueren naar een meer zelfstandige of verwilderde vorm, ondanks de blijvend grote genetische overeenkomst met wilde katten, met uitzondering van raskatten (Bradshaw, 2016).

Ook op latere leeftijd blijft de aard van de interactie tussen mens en kat bepalend voor de relatie. Katteneigenaars interageren over het algemeen vaker en gedurende langere periodes met katten die uitsluitend binnenshuis leven, en spreken deze dieren ook meer aan dan katten met vrije buitentoegang (Bernstein & Friedmann, 2013). Daarbij besteden vrouwen gemiddeld meer tijd aan aaien en verbale interactie dan mannen, ook wanneer er geen direct fysiek contact is.

Katten vertonen bovendien sociaal gedrag tegenover mensen dat vergelijkbaar is met interacties met soortgenoten, zoals allorubbing. Wanneer een kat zich tegen een persoon aanwrijft, reageren eigenaars doorgaans door de kat te strelen, wat kan worden beschouwd als een vorm van wederkerige sociale interactie (Brown & Bradshaw, 2013). Hierbij is het belangrijk rekening te houden met de voorkeuren van katten voor aanraking. De meest geprefereerde zones bevinden zich ter hoogte van het hoofd en de wangen, waar geurklieren aanwezig zijn, terwijl aanraking aan de staartbasis doorgaans minder gewenst is (Soennichsen & Chamove, 2002).

2.4 Evolutie van de mens-kat relatie

Wanneer de domesticatie van de kat precies plaatsvond, is moeilijk vast te stellen, aangezien dit een graadueel proces betreft. Binnen de evolutie van de mens-katrelatie wordt dit proces vaak onderverdeeld in twee fasen: het houden van dieren en het fokken van dieren. Het houden van dieren omvat het vangen, temmen en houden van dieren zonder doelbewuste controle over gedrag of voortplanting, waarbij nauwelijks uiterlijke verschillen bestaan ten opzichte van hun wilde voorouders. Het fokken van dieren daarentegen impliceert een actieve menselijke sturing van gedrag en reproductie, wat doorgaans leidt tot duidelijk waarneembare verschillen tussen wilde en gedomesticeerde vormen (Bökönyi, 1969).

Archeologische vondsten suggereren dat de eerste fase van deze relatie reeds rond 9500 voor Christus begon. Op Cyprus werden in een graf zowel menselijke resten als die van een kat aangetroffen, wat erop wijst dat katten door mensen naar het eiland werden meegenomen en dus reeds een zekere mate van tamheid vertoonden (Davis, 2012; Vigne et al., 2004). Deze vroege interactie valt samen met de periode waarin de huiskat genetisch zou zijn afgesplitst van haar wilde voorouders (Driscoll et al., 2007). Hoewel vaak wordt aangenomen dat katten zich deels zelf domesticeerden door de aanwezigheid van knaagdieren rond menselijke voedselopslagplaatsen, speelde de mens eveneens een actieve rol in het vangen, temmen en houden van deze dieren (Clutton-Brock, 1981; Serpell, 2014; Zeuner, 1963).

Doorheen de geschiedenis evolueerde de functie van de kat binnen de menselijke samenleving aanzienlijk. Aanvankelijk werd de kat vooral gewaardeerd als bestrijder van ongedierte in landbouwgemeenschappen en opslagplaatsen. Later verschoof deze voornamelijk functionele relatie geleidelijk naar een sociale relatie, waarbij katten steeds vaker als gezelschapsdieren werden gehouden (Serpell, 1995).

Vooral in de afgelopen decennia heeft deze relatie een belangrijke verschuiving doorgemaakt. In veel westerse samenlevingen wordt de kat niet langer uitsluitend gezien als nuttig dier, maar steeds vaker

als gezelschapsdier en zelfs als volwaardig lid van het gezin (Bradshaw, 2016). Onderzoek toont aan dat meer dan de helft van de katteneigenaars hun kat als een familielid beschouwt, terwijl ongeveer een derde de relatie nog intiemer omschrijft en de kat ziet als een kind of beste vriend (Bouma et al., 2022). Gelijkaardige bevindingen werden gerapporteerd in Hongarije, waar de kat eveneens vaak als familielid wordt beschouwd (Pongrácz & Szapu, 2018).

Deze veranderde perceptie heeft een directe invloed op de manier waarop katten worden gehouden. Eigenaars die hun kat als een kind of familielid zien, nemen doorgaans meer beschermende maatregelen. Zo krijgen deze katten vaker uitsluitend binnentoeegang of gecontroleerde buitentoeegang, bijvoorbeeld via een catio, een afgesloten tuin of begeleide uitstapjes aan een harnas. Vooral bij raskatten of dieren met een hoge financiële waarde wordt vrije buitentoeegang vaker beperkt (Foreman-Worsley et al., 2021). Daarnaast blijkt dat hoe sterker de emotionele band tussen eigenaar en kat is, hoe kleiner de kans dat de kat onbeperkte buitentoeegang krijgt (Hill, 2024; Reynolds, 1999).

Deze evolutie is bijzonder zichtbaar in de Verenigde Staten, waar het binnenshuis houden van katten, wandelen aan de leiband en gecontroleerde buitentoeegang steeds vaker voorkomen. De voornaamste motieven hiervoor zijn het beschermen van de kat tegen verkeer en toxische stoffen, maar ook het beperken van de impact op inheemse diersoorten wint aan belang (Hill, 2024).

2.5 De mens-katinteractie in de huiselijke omgeving

De kat is vandaag een van de meest populaire huisdieren, wat heeft geleid tot een sterke toename van het aantal huishoudens waarin katten worden gehouden (Bradshaw, 2016). De meeste katten worden als gezelschapsdier gehouden, onder meer om emotionele behoeften van de eigenaar te vervullen of om kinderen in contact te brengen met een levend wezen. Hoewel de mens-katrelatie doorgaans als minder intens wordt beschouwd dan de mens-hondrelatie, kan deze verbondenheid toenemen door de groeiende populariteit van de kat (Bradshaw et al., 2012d). De band tussen mens en kat is echter sterk individueel bepaald en kan op verschillende manieren worden geïnterpreteerd. Vaak wordt deze relatie vergeleken met die tussen ouder en kind, waarbij katten variëren van sterk afhankelijke individuen tot meer zelfstandige dieren die vrijheid verkiezen. Sommige eigenaars beschouwen hun kat als een autonoom wezen dat zelf bepaalt wanneer het contact zoekt. In tegenstelling tot kinderen blijven katten echter gedurende hun hele leven in zekere mate afhankelijk van de mens (Hill, 2024).

De relatie tussen mens en kat kan worden omschreven als wederzijds voordelig. De kat krijgt bescherming, voedsel en een veilige leefomgeving, terwijl de mens profiteert van zowel ongediertebestrijding als sociale en emotionele interacties (Bradshaw et al., 2012d; Macdonald et al., 1987). Katten vertonen bovendien een grote flexibiliteit in hun afhankelijkheid van de mens: wilde populaties kunnen overleven op eigen vangst of door menselijke voedselbronnen, terwijl huiskatten hun gedrag aanpassen aan de omstandigheden van hun leefomgeving (Bradshaw et al., 2012d).

De aard van de sociale interactie tussen mens en kat wordt beïnvloed door verschillende factoren, zoals de samenstelling van het huishouden en de primaire verzorger. Kittens die opgroeien in kleinere gezinnen zonder kinderen blijken doorgaans socialer naar mensen toe (Adamelli et al., 2005). Binnen een huishouden richt een kat zich vaak op één specifieke persoon, terwijl in gezinnen met kinderen vaker interactie met volwassenen wordt gezocht (Mertens & Turner, 1988). De relatie blijkt bovendien vaak intenser wanneer de primaire verzorger een vrouw is, mogelijk door de rol van voeding. Hoewel voedsel een belangrijke basis vormt voor de relatie, zijn ook interacties zoals spel en vocalisatie essentieel voor het onderhouden ervan (Bradshaw et al., 2012c).

Katten communiceren met mensen via verschillende gedragingen. Ze maken gebruik van uiteenlopende vocalisaties en lijken te leren dat geluiden zoals miauwen en spinnen positieve

reacties uitlokken (McComb et al., 2009). Mensen passen hun communicatie vaak aan door op een manier te spreken die vergelijkbaar is met communicatie met jonge kinderen (Sims & Chin, 2002). Daarnaast vertonen katten sociaal wrijvingsgedrag tegenover hun eigenaar, wat geïnterpreteerd kan worden als een begroetingsgedrag (Bradshaw et al., 2012c). Dit gedrag komt vaker voor bij katten met buitentoegang of bij katten die als enige dier in het huishouden leven (Mertens, 1991), en werd ook vastgesteld bij tamme individuen van *Felis sylvestris lybica*, wat wijst op een evolutionaire oorsprong (Smithers, 1968).

Naast de relatie met mensen beïnvloedt ook de aanwezigheid van andere katten het gedrag van de huiskat. Veranderingen in de sociale omgeving, zoals de komst van nieuwe katten, kunnen de dynamiek binnen het huishouden en de bredere omgeving beïnvloeden. Factoren zoals voedselbeschikbaarheid, populatiedichtheid en buitentoegang bepalen in belangrijke mate hoe sociaal katten zijn tegenover soortgenoten. Katten op het platteland beschikken doorgaans over meer bewegingsvrijheid dan katten in stedelijke omgevingen, waarbij de eigenaar vaak bepaalt in welke mate buitentoegang wordt toegestaan (Bradshaw et al., 2012c).

De meest voorkomende manier van katten houden is een combinatie van binnen- en buitentoegang. Katten verblijven doorgaans het grootste deel van de dag binnenshuis en krijgen gedurende bepaalde periodes toegang tot de buitenomgeving. Buitentoegang biedt verschillende voordelen voor het welzijn van de kat, waaronder natuurlijke lichaamsbeweging, de mogelijkheid tot jagen en exploratie, en het uitvoeren van soort specifiek gedrag zoals klimmen, rennen en zich verstoppen (Fraser, 2012; Kasbaoui et al., 2016; Rowe et al., 2015). Daarnaast maakt het sociale interacties met andere katten mogelijk.

2.6 Invloed van de kat op de omgeving

2.6.1 Het territorium van de kat

Huiskatten hebben doorgaans een kleinere territoriale behoefte dan katten zonder eigenaar, aangezien hun voedselvoorziening meestal constant en betrouwbaar is. Het evolutionaire voordeel van het verdedigen van meerdere kwalitatieve jachtgebieden is hierdoor grotendeels weggefallen. Een grotere beschikbaarheid van voedsel gaat bovendien samen met een verdere verkleining van het territorium (Horn et al., 2011; Schmidt et al., 2007). De woonomgeving speelt hierbij eveneens een belangrijke rol: katten die op het platteland leven beschikken doorgaans over grotere territoria dan stads- of appartementskatten, waar de beschikbare ruimte beperkter is (Lilith et al., 2008).

Ondanks deze kleinere territoria oefenen huiskatten nog steeds een duidelijke invloed uit op hun directe omgeving. Veel katten verdedigen het terrein rond de woning tegen soortgenoten, terwijl andere individuen hun bewegingsruimte net beperken tot de onmiddellijke nabijheid van het huis om confrontaties met buurkatten te vermijden. Daarnaast wordt regelmatig beschreven dat katten via kattenluiken of open ramen andere woningen binnendringen om voedsel te bemachtigen, wat ook de leefomgeving van omwonenden kan beïnvloeden (Bradshaw et al., 2012c). Binnen éénzelfde huishouden vertonen katten vaak overlappende territoria, een patroon dat nog sterker aanwezig is bij verwante dieren (Barratt, 2006; Meek, 1998).

Naast hun ruimtelijke aanwezigheid beïnvloeden katten hun omgeving ook via geurmarkeringen. Buitenkatten brengen op verschillende plaatsen geursignalen aan, wat niet alleen een rol speelt in communicatie met soortgenoten, maar ook een effect kan hebben op andere diersoorten. Bij prooi-soorten zoals de huismuis (*Mus musculus*) kunnen kattengeuren bijvoorbeeld het reproductieve gedrag onderdrukken. Bij vrouwelijke muizen die worden blootgesteld aan kattenurine werd vastgesteld dat 31,25% tot 68,75% van de drachtige dieren een abortus vertoonde, afhankelijk van het seizoen, met het sterkste effect tijdens de herfst- en winterperiode. Ook mannelijke muizen

vertonen een afname in seksueel gedrag na langdurige blootstelling aan kattengeuren (Voznessenskaya, 2014).

Deze bevindingen tonen aan dat de invloed van de kat op de omgeving verder reikt dan louter predatie. Ook via territoriaal gedrag, ruimtegebruik en geurcommunicatie kan de huiskat een merkbare impact uitoefenen op zowel de directe leefomgeving als op de gedragingen en voortplanting van andere diersoorten.

2.6.2 De huiskat als jager

De gedomesticeerde kat wordt in veel regio's beschouwd als een belangrijke predator van kleine gewervelden. De mate waarin katten populaties van deze prooidieren beïnvloeden, blijft echter onderwerp van discussie (Geiger et al., 2022). Enerzijds suggereren verschillende studies dat katten een aanzienlijke predatiedruk uitoefenen. Zo werd op basis van buitenlandse studies geschat dat ongeveer 2 miljoen Vlaamse katten jaarlijks tot 22 miljoen vogels vangen. In de Verenigde Staten lopen deze cijfers op tot 1,3 tot 4 miljard vogels en 6,3 tot 22 miljard kleine zoogdieren per jaar. Op basis hiervan wordt de huiskat door sommige auteurs beschouwd als een invasieve soort en als een belangrijke, door de mens geïntroduceerde bedreiging voor biodiversiteit (Draulans, 2021).

Huiskatten jagen vaak opportunistisch en niet uitsluitend uit voedselnood, wat kan leiden tot een hoog aantal gedode prooien. Het werkelijke effect op populaties blijft echter onduidelijk, aangezien veel prooidieren een hoog reproductievermogen hebben en katten slechts een deel van hun vangst mee naar huis brengen (Tschanz et al., 2011). Studies tonen aan dat katten gemiddeld slechts ongeveer 20% van hun prooien thuiskomen, terwijl de rest wordt opgegeten of achtergelaten (Loyd et al., 2013; Seymour et al., 2020). Bovendien blijkt dat een deel van de aangebrachte prooien reeds verzwakt of gestorven was vóór predatie (Pavisse et al., 2019).

Het jachtgedrag varieert sterk tussen individuele katten en afhankelijk van hun leefomstandigheden. Katten zonder toegang tot door mensen aangeboden voedsel, zoals zwervkatten, jagen intensiever en consumeren een grotere diversiteit aan prooien (Silva-Rodríguez & Sieving, 2011). Huiskatten vangen gemiddeld ongeveer vijf gewervelde prooien per maand, al zijn er grote verschillen: sommige katten jagen nauwelijks, terwijl zogenaamde "superpredatoren" tot 50 prooien per maand kunnen vangen. Gemiddeld wordt een predatiedruk van 14 tot 39 prooien per hectare per jaar gerapporteerd, wat hoger ligt dan bij wilde katten, mede door de hoge dichtheid aan huiskatten. Daarnaast worden in de zomer meer prooien gevangen, vermoedelijk door de grotere beschikbaarheid aan jonge dieren (Draulans, 2021).

Ook op regionaal niveau blijkt predatie door katten een relevante factor. In Frankrijk en België behoort kattenpredatie tot de belangrijkste doodsoorzaken bij vogels. Zo werd in verschillende datasets vastgesteld dat predatie door katten consequent tot de top drie van doodsoorzaken behoort, naast onder meer botsingen met gebouwen en jacht (Pavisse et al., 2019). Een studie in Frankrijk rapporteerde bovendien dat 5.048 huiskatten verantwoordelijk waren voor 36.568 prooien, voornamelijk kleine zoogdieren (68%), gevolgd door vogels (21%) en reptielen (8%) (SFEPM). Wereldwijd zouden katten hebben bijgedragen aan het uitsterven van 63 diersoorten (Draulans, 2021). De gedomesticeerde kat staat daarnaast op de lijst van de 100 schadelijkste invasieve soorten (Campbell et al., 2011).

Door de groeiende bezorgdheid over deze impact wordt er onderzoek gedaan naar maatregelen om het jachtsucces van katten te beperken. Enerzijds wordt gekeken naar gedragsaanpassingen, zoals het binnenhouden van katten tijdens de nacht, het creëren van katvrije zones en populatiebeheer via sterilisatieprogramma's (Bradshaw et al., 2012b, 2012c; Gordon et al., 2010; Nogales et al., 2004; Pavisse et al., 2019). Anderzijds worden technische hulpmiddelen onderzocht. Zo kunnen kleurrijke halsbanden het aantal gevangen vogels met ongeveer 42% verminderen, terwijl een combinatie van een bel en een opvallende halsband zowel vogels als zoogdieren kan afschrikken (Draulans, 2021;

Geiger et al., 2022). Alternatieven zoals de CatBib tonen eveneens een significante reductie in het aantal gevangen prooien (Calver et al., 2007). Niet alle methoden zijn echter even effectief; zo blijken kattenbelletjes of automatische voederapparaten alleen weinig invloed te hebben op het jachtsucces (Draulans, 2021).

Daarnaast kan ook het gedrag van de kat zelf worden beïnvloed. Studies tonen aan dat een verhoogd vleesgehalte in de voeding en dagelijkse speelmomenten het jachtgedrag met respectievelijk ongeveer 36% en 25% kunnen reduceren (Cecchetti et al., 2021). Het gebruik van hulpmiddelen zoals halsbanden kent echter ook nadelen, aangezien niet alle katten deze tolereren en zij hun jachtstrategie kunnen aanpassen (Geiger et al., 2022).

Ondanks de vaak benadrukte negatieve impact zijn er ook enkele nuanceringen. In Vlaanderen is het bijvoorbeeld moeilijk om een duidelijk onderscheid te maken tussen huiskatten, zwervkatten en verwilderde katten, wat het inschatten van de ecologische impact bemoeilijkt (Van Den Berge, 2009). Daarnaast kan predatie door katten ook positieve effecten hebben, zoals de bestrijding van kleine zoogdieren, waaronder plaagsoorten, en het verminderen van competitie tussen prooidieren, wat bepaalde kwetsbare soorten indirect kan bevorderen (Baert et al., 2017; Dickman, 2009; Steen, 2016).

2.7 Binnen versus buiten: de voor- en nadelen

2.7.1 Vrije buitentoeegang bij gedomesticeerde katten

Wanneer het buitengedrag van katten wordt bestudeerd, kunnen grofweg twee categorieën worden onderscheiden: katten die ver van huis rondzwerven en katten die voornamelijk dicht bij hun verblijfplaats blijven. De redenen waarom sommige katten grote afstanden afleggen terwijl andere zich eerder lokaal bewegen, zijn niet volledig duidelijk. Een mogelijke verklaring is dat bepaalde katten op zoek gaan naar specifieke prooi-soorten die niet in de onmiddellijke omgeving van het huis voorkomen (Bradshaw et al., 2012c).

Hoewel buitentoeegang verschillende voordelen kan bieden, zijn er ook aanzienlijke risico's verbonden aan het verblijf buiten. Katten, die van oorsprong uit warmere klimaten komen, kunnen worden blootgesteld aan ongunstige weersomstandigheden wanneer zij geen toegang hebben tot beschutting. Daarnaast bestaat het risico op confrontaties met vijandige honden of andere katten, wat kan leiden tot verwondingen of infecties. Contact met onbekende katten verhoogt bovendien de kans op de overdracht van parasieten en infectieziekten (Fraser, 2012; Tan et al., 2020).

Buitenshuis lopen katten ook het risico om te verdwalen of zich aan te sluiten bij een lokale verwilderde kattenkolonie, waarbij zij opnieuw sterker terugvallen op hun instinctieve gedrag. In stedelijke gebieden vormt bovendien het verkeer een belangrijke bedreiging, vooral voor niet-gecastreerde katten die door voortplantingsdrang grotere risico's nemen (Tan et al., 2020). Daarnaast kunnen katten in de buitenomgeving toxische stoffen opnemen, wat eveneens een gevaar vormt voor hun gezondheid (Fraser, 2012; Tan et al., 2020).

Veel van deze factoren kunnen een negatieve impact hebben op het welzijn, de gezondheid en de overlevingskansen van de kat. Sommige risico's, zoals infecties, kunnen gedeeltelijk worden beperkt door vaccinatie en medicatie (Marcinkiewicz & Watson, 2024; Tan et al., 2020). Daarnaast kan het gebruik van afgeschermd buitenspeelruimte een veiliger alternatief vormen voor vrije buitentoeegang. Ook het beperken van buitenactiviteiten tot overdag in plaats van 's nachts kan bepaalde risico's verminderen (Cecchetti et al., 2022; Fraser, 2012).

2.7.2 Binnenhouden van katten

In de afgelopen decennia is het binnenshuis houden van katten steeds gebruikelijker geworden, vooral in stedelijke gebieden (Marcinkiewicz & Watson, 2024). Deze evolutie hangt samen met de toenemende populariteit van de kat als gezelschapsdier in de Westerse samenleving, maar ook met praktische overwegingen. Katten verdragen tijdelijke afwezigheid van hun eigenaar doorgaans beter dan honden, waardoor zij goed aansluiten bij een verstedelijkte levensstijl. Daarnaast hebben cijfers over verkeersslachtoffers, verloren katten en verschillen in levensverwachting tussen binnen- en buitenkatten veel eigenaars ertoe aangezet hun kat permanent binnenshuis te houden (Fraser, 2012).

Het binnenhouden van katten biedt belangrijke voordelen voor hun gezondheid en veiligheid. Binnenkatten worden beschermd tegen infecties, parasieten en toxische stoffen, lopen minder risico op verwondingen door verkeer of andere dieren en worden niet blootgesteld aan ongunstige weersomstandigheden. Bovendien voorkomt deze huisvestingsvorm ongecontroleerde voortplanting, terwijl binnenkatten doorgaans een hogere levensverwachting hebben dan katten met vrije buitentoegang (Fraser, 2012; Marcinkiewicz & Watson, 2024).

Tegenover deze voordelen staan echter ook aandachtspunten voor het welzijn (de Assis & Mills, 2020). Het natuurlijke bewegings-, exploratie- en jachtgedrag van de kat wordt binnenshuis immers sneller beperkt, waardoor gedragingen zoals klimmen, sprinten en jagen actief moeten worden gefaciliteerd via spel, verticale structuren of gecontroleerde buitenactiviteiten (Amat et al., 2009). Wanneer onvoldoende verrijking aanwezig is, kan dit aanleiding geven tot gezondheids- en gedragsproblemen, waaronder repetitief of abnormaal gedrag zoals feline dysphoria (Fraser, 2012). Het idee dat katten onderhoudsarme huisdieren zijn, gaat daarom niet op voor permanent binnengehouden dieren; een actieve rol van de eigenaar blijft essentieel om natuurlijke gedragingen te ondersteunen (Hill, 2024).

Recente studies tonen bovendien aan dat de overgang van vrije buitentoegang naar een permanent binnenleven initieel stressvol kan zijn, maar dat deze stress doorgaans niet chronisch wordt wanneer de transitie geleidelijk verloopt. De meeste katten blijken zich binnen ongeveer 21 dagen succesvol aan te passen aan een leven als binnenkat, op voorwaarde dat bijkomende veranderingen in het huishouden beperkt blijven. Daarbij spelen niet alleen de katgerelateerde factoren een rol, maar ook de houding van de eigenaar. Schuldgevoelens, ontsnappingspogingen en praktische moeilijkheden, zoals kinderen of bezoekers die deuren openlaten, blijken belangrijke obstakels tijdens deze overgang (Railton et al., 2025).

Tegelijkertijd wijzen recente fysiologische studies erop dat katten die uitsluitend binnenshuis leven verhoogde stressmarkers kunnen vertonen, waaronder hogere cortisol-, serotonine- en dopaminewaarden. Deze veranderingen worden mogelijk in verband gebracht met specifieke omgevingsfactoren binnenshuis en zouden kunnen bijdragen aan stressgerelateerde aandoeningen, zoals feline idiopathische cystitis (Gulersoy et al., 2025). Dit benadrukt dat het succesvol binnenhouden van katten niet enkel afhangt van veiligheid, maar vooral van een goed aangepaste, verrijkte en voorspelbare leefomgeving.

2.7.3 Veilige toegang tot buiten

Om de voordelen van buitentoegang te combineren met een beperking van de risico's, kan gekozen worden voor gecontroleerde vormen van buitenverblijf. Hiervoor bestaan verschillende mogelijkheden. Zo kan de kat toegang krijgen tot een afgeschermd buitenruimte, zoals een catio, volière of elektronische omheining, waarin zij vrij kan bewegen binnen een beperkte zone. Daarnaast kan de kat aangelijnd worden uitgelaten met behulp van een harnas, al dan niet in combinatie met een lange leiband die aan een vast punt wordt bevestigd. Voor het gebruik van een harnas of

halsband is het belangrijk dat de kat hier geleidelijk en op een positieve manier aan wordt gewend (Ellis, 2009; Tan et al., 2020).

Hoewel deze methoden het natuurlijke gedrag van de kat enigszins beperken, kunnen ze toch bijdragen aan het welzijn door blootstelling aan auditieve, olfactorische en visuele prikkels. Tegelijkertijd kunnen ze ook frustratie veroorzaken, vooral bij katten die voordien onbeperkte buitentoegang hadden (Tan et al., 2020).

Onderzoek toont aan dat het gebruik van afgeschermdes buitenruimtes zowel voor de kat als voor de eigenaar positieve effecten kan hebben. Eigenaars kiezen vaak voor deze oplossing nadat zij een kat verloren hebben, bijvoorbeeld door een verkeersongeval. Daarnaast spelen ook de woonomgeving, zoals het wonen in een appartement, en de bescherming van wilde prooi-soorten een rol. Katten met een stamboom en katten met bepaalde infectieziekten, zoals FIV of FeLV, worden eveneens vaker binnenshuis gehouden (Foreman-Worsley et al., 2021). Hoewel een meerderheid van de eigenaars van mening blijft dat buitentoegang gunstig is voor de gezondheid van katten, kiezen zij toch voor een gecontroleerde omgeving om risico's te beperken. Dergelijke systemen laten katten toe natuurlijk gedrag te vertonen zonder blootstelling aan verkeer, verminderen overlast voor de omgeving en beperken conflicten met andere katten, wat op zijn beurt stress kan reduceren (de Assis & Mills, 2020).

Professionals zoals dierenartsen en asielen kunnen een belangrijke rol spelen in het informeren en sensibiliseren van katteneigenaars. Door eigenaars bewust te maken van de gezondheids- en veiligheidsrisico's van vrije buitentoegang, kunnen zij bijdragen aan weloverwogen keuzes omtrent het houden van katten (Clancy et al., 2003).

Tot slot blijkt uit onderzoek dat ook technologische oplossingen, zoals elektronische omheiningen, een effect kunnen hebben op het gedrag van katten. Katten die langdurig in een dergelijke gecontroleerde omgeving verblijven, vertonen minder neofobie dan katten die recent aan dit systeem zijn blootgesteld. Dit kan verklaard worden door de combinatie van voorspelbaarheid en de mogelijkheid tot exploratie binnen een veilige omgeving, wat bijdraagt aan een positiever welzijn (Kasbaoui et al., 2016).

3 Materiaal en methoden

In deze bachelorproef wordt er geprobeerd om een antwoord te formuleren op de onderzoeksvraag “Welke kenmerken en omgevingsfactoren beïnvloeden de beslissing om Vlaamse huiskatten al dan niet naar buiten te laten gaan, en in welke mate speelt de aanwezigheid van een catio hierbij een rol?”. De onderzochte factoren worden onderverdeeld in volgende categorieën:

- De kenmerken van de eigenaar
- De kenmerken van de omgeving en de woning
- Het profiel van de katteneigenaar
- De kenmerken van de kat

Om deze onderzoeksvraag en de daarbij betrokken factoren in kaart te brengen, werd gebruikgemaakt van een combinatie van een online enquête en live-bevragingen.

3.1 Het enquêteformulier

Na het opstellen van de vragen werden deze in het programma Question Pro gezet. Het gebruikte enquêteformulier is achteraan in deze bachelorproef opgenomen als bijlage 2.

3.2 Het afnemen van de enquête

De enquête werd op twee verschillende manieren afgenomen. Enerzijds werd de vragenlijst online verspreid, anderzijds werden door de onderzoeker live-bevragingen uitgevoerd aan de hand van dezelfde vragen als in de online enquête. De online enquête werd gedeeld via Facebook op de eigen profielpagina's van de onderzoekers en volgende groepen:

- Voedselverrijking voor katten
- Ge bent van Sint-job als Ge.....
- Ge zijt van Zwijndrecht, Beveren, Kruibeke als
- Ge zijt van Beveren-Waas als ge...
- Ge zijt van Brecht als Ge
- Ge zijt van Sint-Job 2960***
- Ge zijt van Sint-Gillis-Waas als ge
- Ge zijt van Gent als ge
- Ge zijt van Vlaanderen
- Ge zijt van Lokeren als je...
- Ge zijt van Kemzeke als
- Ge zijt van Belsele als ...
- Ge zijt echt van Hasselt als ge..
- Katten zijn lief en leuk

Daarna werden deze enquêtes verder verspreid via snowballsampling.

De online enquête werd ook verstuurd met de vraag om deze verder te delen naar de asielen die te vinden zijn in bijlage 1. In deze bijlage is tevens ook het antwoord van de asielen weergegeven. Hierbij werd de online enquête ook verder verspreid via snowballsampling.

De live-bevragingen werden uitgevoerd aan de hand van een online vragenlijst waarbij een van de onderzoekers ter plaatste ging om mensen te bevragen. Deze live-bevragingen werden op volgende

plaatsen uitgevoerd: Halve finalematchen van de Beker van Oost-Vlaanderen, georganiseerd door Volleybalclub Vamos (Stekene/Sint-Gillis-Waas), de academie van Maasmechelen, Kattenadoptiecafé Kat op Schoot in Tongeren en de wekelijkse markten in Vilvoorde, Tongeren, Hasselt, Sint-Truiden, Mortsel, Duffel, Harelbeke, Roeselare en Kortrijk. Deze plaatsen zijn ook terug te vinden op de kaart hieronder.

Figuur 1: Locaties live-bevragingen

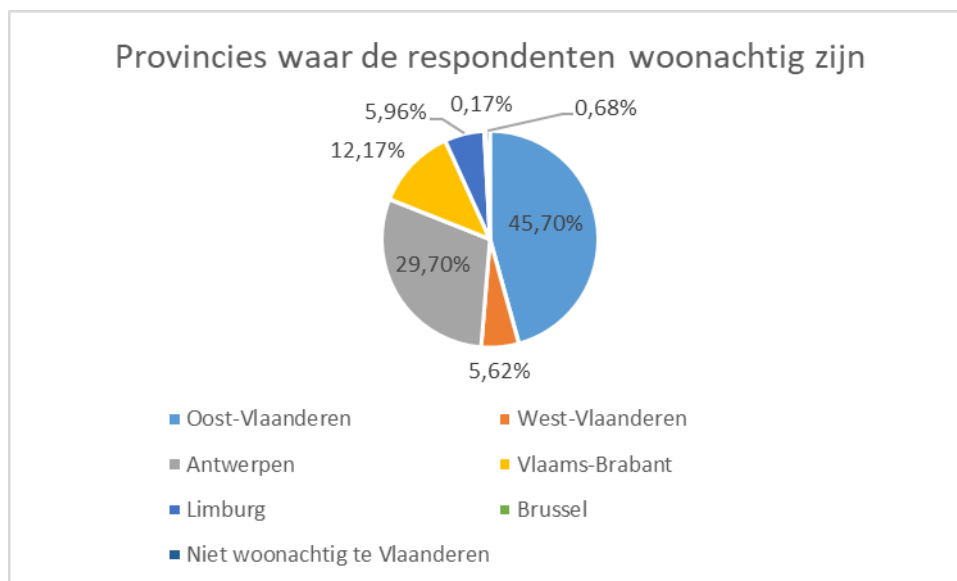
3.3 Verwerking resultaten

Zowel de online enquête als de live-bevragingen werden afgenomen met het programma Question Pro. De resultaten werden in Microsoft Office Excel 365 verwerkt met beschrijvende statistiek en grafische weergaven. De resultaten van de online en de live bevragingen werden apart geanalyseerd. De onderzoeksvragen van de enquête en bevragingen zijn gekoppeld onder hoofdstukken op basis van de vragen die bij elkaar passen. Onder elk hoofdstuk, en dus voor elke vraag, zijn de resultaten van zowel de online enquête als de live-bevragingen weergegeven. Om te kijken of er verbanden zijn tussen bepaalde gegevens, werd er gebruik gemaakt van de Chi-kwadraat test met continuïteitscorrelatie. Bij deze test wordt er gekeken of er een verband is tussen twee binaire, kwalitatieve variabelen.

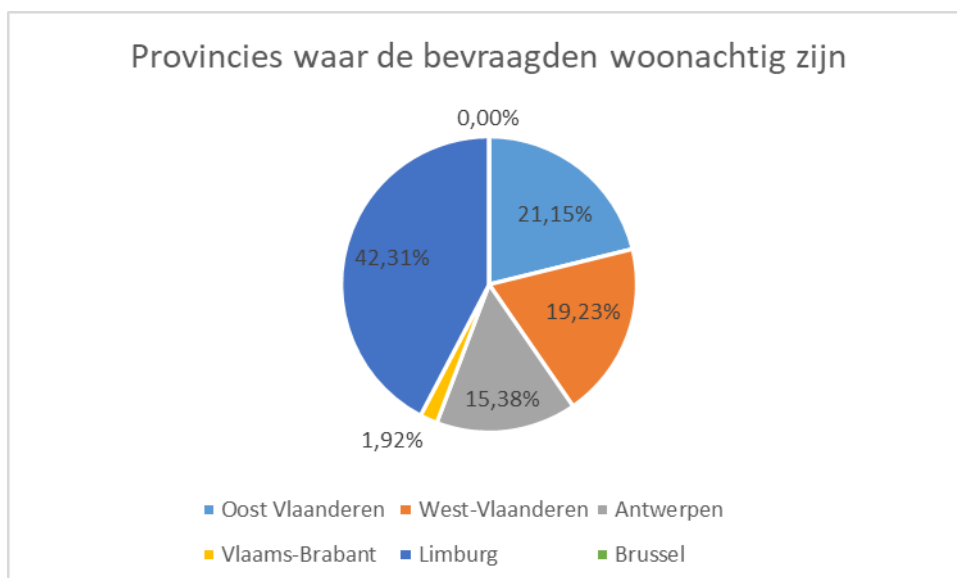
4 Resultaten

4.1 Sociodemografisch profiel van de respondenten

De steekproef voor zowel de online enquête als de livebevragingen omvatte respondenten uit verschillende provincies in Vlaanderen. Binnen de online enquête (n = 1175) was de grootste vertegenwoordiging afkomstig uit Oost-Vlaanderen (n = 537), gevolgd door Antwerpen (n = 349) en Vlaams-Brabant (n = 143), zoals te zien is op figuur 2. Voor de livebevragingen (n = 52), te zien op figuur 3, was het merendeel van de respondenten afkomstig uit Limburg (n = 22), gevolgd door Oost-Vlaanderen (n = 11) en West-Vlaanderen (n = 10).

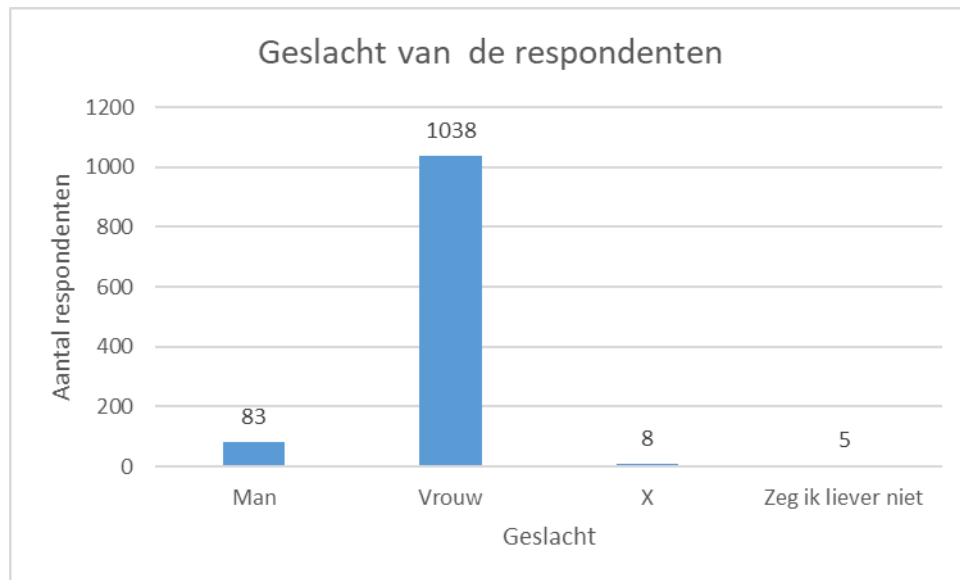

Figuur 2: Provincies waar de respondenten woonachtig zijn - online enquête

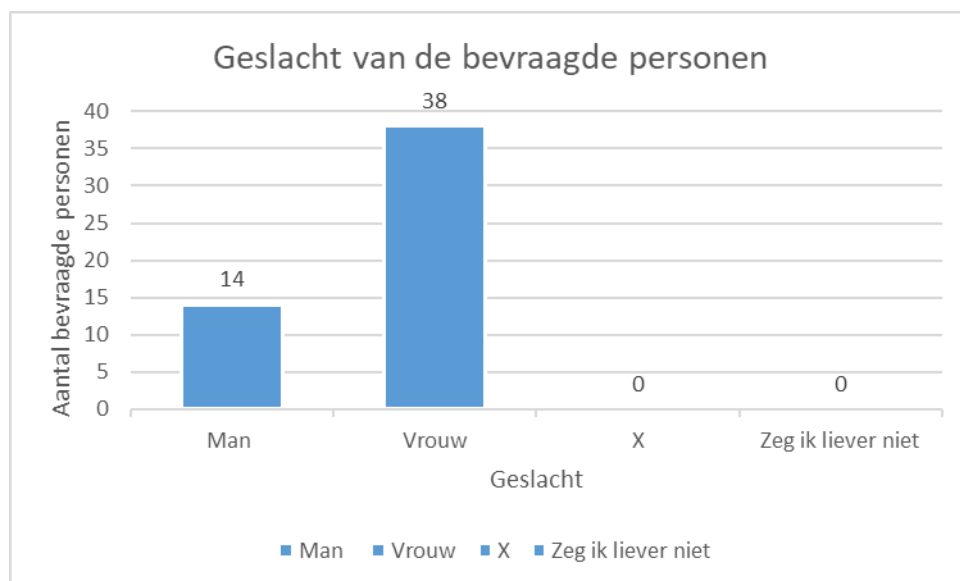

Figuur 3: Provincies waar de bevroagden woonachtig zijn - live-bevragingen

Wat betreft genderidentiteit identificeerde het merendeel van de respondenten zich, zowel in de online enquête (figuur 4) als in de livebevragingen (figuur 5), als vrouw. Binnen de online enquête (n = 1134) gaf 91,53% van de respondenten aan zich als vrouw te identificeren, terwijl dit aandeel bij de livebevragingen (n = 52) 73,08% bedroeg.

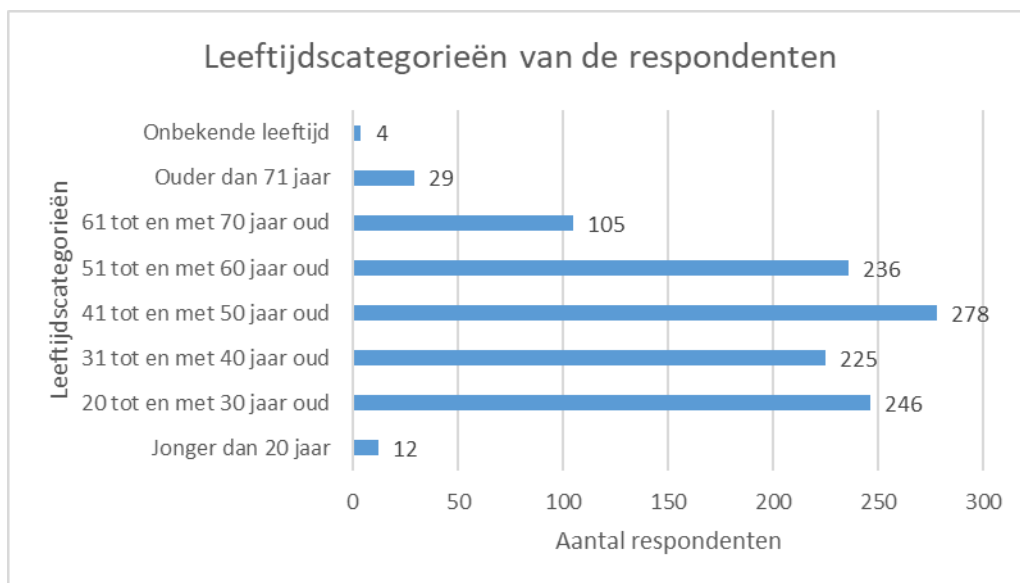
Figuur 4: Geslacht van de respondenten - online enquête

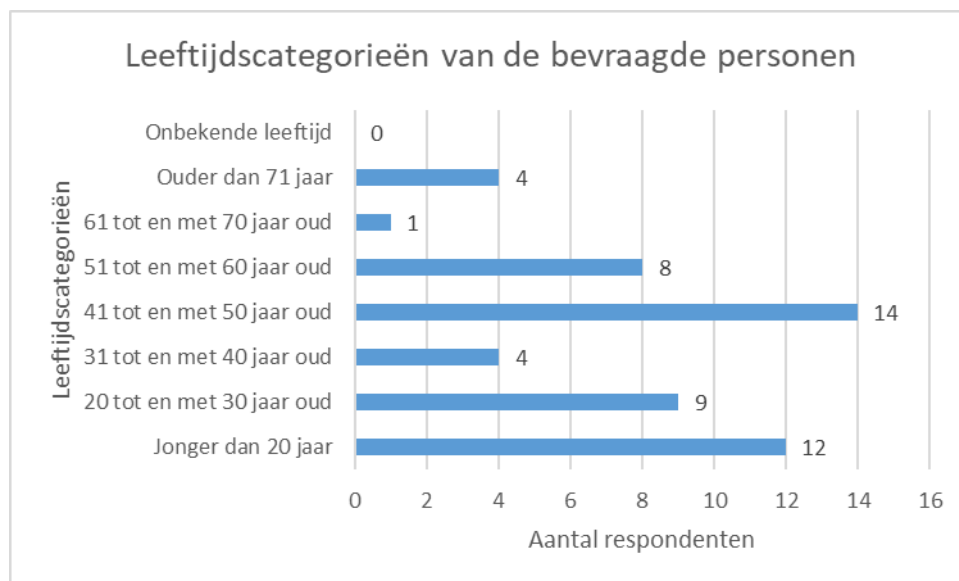
Figuur 5: Geslacht van de bevraagde personen - live-bevragingen

Binnen de online enquête (n = 1135), te zien op figuur 6, bevond het grootste aandeel respondenten zich in de leeftijdscategorie van 41 tot en met 50 jaar (24,49%). De leeftijdscategorieën “20 tot en met 30 jaar”, “31 tot en met 40 jaar” en “51 tot en met 60 jaar” lagen qua aandeel dicht bij deze grootste categorie, met respectievelijk 21,67%, 19,82% en 20,79% van de respondenten. De gemiddelde leeftijd van de respondenten bedroeg 43,42 jaar, met een mediaan van 43 jaar. De leeftijd varieerde van 16 tot 96 jaar.

Binnen de livebevragingen (n = 52) situeert de leeftijdscategorie met de grootste vertegenwoordiging zich iets lager dan bij de online enquête (figuur 7). De meest voorkomende leeftijdscategorie is “41 tot en met 50 jaar” (26,92%), gevolgd door “jonger dan 20 jaar” (23,08%). De gemiddelde leeftijd van de respondenten in de livebevragingen bedraagt 39 jaar, met een mediaan van 43 jaar. Deze mediaan komt overeen met die van de online enquête. De leeftijd van de bevroagde personen varieerde van 13 tot 76 jaar.

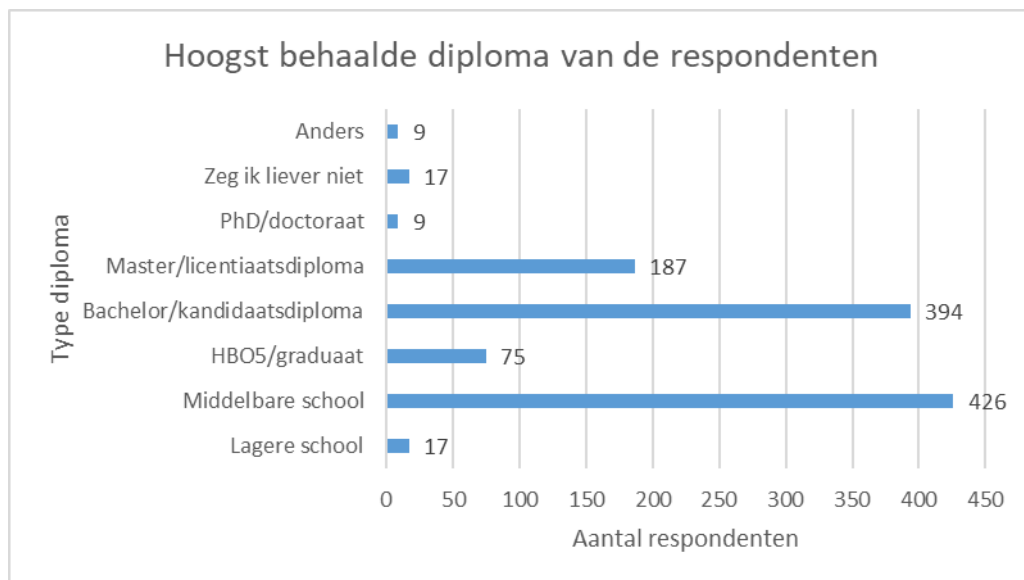

Figuur 6: Leeftijdscategorieën van de respondenten - online enquête

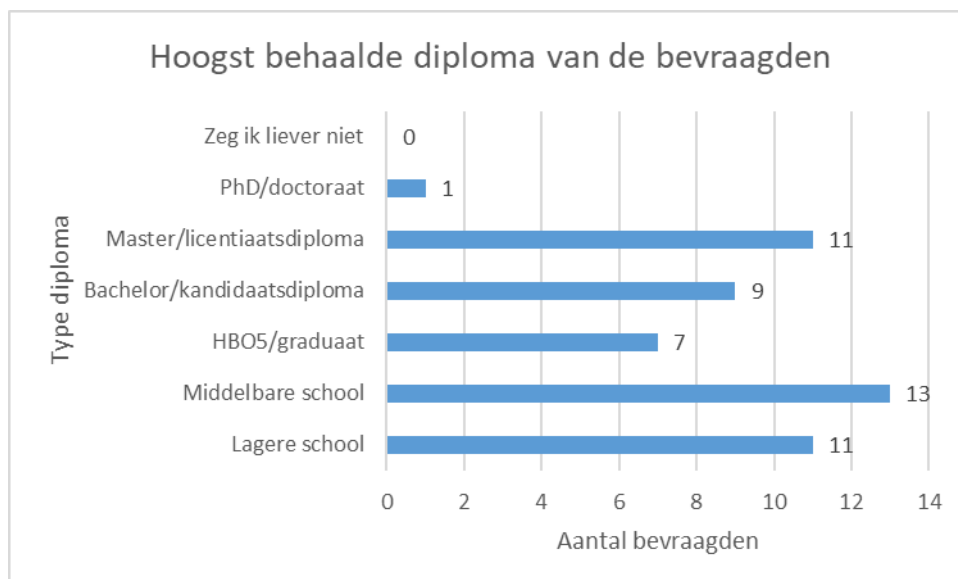

Figuur 7: Leeftijdscategorieën van de bevroagde personen - live-bevragingen

Het hoogst behaalde diploma bij de online enquête (n=1134) is dat van de middelbare school, gevolgd door de bachelor of kandidaatsdiploma en de master of licentiaatsdiploma (figuur 8). De middelbare school werd aangeduid door 37,57% van de respondenten, de bachelor door 16,49% en de master door 16,49%. Voor de live-bevragingen (n=52) is de middelbare school ook aangeduid als hoogst behaalde diploma met een gedeelde tweede plaats voor de lagere school en de masteropleiding of licentiaatsdiploma (figuur 9). 25% gaf aan dat hun hoogst behaalde diploma dat van het middelbaar is en voor het lager en de master komt het neer op elk 21,15% van de bevroagden. De resultaten van de online enquête en de live-bevragingen zijn vrij gelijklopend.

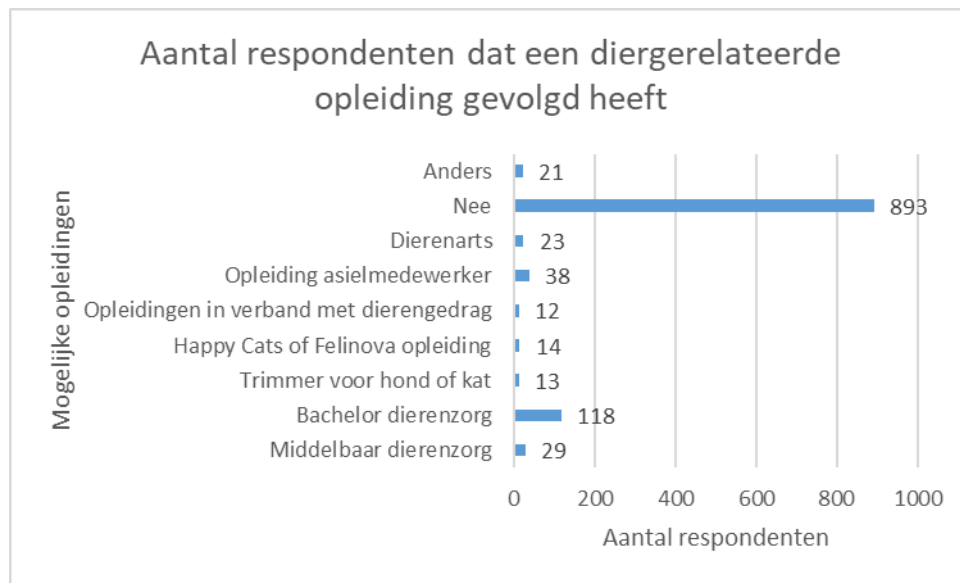
Figuur 8: Hoogst behaalde diploma van de respondenten - online enquête

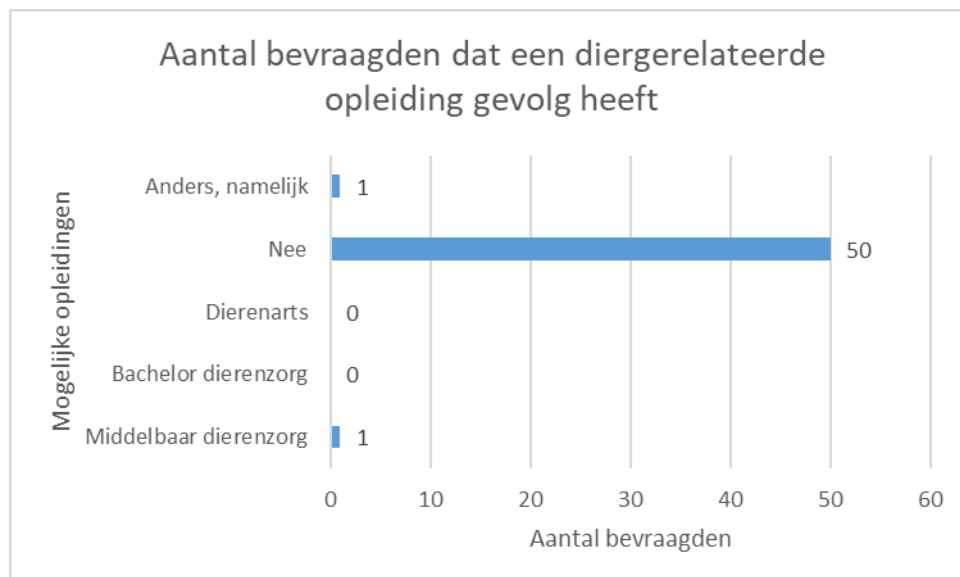
Figuur 9: Hoogst behaalde diploma van de bevroagden - live-bevragingen

Binnen de online enquête (n = 1134) gaf een ruime meerderheid van de respondenten aan geen diergerelateerde opleiding te hebben gevolgd (76,92%; zie figuur 10). Van de respondenten die wel een dergelijke opleiding genoten, was de bachelor Dierenzorg het meest vertegenwoordigd (10,16%), gevolgd door de opleiding tot asielmedewerker (3,27%).

Ook bij de livebevragingen (n = 52) bleek, zoals weergegeven in figuur 11, dat vrijwel alle respondenten geen diergerelateerde opleiding hadden gevolgd (96,15%). Slechts twee respondenten vormden hierop een uitzondering: één respondent volgde in het middelbaar een opleiding Dierenzorg (1,92%) en één respondent een opleiding tot asielmedewerker (1,92%).

Figuur 10: Aantal respondenten dat een diergerelateerde opleiding gevolgd heeft - online enquête

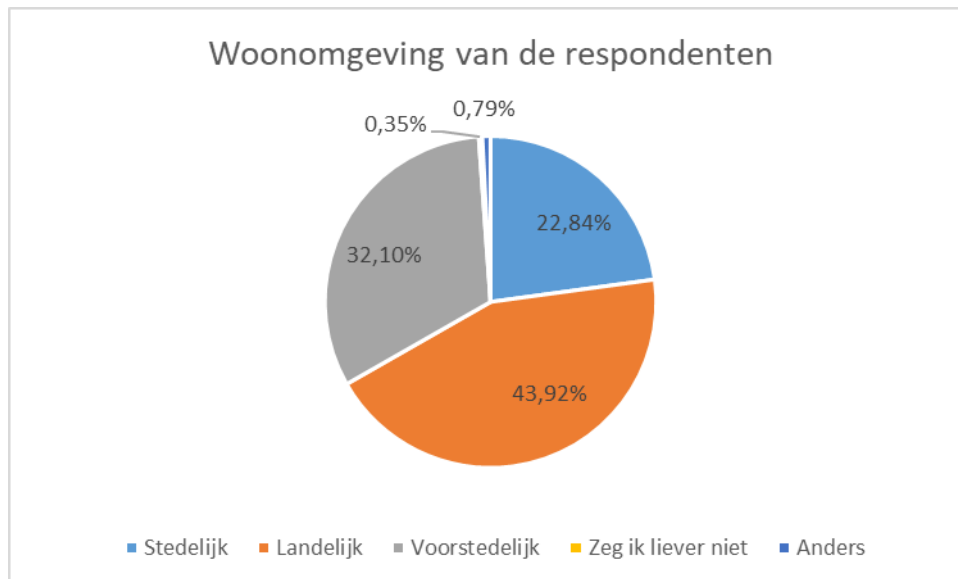

Figuur 11: Aantal bevroagden dat een diergerelateerde opleiding heeft gevolgd - live-bevragingen

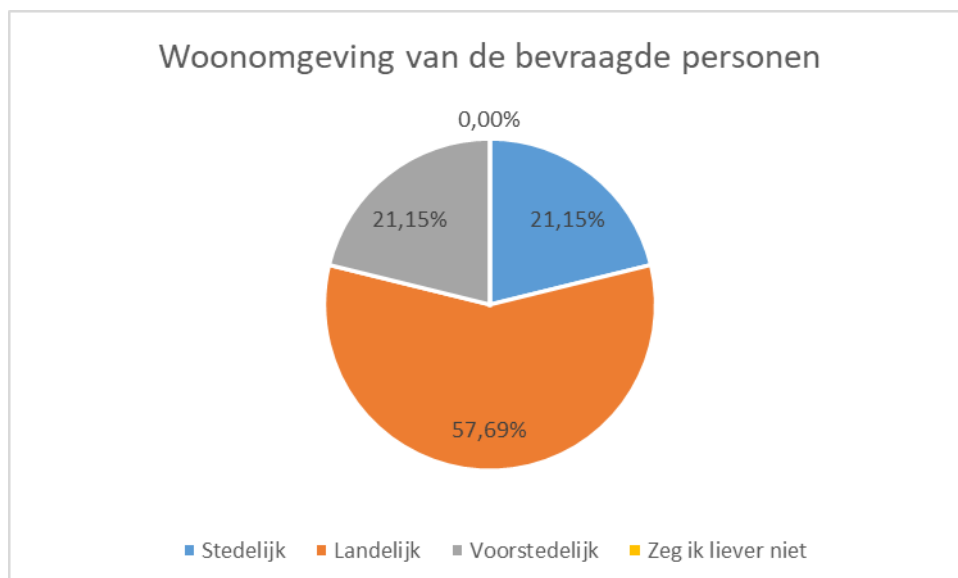
4.2 Wooncontext en omgevingsfactoren

Wat betreft de woonomgeving omschreef het grootste deel van de respondenten binnen de online enquête (n = 1134) deze als landelijk (43,92%). De voorstedelijke omgeving nam de tweede plaats in (32,10%), gevolgd door de stedelijke omgeving (22,84%) (zie figuur 12).

Een gelijkaardig patroon werd vastgesteld bij de livebevragingen (n = 52), waarbij de landelijke woonomgeving eveneens het sterkst vertegenwoordigd was (57,69%). De voorstedelijke en stedelijke omgeving volgden hier, elk met een aandeel van 21,15% (zie figuur 13).

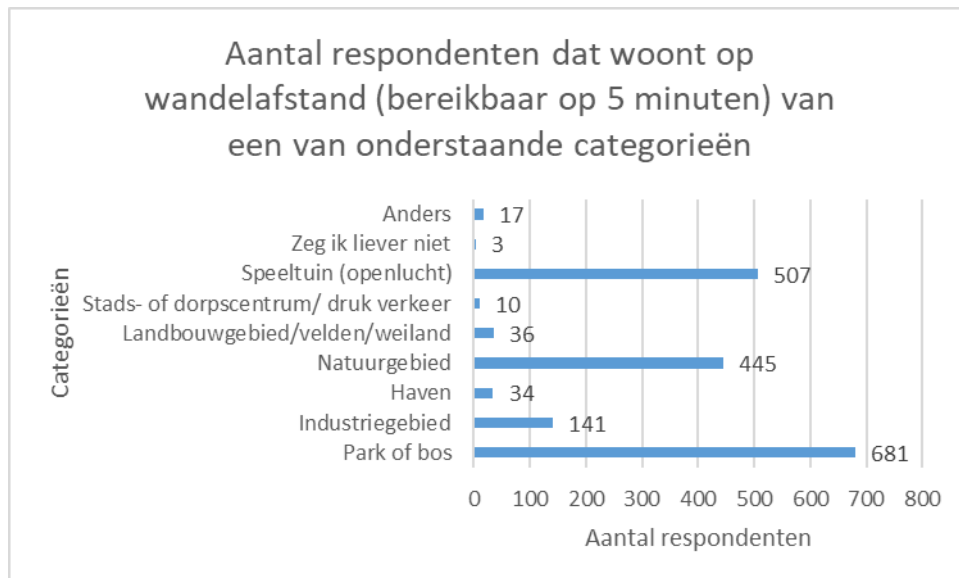
Figuur 12: Woonomgeving van de respondenten - online enquête

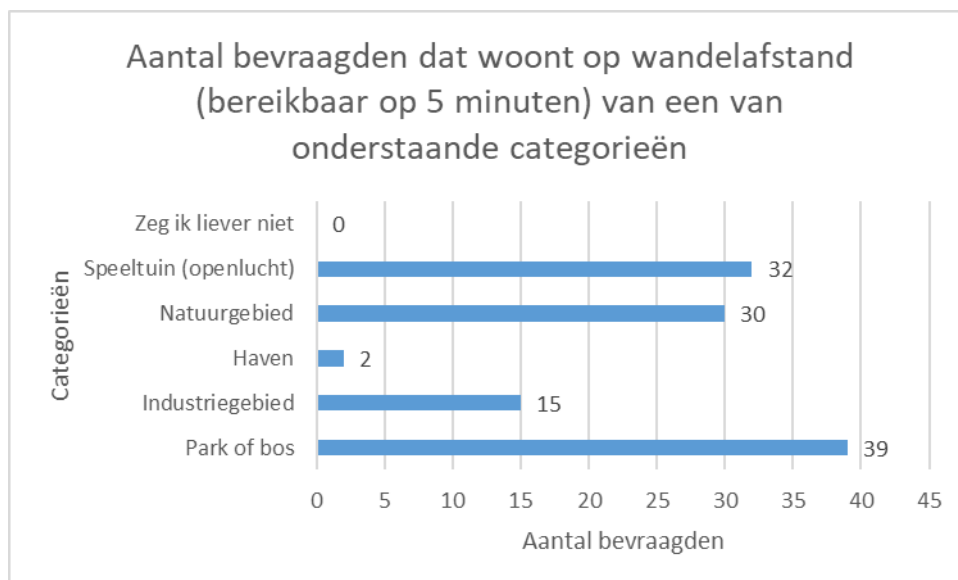
Figuur 13: Woonomgeving van de bevroagde personen - live-bevragingen

Met betrekking tot de directe woonomgeving zijn in de resultaten van de online enquête (n = 1134; zie figuur 14) drie duidelijke uitschieters waarneembaar. Zo gaf 36,34% van de respondenten aan op wandelafstand van een park of bos te wonen. Daarnaast woont 27,05% op wandelafstand van een openlucht speeltuin, terwijl 23,75% nabij een natuurgebied verblijft.

Eenzelfde top drie, in identieke volgorde, komt naar voren uit de livebevragingen (n = 52; zie figuur 15). Hierbij gaf 33,05% van de respondenten aan op wandelafstand van een park of bos te wonen, 27,12% nabij een openlucht speeltuin en 25,42% nabij een natuurgebied.

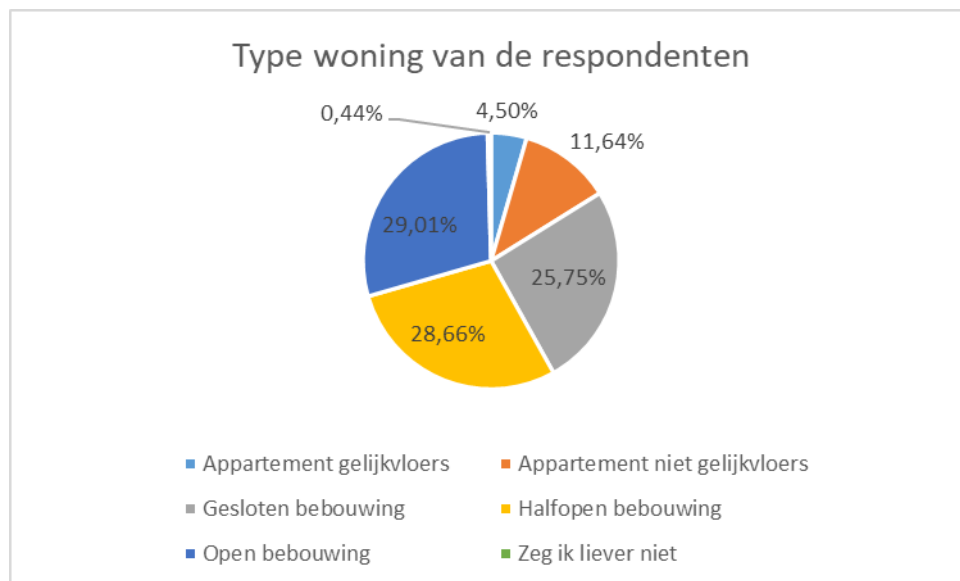
Figuur 14: Aantal respondenten dat woont op wandelafstand (bereikbaar op 5 minuten) van een van onderstaande categorieën - online enquête

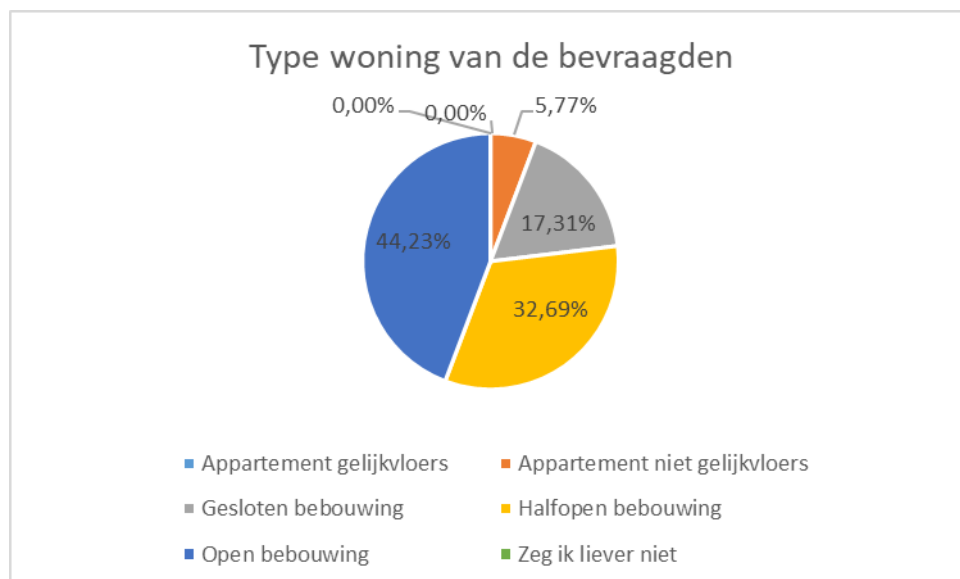
Figuur 15: Aantal bevroagden dat woont op wandelafstand (bereikbaar binnen 5 minuten) van een van onderstaande categorieën - live-bevragingen

De resultaten van de online enquête (n = 1134) tonen aan dat het merendeel van de respondenten in een huis woont (zie figuur 16). In totaal gaven 946 respondenten aan te wonen in een gesloten, halfopen of open bebouwing. Binnen deze groep was de open bebouwing het meest vertegenwoordigd (n = 329), gevolgd door de halfopen bebouwing (n = 325) en de gesloten bebouwing (n = 292).

Eenzelfde tendens werd vastgesteld bij de livebevragingen (n = 52; zie figuur 17). Hierbij gaven 49 respondenten aan in een huis te wonen, waarvan 23 in een open bebouwing, 17 in een halfopen bebouwing en 9 in een gesloten bebouwing.

Figuur 16: Type woning van de respondenten - online enquête

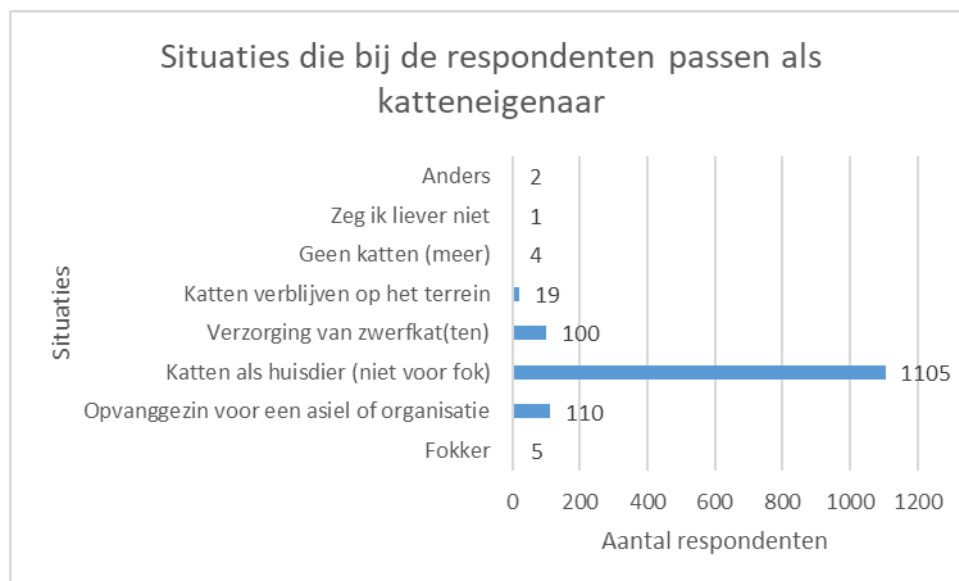

Figuur 17: Type woning van de bevroagden - live-bevragingen

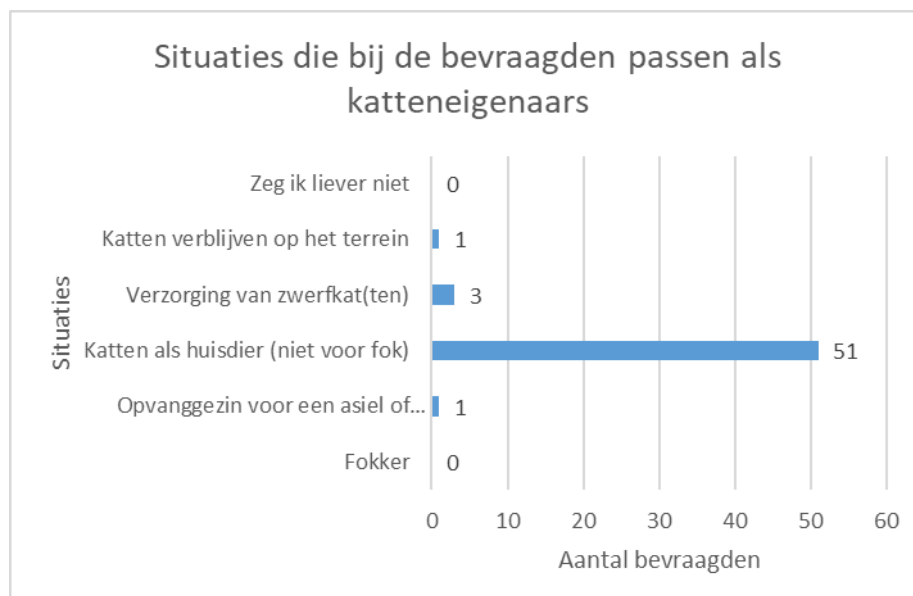
4.3 Profiel van de katteneigenaars

Het merendeel van de katteneigenaars ($n = 1134$) houdt katten uitsluitend als huisdier en fokt niet met de dieren (zie figuur 18). Binnen de online enquête gaf 82,10% van de respondenten aan katten enkel als gezelschapsdier te houden, terwijl dit aandeel bij de livebevragingen 91,07% bedroeg.

Daarnaast gaf 8,17% van de respondenten in de online enquête aan actief te zijn als opvanggezin voor een asiel of organisatie, en 7,43% betrokken te zijn bij de verzorging van zwervkatten. Bij de livebevragingen ($n = 52$; zie figuur 19) lagen deze percentages lager: één respondent (1,79%) gaf aan opvanggezin te zijn, terwijl drie respondenten (5,36%) instonden voor de zorg van zwervkatten.

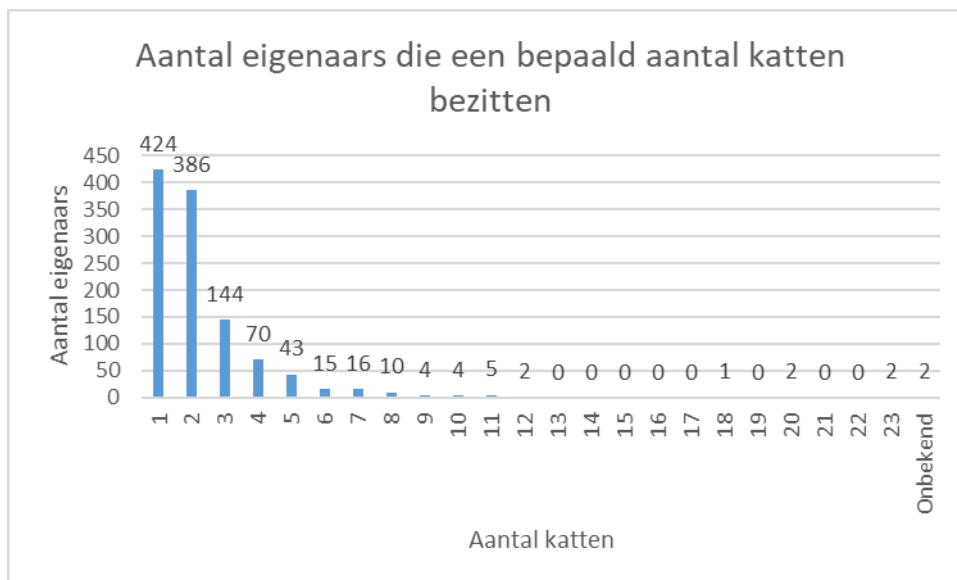
Figuur 18: Situaties die bij de respondenten passen als katteneigenaar - online enquête

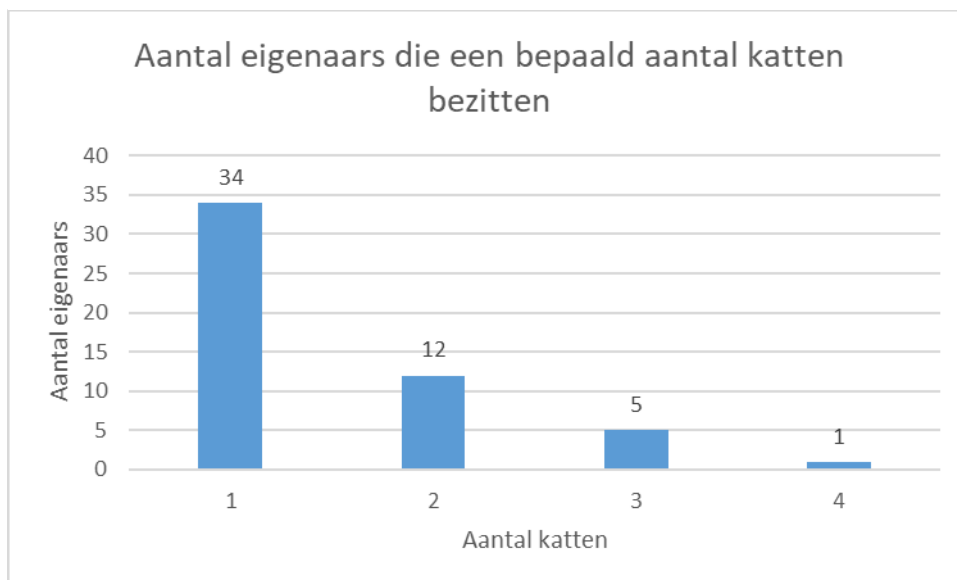
Figuur 19: Situaties die bij de bevroagden passen als katteneigenaar - live-bevragingen

Uit de resultaten van de online enquête (n = 1130; zie figuur 20) blijkt dat 37,52% van de respondenten één kat heeft, gevolgd door 34,16% die twee katten houden. Voor hogere aantallen katten neemt het aandeel respondenten geleidelijk af naarmate het aantal katten stijgt.

Een gelijkaardige tendens wordt waargenomen bij de livebevragingen (n = 52; zie figuur 21). Hierbij gaf 65,38% van de respondenten aan één kat te hebben, gevolgd door 23,08% met twee katten.

Figuur 20: Aantal eigenaars die een bepaald aantal katten bezitten - online enquête

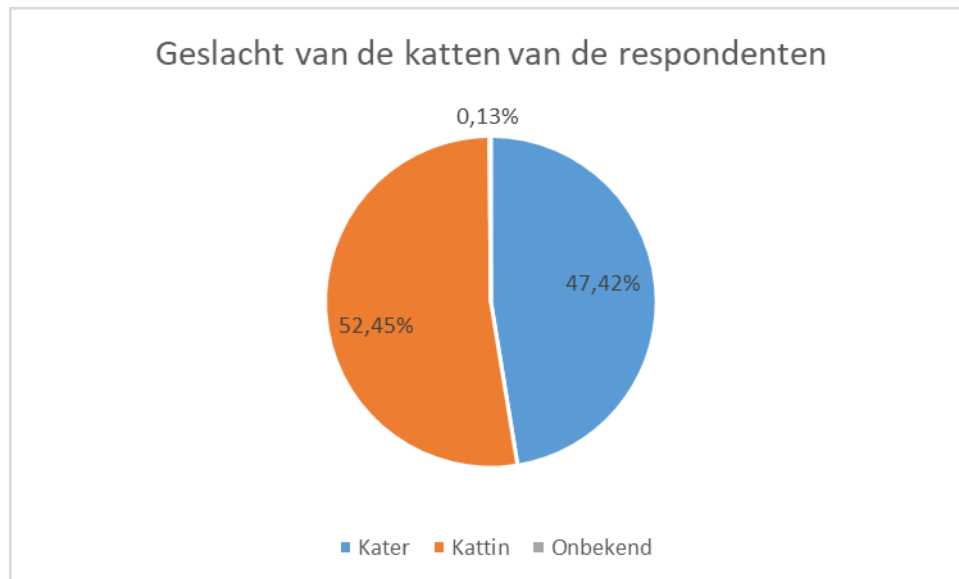

Figuur 21: Aantal eigenaars die een bepaald aantal katten bezitten - live-bevragingen

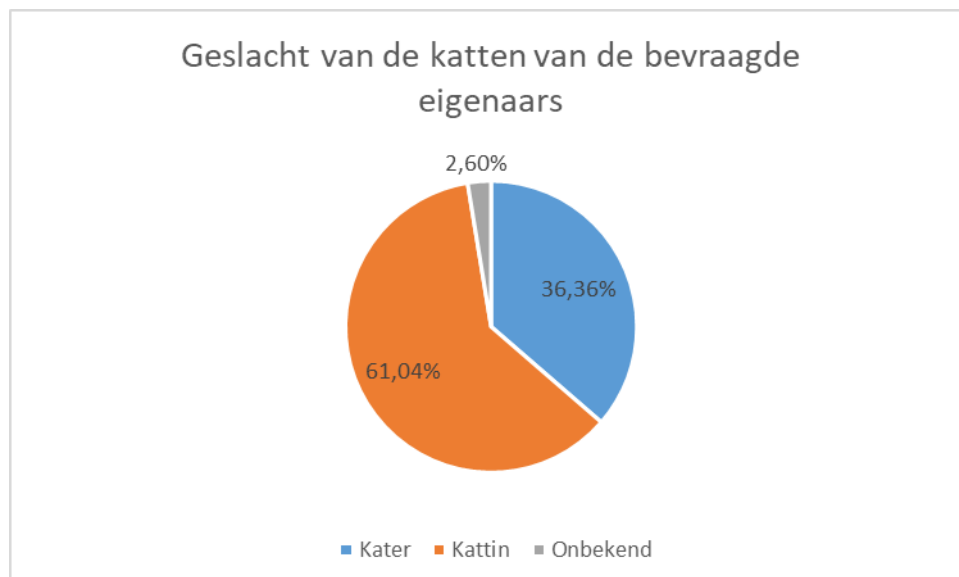
4.4 Kenmerken van de katten

Binnen de online enquête (n = 1031) werden in totaal 2349 katten gerapporteerd, waarvan 1232 kattinnen, wat neerkomt op iets meer dan de helft van het totaal (zie figuur 22). Het overige grote aandeel bestaat uit katers (n = 1114).

Een gelijkaardig beeld komt naar voren uit de livebevragingen (n = 52; zie figuur 23), waar eveneens voornamelijk kattinnen werden gerapporteerd. In totaal werden 47 kattinnen, 28 katers en 2 katten waarvan het geslacht onbekend is opgenomen.

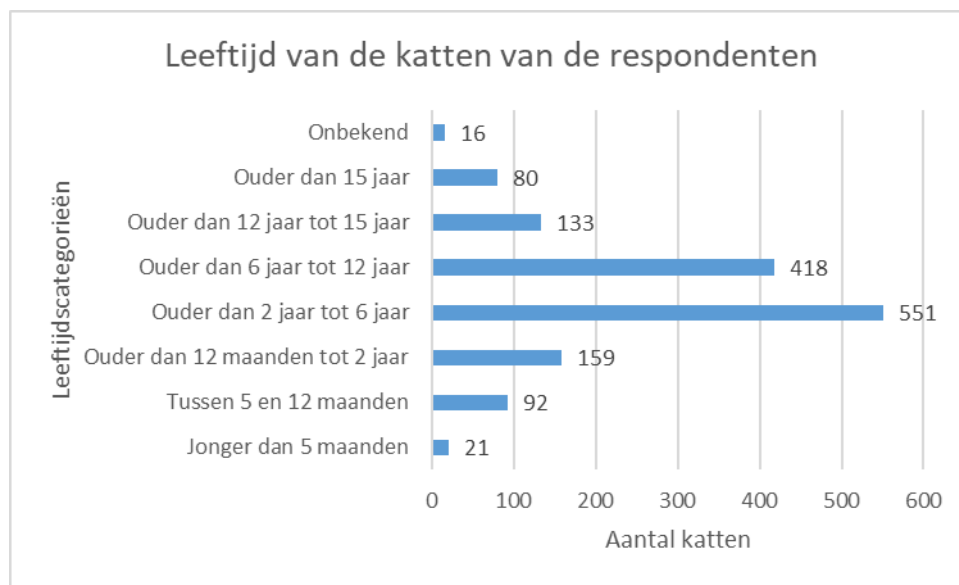
Figuur 22: Geslacht van de katten van de respondenten - online enquête

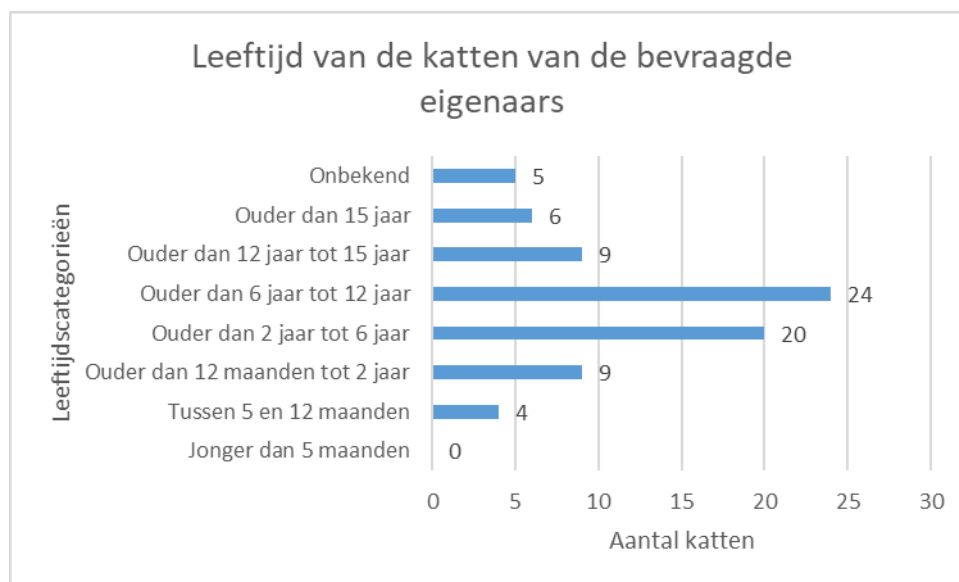
Figuur 23: Geslacht van de katten van de bevraagde eigenaars - live-bevragingen

Binnen de online enquête (n = 638) behoort het grootste aandeel katten tot de leeftijdscategorie “ouder dan 6 jaar tot 12 jaar” (28,45%), op de voet gevolgd door de categorie “ouder dan 2 jaar tot 6 jaar” (27,51%) (zie figuur 24). Deze twee categorieën omvatten het merendeel van de katten en liggen duidelijk hoger dan de overige leeftijdscategorieën.

Eenzelfde patroon wordt waargenomen bij de livebevragingen (n = 52; zie figuur 25), zij het met een omgekeerde rangorde. Hier vormt de categorie “ouder dan 6 jaar tot 12 jaar” de grootste groep (31,17%), gevolgd door “ouder dan 2 jaar tot 6 jaar” (25,97%). Ook in deze dataset steken beide categorieën duidelijk uit boven de overige leeftijdsgroepen.

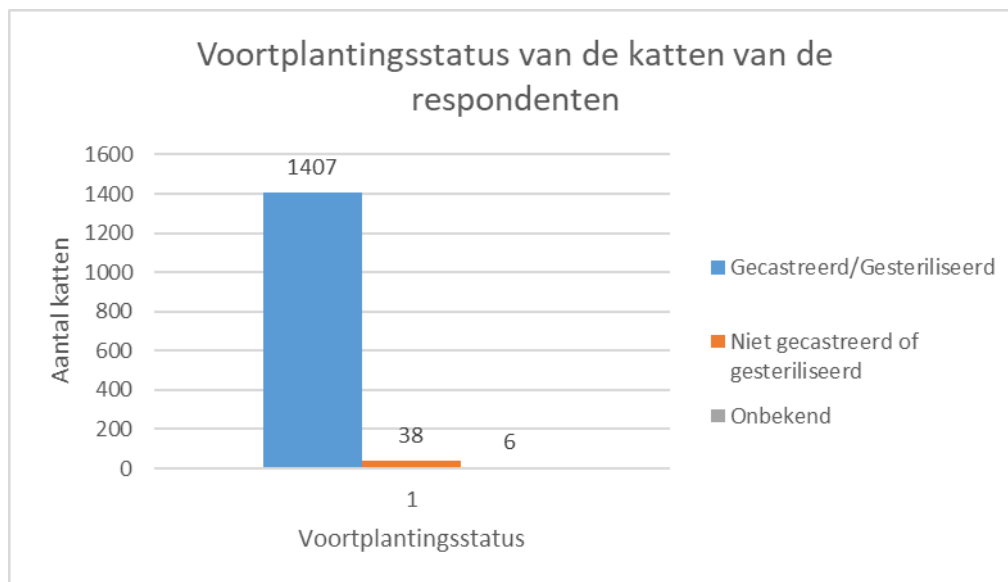
Figuur 24: Leeftijd van de katten van de respondenten - online enquête

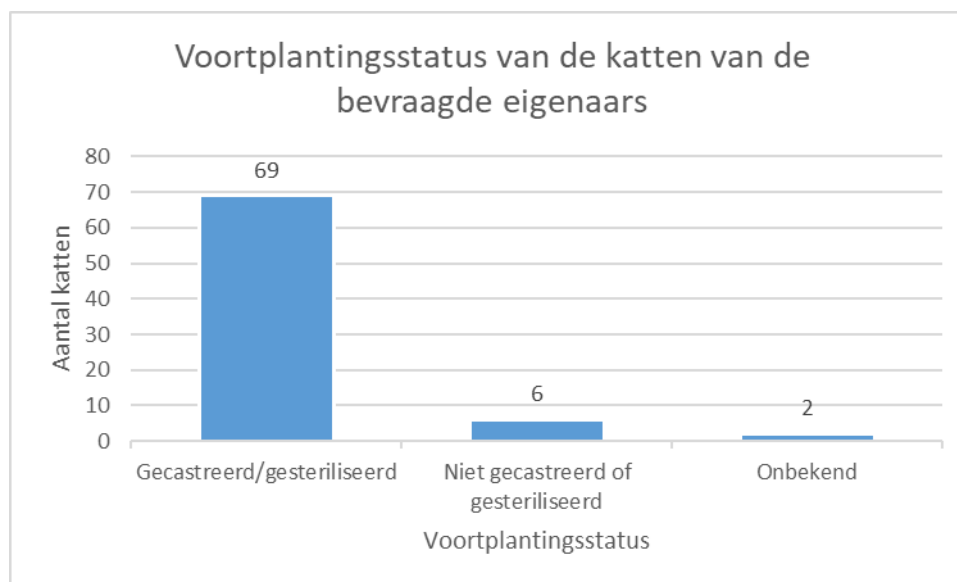
Figuur 25: Leeftijd van de katten van de bevroagde personen - live-bevragingen

Het merendeel van zowel de respondenten uit de online enquête (n = 627) als de livebevraagden (n = 52) gaf aan dat hun kat gecastreerd of gesteriliseerd is (zie figuur 26). Binnen de online bevraging was 97,03% van de in totaal 1470 katten gecastreerd/gesteriliseerd, tegenover 2,62% niet-gecastreerde/gesteriliseerde katten en 0,41% waarvan de voortplantingsstatus onbekend was.

Bij de livebevestigingen was 89,61% van de in totaal 77 katten gecastreerd of gesteriliseerd (zie figuur 27), terwijl 7,79% niet gecastreerd/gesteriliseerd was.

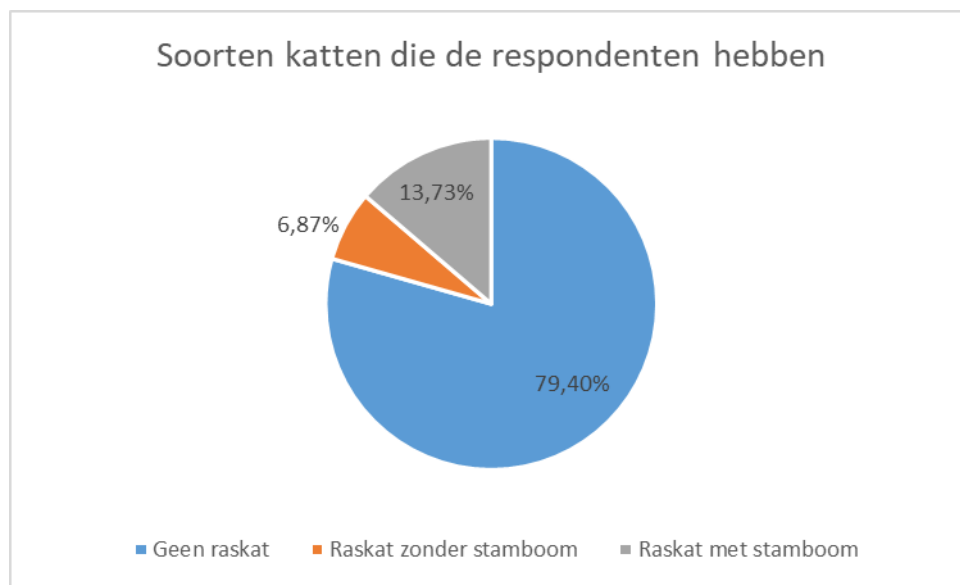
Figuur 26: Voortplantingsstatus van de katten van de respondenten - online enquête

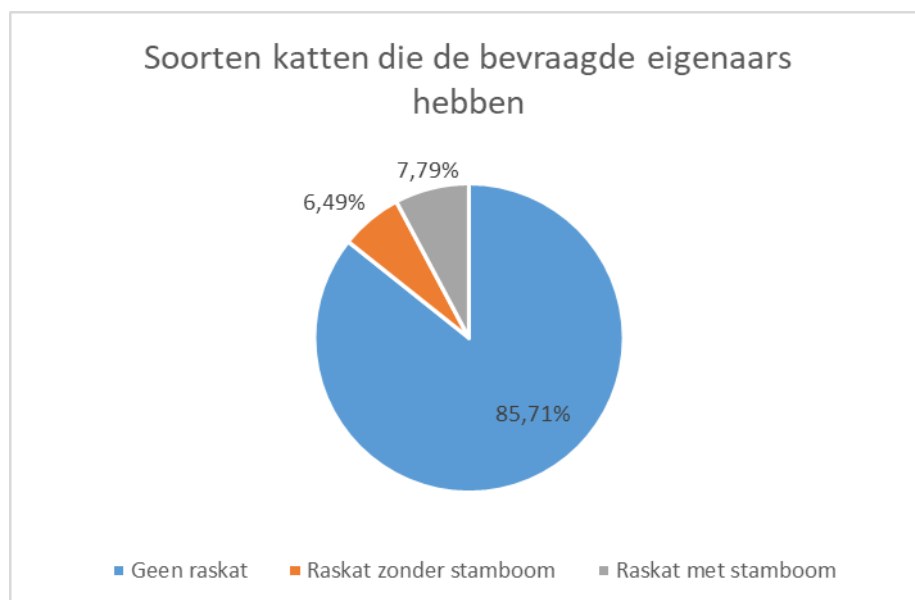
Figuur 27: Voortplantingsstatus van de katten van de bevroagde eigenaars - live-bevestigingen

Een groot deel van de respondenten binnen de online enquête (n = 600) gaf aan geen raskat te hebben (zie figuur 28). In totaal werden 1110 katten gerapporteerd die niet tot een ras behoren. Daarnaast werden 288 katten wel als raskat aangeduid, waarvan 192 met stamboom.

Een gelijkaardige verdeling werd vastgesteld bij de livebevragingen (n = 52; zie figuur 29). Hierbij werden 66 katten als niet-raskat gerapporteerd, terwijl 5 katten raskatten zonder stamboom waren en 6 katten over een stamboom beschikten.

Figuur 28: Soorten katten die de respondenten hebben - online enquête

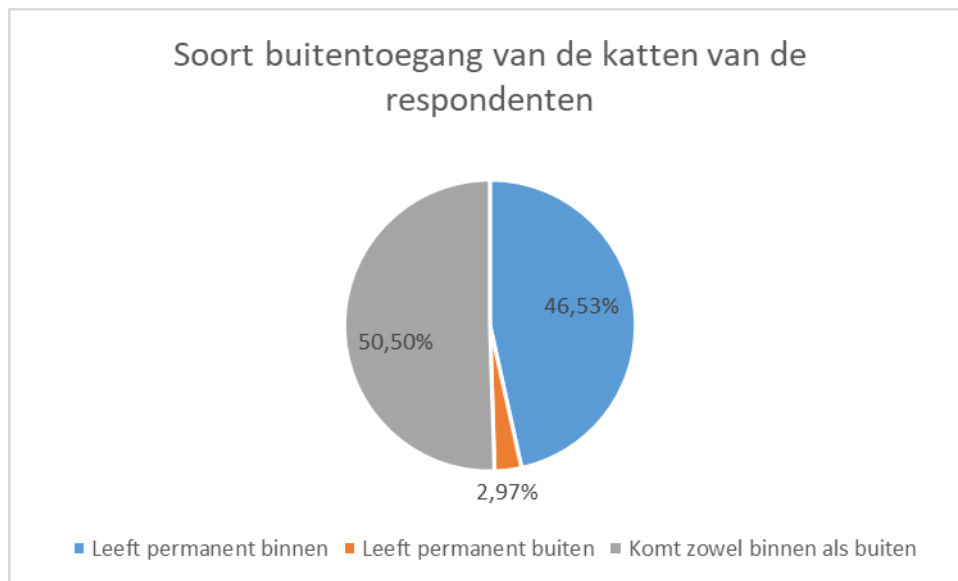

Figuur 29: Soorten katten die de bevraagde eigenaars hebben - live-bevragingen

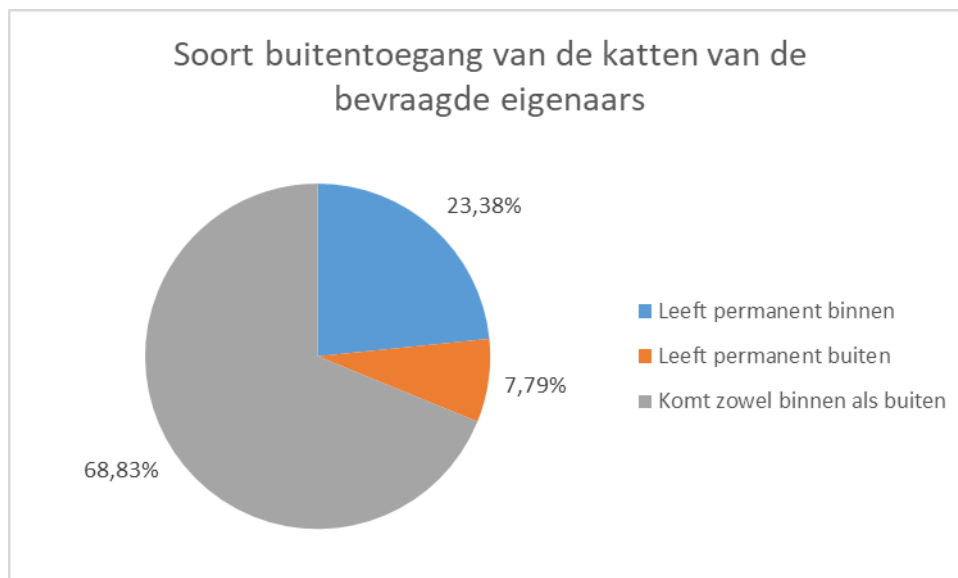
4.5 Buitentoeegang en leefomstandigheden van de kat

De respondenten van de online enquête (n = 561) gaven aan dat het grootste deel van de katten zowel binnen als buiten toegang heeft (n = 662; zie figuur 30). Daarnaast werden 610 katten gerapporteerd die permanent binnen verblijven en 39 katten die permanent buiten leven.

Een gelijkaardig patroon werd vastgesteld bij de livebevragingen (n = 52; zie figuur 31), waarbij eveneens het merendeel van de katten zowel binnen als buiten toegang heeft (n = 53). Daarnaast leven 18 katten permanent binnen en 6 katten permanent buiten.

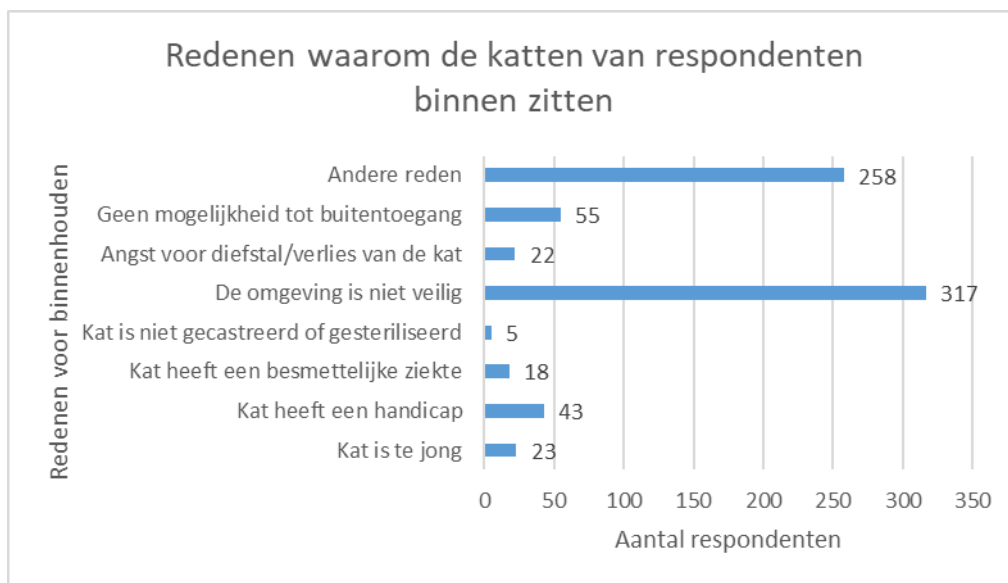
Figuur 30: Soorten buitentoeegang van de katten van de respondenten - online enquête

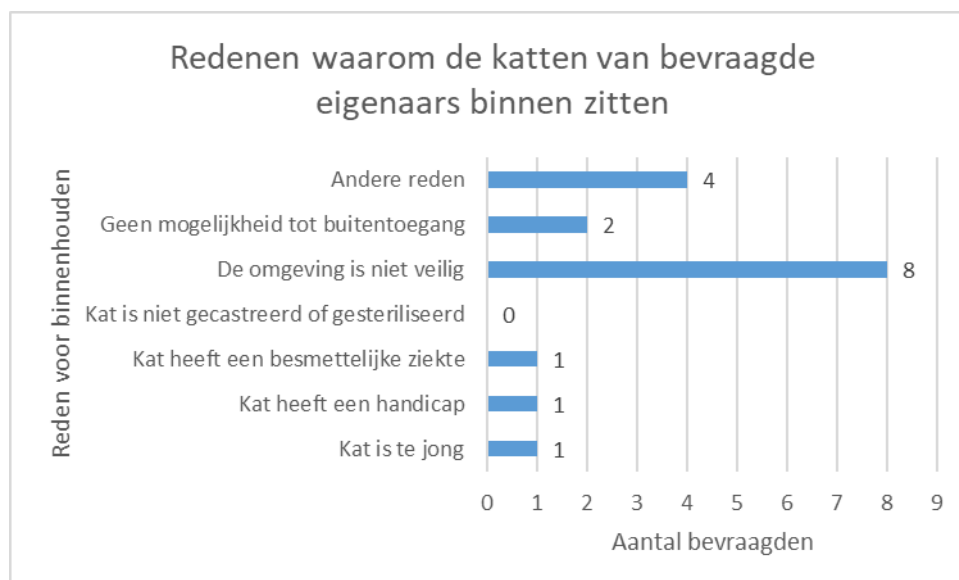
Figuur 31: Soorten buitentoeegang van de katten van de bevroagde personen - live-bevragingen

Van de 550 respondenten uit de online enquête die hun kat binnenshuis houden, gaf 42,78% aan dat dit te wijten is aan een onveilige omgeving (zie figuur 32). Daarnaast vermeldde 34,82% een andere reden, die niet verder werd gespecificeerd. Gezondheidsproblemen bij de kat, zoals een besmettelijke aandoening (bijvoorbeeld FIP of FIV) of een fysieke beperking (zoals ataxie, doofheid of blindheid), vormden voor 8,23% van de respondenten een motief om de kat binnen te houden.

Bij de livebevragingen (n = 52; zie figuur 33) gaf 47,06% van de respondenten aan hun kat binnenshuis te houden omwille van een onveilige omgeving, wat in lijn ligt met de resultaten van de online enquête. Daarnaast werden ook andere redenen aangehaald, zoals het risico op weglopen of diefstal, die door 23,53% van de respondenten werden vermeld als motief om hun kat binnen te houden.

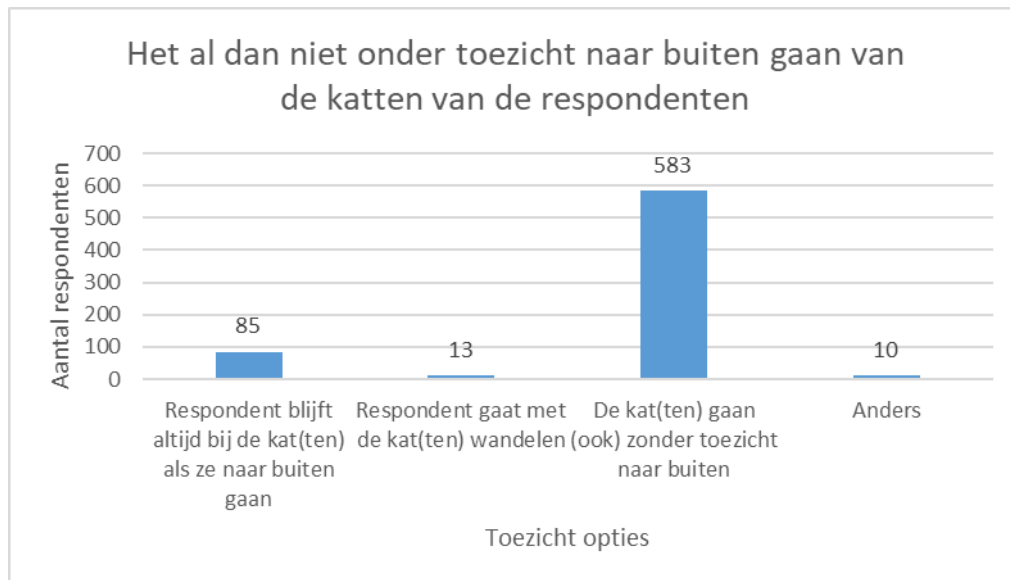
Figuur 32: Redenen waarom de katten van de respondenten binnen zitten - online enquête

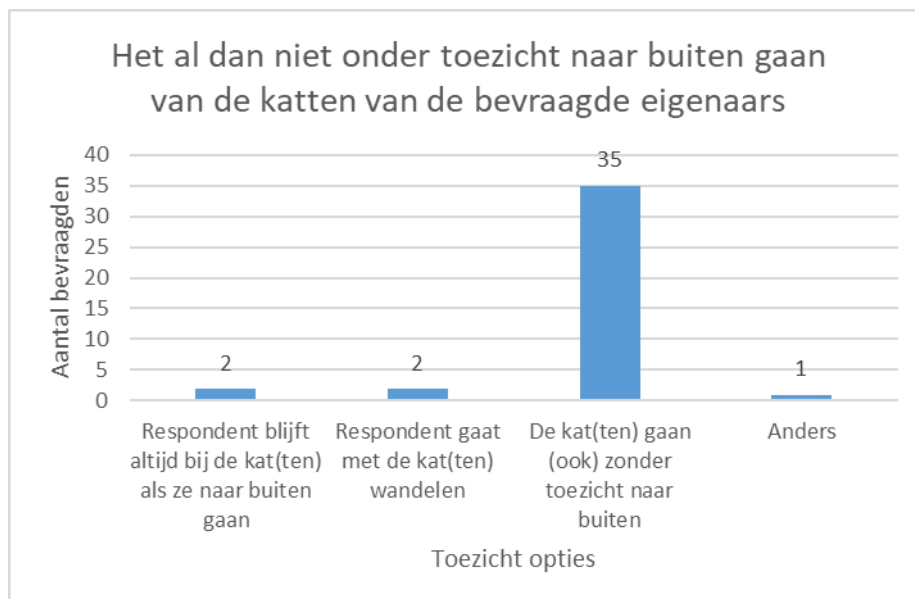
Figuur 33: Redenen waarom de katten van de bevroagde eigenaars binnen zitten - live-bevragingen

B Zowel binnen de online enquête (n = 677; zie figuur 34) als de livebevragingen (n = 52; zie figuur 35) gaat het merendeel van de katten zonder toezicht naar buiten. In de online enquête gaf 84,37% van de respondenten dit aan, tegenover 87,50% bij de livebevragingen.

Een kleiner aandeel van de respondenten blijft steeds bij de kat wanneer deze naar buiten gaat. Dit bedraagt 12,30% binnen de online enquête en 5,00% bij de livebevragingen.

Figuur 34: Het al dan niet onder toezicht naar buiten gaan van de katten van de respondenten - online enquête

Figuur 35: Het al dan niet onder toezicht naar buiten gaan van de katten van bevraagde eigenaars - live-bevragingen

Aan de katteneigenaars uit de online enquête (n = 677) werd eveneens gevraagd om hun keuze met betrekking tot al dan niet toezicht bij buitenactiviteiten van hun kat(ten) toe te lichten. De vier meest voorkomende antwoordcategorieën zijn weergegeven in tabel 1.

Een aandeel van 22,60% van de respondenten gaf aan dat een veilige buitenomgeving de belangrijkste reden is om hun kat zonder toezicht naar buiten te laten. Daarnaast werd door 19,50% van de respondenten aangegeven dat katten vrij moeten kunnen rondlopen, terwijl 17,43% het belang benadrukte van het kunnen uitoefenen van natuurlijk gedrag als motivatie voor onbegeleid buitenkomen.

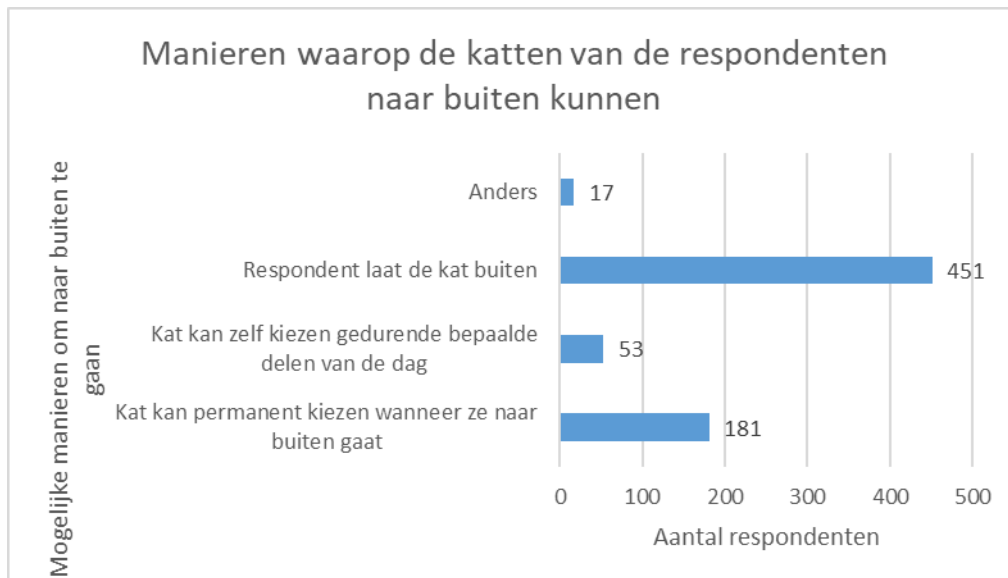
Daartegenover gaf 16,84% van de respondenten aan dat hun kat(ten) uitsluitend onder toezicht naar buiten gaan, voornamelijk omwille van veiligheidsredenen. Hierbij werden zowel omgevingsfactoren, zoals druk verkeer of het risico op diefstal, als gezondheidsgerelateerde factoren, zoals ataxie, doofheid, blindheid of een fysieke beperking (bijvoorbeeld een amputatie), aangehaald.

Reden waarom kat(ten) van de respondenten al dan niet onder toegang naar buiten gaan	Aantal respondenten
Katten moeten vrij kunnen zijn	132
Katten moeten hun natuurlijke gedragingen kunnen uitoefenen	118
De buitenomgeving van de kat is veilig, waardoor deze op een veilige manier naar buiten kan	153
Het is niet veilig om de kat naar buiten te laten gaan (zowel de woonomgeving als gezondheidsredenen werden hierin opgenomen)	114
Andere reden	160

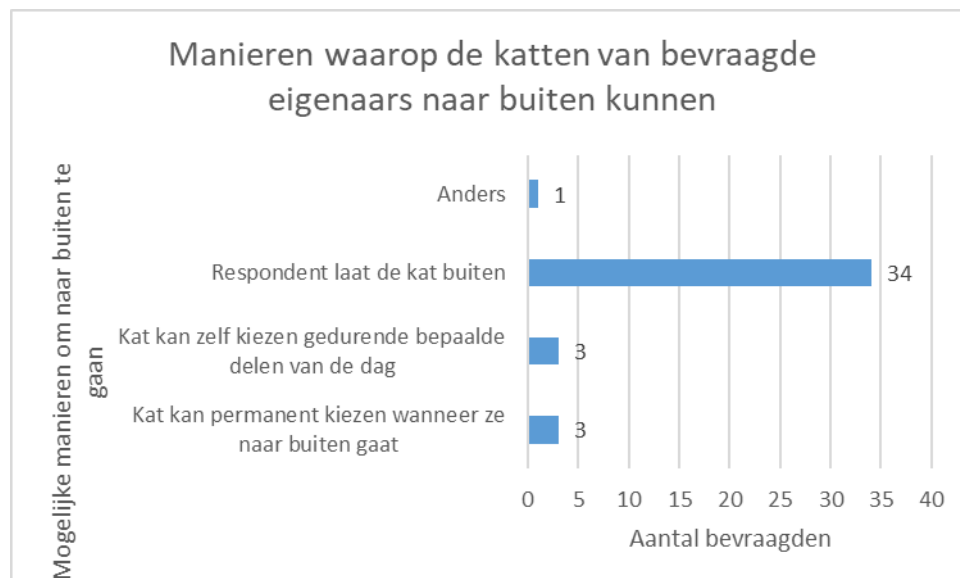
Tabel 1: Reden waarom kat(ten) van de respondenten al dan niet onder toegang naar buiten gaan - online enquête

De meest gebruikte methode om katten naar buiten te laten, is het actief openen van een deur of raam door de eigenaar. Binnen de online enquête (n = 669; zie figuur 36) gaf 64,25% van de respondenten aan deze werkwijze te hanteren, terwijl dit aandeel bij de livebevragingen (n = 52; zie figuur 37) opliep tot 82,93%.

Daarnaast gaf 25,78% van de respondenten in de online enquête aan dat hun kat permanent zelf kan kiezen wanneer deze naar buiten gaat. Bij de livebevragingen lag dit aandeel beduidend lager, namelijk op 7,32%.

Figuur 36: Manieren waarop de katten van de respondenten naar buiten kunnen - online enquête

Figuur 37: Manieren waarop de katten van de bevroagde eigenaars naar buiten kunnen - live-bevragingen

Tijdens de online enquête werd aan de katteneigenaars (n = 671) gevraagd om hun keuze voor de manier waarop zij hun kat(ten) naar buiten laten te motiveren (zie tabel 2).

Een aandeel van 31,42% van de respondenten gaf aan controle te willen behouden over het moment waarop hun kat naar buiten gaat. Dit motief werd voornamelijk gekoppeld aan de optie waarbij de kat enkel naar buiten kan wanneer de eigenaar een deur of raam opent. In deze context werd vaak vermeld dat katten 's nachts, bij slecht weer of tijdens evenementen zoals oudejaarsnacht met vuurwerk, binnenshuis worden gehouden.

Daarnaast gaf 27,43% van de respondenten aan dat er geen alternatieve mogelijkheid is om de kat naar buiten te laten. Binnen deze categorie werd frequent verwezen naar praktische beperkingen, zoals het hebben van glazen deuren of het huren van een woning, waardoor het installeren van een kattenluik niet mogelijk of toegestaan is.

Verder gaf 19,76% van de respondenten aan een kattenluik te hebben geïnstalleerd, met als doel hun kat(ten) meer autonomie te geven in het al dan niet naar buiten gaan. Tot slot gaf 7,08% van de respondenten aan dat hun keuze voornamelijk ingegeven was door gebruiksgemak, zowel bij het zelf buiten laten van de kat als bij het gebruik van een kattenluik.

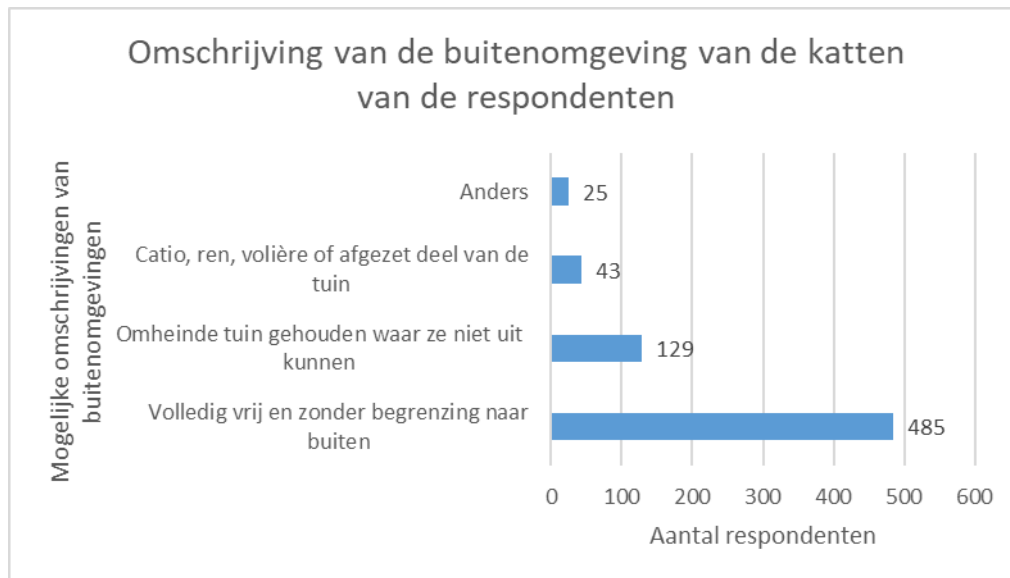
Verantwoording van de keuze voor de manier waarop de kat(ten) van de respondenten naar buiten gaan	Aantal respondenten
Ik wil controle hebben over wanneer mijn kat(ten) naar buiten gaan	213
Ik heb deze keuze gemaakt uit gemak	48
Ik heb geen andere mogelijkheid	186
De kat moet zelf kunnen beslissen	134
Andere reden	97

Tabel 2: Verantwoording van de keuze voor de manier waarop de kat(ten) van de respondenten naar buiten gaan - online enquête

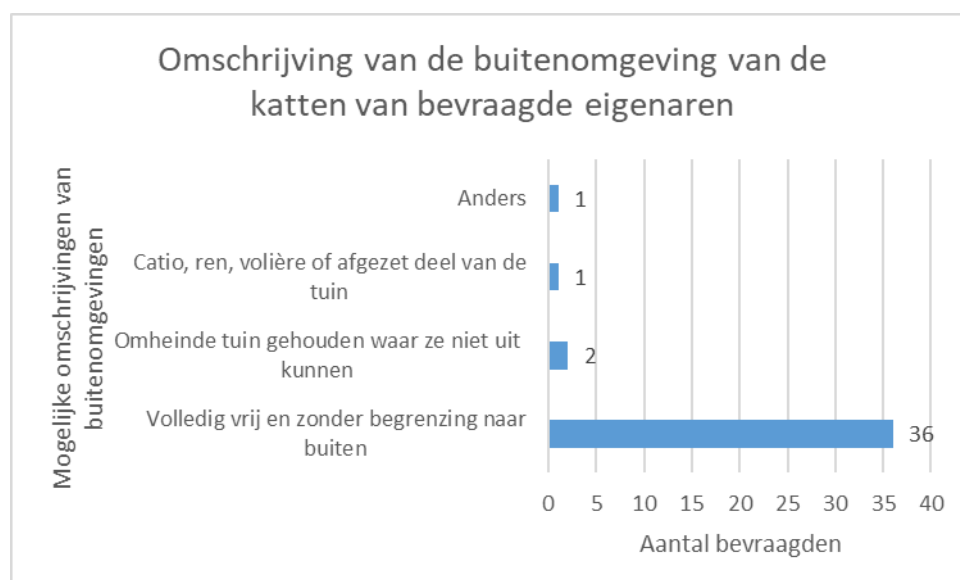
Voor het merendeel van de katten in deze studie bestaat de buitenomgeving uit een volledig vrije en onbeperkte toegang. Dit geldt voor 71,11% van de katten binnen de online enquête (n = 660; zie figuur 38) en voor 90,00% van de katten binnen de livebevragingen (n = 52; zie figuur 39).

Binnen de online enquête heeft 25,22% van de katten te maken met een vorm van begrenzing van de buitenomgeving. Hierbij wordt voor 18,91% de toegang beperkt tot de tuin, terwijl 6,30% van de katten enkel toegang heeft tot een afgebakende ruimte, zoals een catio, ren of afgesloten deel van de tuin.

Bij de livebevragingen wordt 7,50% van de katten beperkt in hun buitenvrijheid.

Figuur 38: Omschrijving van de buitenomgeving van de katten van de respondenten - online enquête

Figuur 39: Omschrijving van de buitenomgeving van de katten van bevroagde eigenaren - live-bevragingen

Net als bij de voorgaande vragen werd ook hier aan de respondenten van de online enquête (n = 671) gevraagd om hun keuze te motiveren (zie tabel 3).

Een aandeel van 16,84% van de respondenten gaf aan dat de gekozen buitenomgeving ingegeven is door de veiligheid van de kat. Deze motivatie werd voornamelijk gegeven door respondenten die hun kat in een afgebakende of omheinde omgeving houden.

De respondenten die aangaven hun kat vrij en zonder begrenzing naar buiten te laten gaan, kunnen onderverdeeld worden in drie voornaamste motivaties. Zo stelde 22,50% dat katten vrij moeten kunnen zijn en daarom niet begrensd worden. Daarnaast gaf 20,57% aan dat de omgeving voldoende veilig is om hun kat onbeperkt buiten te laten. Tot slot vermeldde 17,44% dat hun tuin niet (volledig) afsluitbaar is of dat dit praktisch niet haalbaar is. Binnen deze laatste categorie werden onder meer de financiële kost van een catproof omheining en esthetische overwegingen aangehaald.

De reden waarom de respondenten deze vorm van buitenomgeving gekozen hebben voor hun kat(ten)	Aantal respondenten
Voor de veiligheid van de kat	113
Katten moeten vrij zijn	151
De omgeving is veilig genoeg om de kat onbegrensd buiten te laten	138
De tuin is niet (volledig) afgesloten of kan niet (volledig) afgesloten worden	117
Andere reden	152

Tabel 3: De reden waarom de respondenten deze vorm van buitenomgeving gekozen hebben voor hun kat(ten) - online enquête

4.6 Mogelijke verbanden tussen gegevens

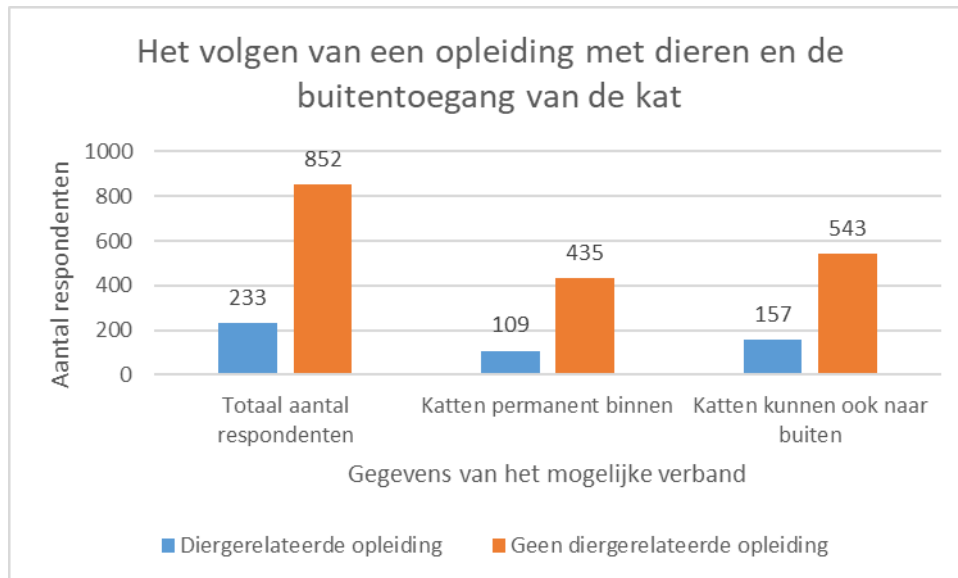
Voor de verbanden tussen de gegevens wordt enkel gebruik gemaakt van de gegevens van de online enquête. De gegevens van de live-bevragingen worden niet gebruikt wegens te weinig respondenten.

4.6.1 Verband tussen het volgen van een opleiding met dieren en de buitentoeegang van de kat

De respondenten hadden de mogelijkheid om beide antwoordopties aan te duiden. Hierbij werden de respondenten met katten die permanent buiten leven samengenomen met de respondenten waarvan de katten zowel binnen als buiten verblijven, onder de categorie "respondenten waarvan de katten naar buiten kunnen".

Uit de ruwe data werden 233 respondenten geïdentificeerd die een diengerelateerde opleiding hebben gevolgd. Binnen deze groep gaf 59,02% aan dat hun katten naar buiten kunnen, terwijl 40,98% de kat(ten) permanent binnenshuis houdt.

Daarnaast werden 852 respondenten geïdentificeerd zonder diengerelateerde opleiding. Ook binnen deze groep is het aandeel respondenten waarvan de katten naar buiten kunnen groter dan het aandeel dat de katten permanent binnen houdt. In totaal liet 55,52% van deze respondenten hun kat naar buiten of had een kat die permanent buiten verblijft, tegenover 44,48% die de kat(ten) uitsluitend binnenshuis houdt. Deze resultaten zijn weergegeven in figuur 40.

Figuur 40: Het volgen van een opleiding met dieren en de buitentoegang van de kat - online enquête

Het verband tussen het volgen van een diengerelateerde opleiding en de buitentoegang van de kat werd onderzocht aan de hand van een chi-kwadraattoets met continuïteitscorrectie. Uit deze analyse werd een p-waarde van 0,039 bekomen.

Aangezien deze p-waarde lager is dan het vooropgestelde significantieniveau van 5% ($\alpha = 0,05$), wordt de nulhypothese verworpen. Dit wijst op een statistisch significant verband tussen het volgen van een diengerelateerde opleiding en de buitentoegang van de kat.

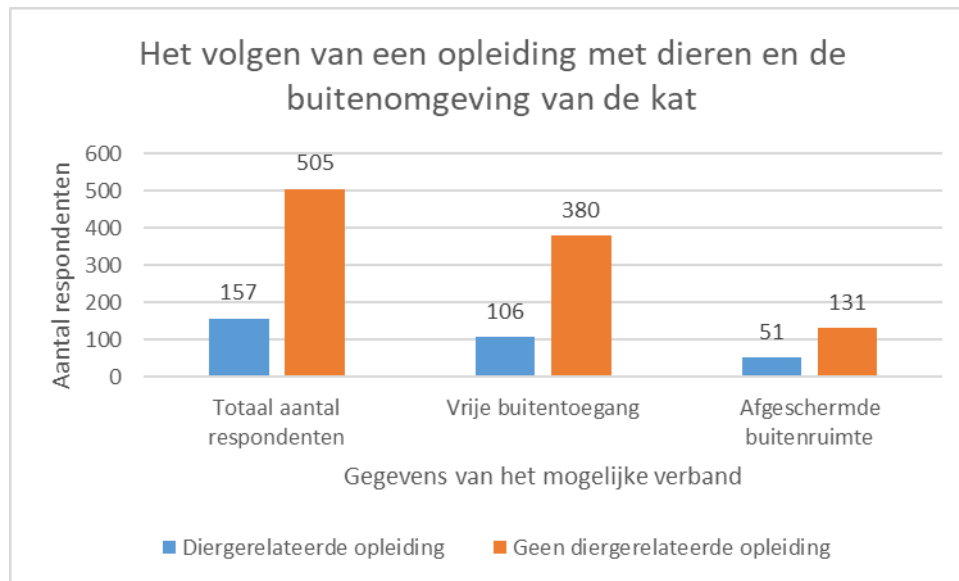
Concreet betekent dit dat het volgen van een dierenopleiding samenhangt met de beslissing om een kat al dan niet buiten te laten. Respondenten met een diengerelateerde opleiding vertonen bijgevolg een andere verdeling in deze beslissing dan respondenten zonder dergelijke opleiding.

4.6.2 Verband tussen het volgen van een opleiding met dieren en de buitenomgeving van de kat

Voor deze vraag konden respondenten eveneens beide opties aanduiden. Van de respondenten met een diengerelateerde opleiding gaven 157 aan hun kat buitentoegang te bieden. Binnen deze groep gaf 67,52% aan dat hun katten over vrije en onbegrensde buitentoegang beschikken.

Van de 543 respondenten zonder diengerelateerde opleiding die aangaven hun kat(ten) naar buiten te laten, hebben 505 ook de vraag omtrent de aard van de buitenomgeving beantwoord. Binnen deze groep gaf de meerderheid (74,36%) aan dat hun katten vrije en onbegrensde buitentoegang

hebben, terwijl 25,64% hun katten in een afgeschermd buitenruimte of tuin houdt. Een overzicht van deze resultaten is weergegeven in figuur 41.

Figuur 41: Het volgen van een opleiding met dieren en de buitenomgeving van de kat - online enquête

Het verband tussen het volgen van een diergerelateerde opleiding en de buitenomgeving van de kat werd onderzocht aan de hand van een chi-kwadraattoets met continuïteitscorrectie. Uit deze analyse werd een p-waarde van 0,070 bekomen.

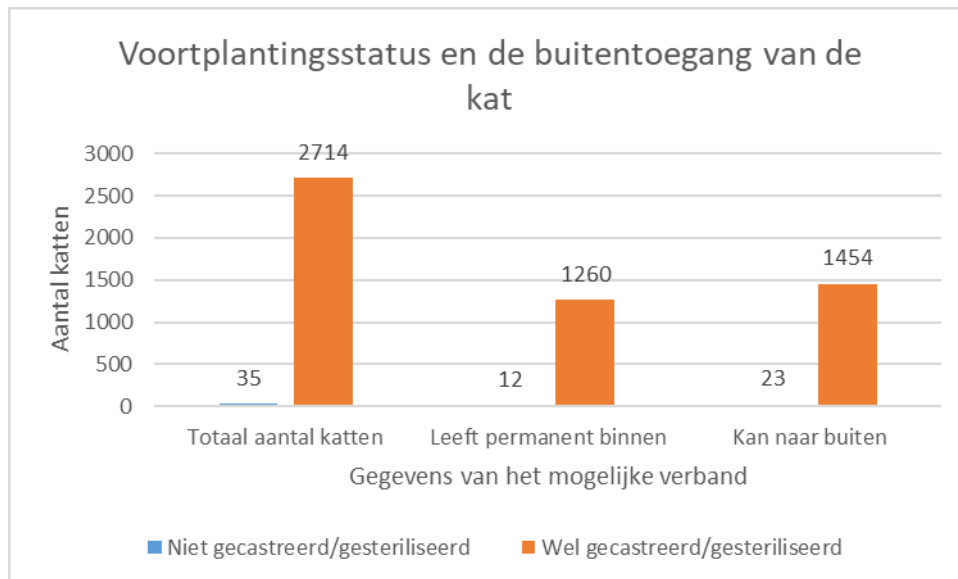
Aangezien deze p-waarde hoger is dan het vooropgestelde significantieniveau van 5% ($\alpha = 0,05$), kan de nulhypothese niet worden verworpen en blijft deze behouden. Dit impliceert dat er geen statistisch significant verband wordt vastgesteld tussen het volgen van een diergerelateerde opleiding en de aard van de buitenomgeving van de kat.

4.6.3 Verband tussen de voortplantingsstatus en de buitentoeegang van de kat

In deze figuur werden enkel de katten opgenomen waarvoor zowel de voortplantingsstatus als de buitentoeegang in de enquête werd aangeduid. Daarnaast konden deelnemers de vragenlijst op elk moment stopzetten, waardoor niet alle gegevens werden geregistreerd. Het aantal katten in deze figuur komt bijgevolg niet overeen met de aantallen in de eerdere grafieken.

Uit de ruwe data werden 34 niet-gesteriliseerde of niet-gecastreerde katten geïdentificeerd. Binnen deze groep leeft 35,29% permanent binnen en heeft dus geen toegang tot de buitenomgeving, terwijl de overige 64,71% wel toegang heeft tot de buitenwereld.

In dezelfde dataset werden 2714 gesteriliseerde of gecastreerde katten geregistreerd. Ook binnen deze groep heeft een groter aandeel katten toegang tot de buitenomgeving dan dat permanent binnen verblijft. Zo kan 53,57% van de gesteriliseerde katten naar buiten of leeft deze permanent buiten, terwijl 46,43% permanent binnenshuis wordt gehouden. Een overzicht van deze resultaten is weergegeven in figuur 42.

Figuur 42: Voortplantingsstatus en de buitentoegang van de kat - online enquête

Het verband tussen de voortplantingsstatus en de buitenomgeving van de kat werd onderzocht aan de hand van een chi-kwadraattoets met continuïteitscorrectie. Uit deze analyse werd een p-waarde van 0,208 bekomen.

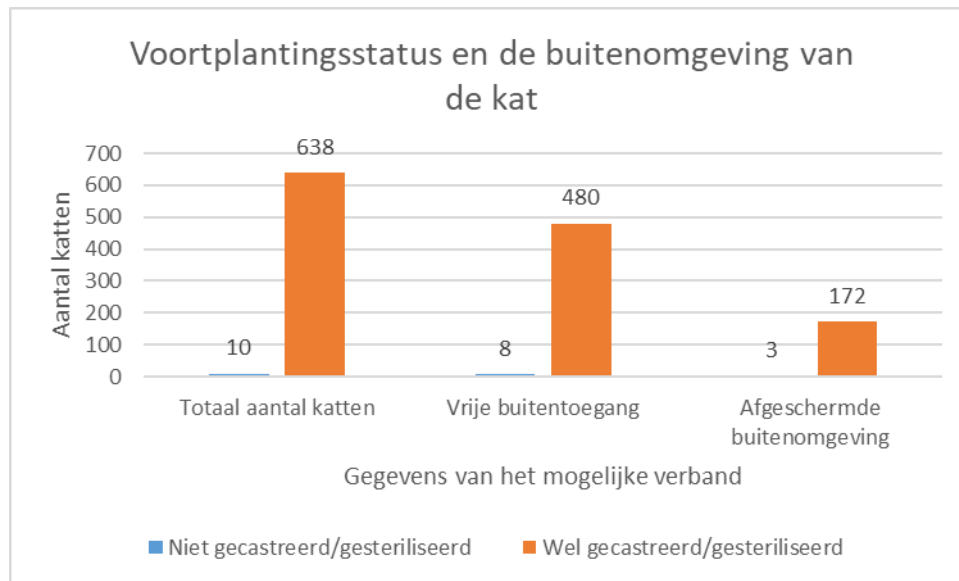
Aangezien deze p-waarde hoger is dan het vooropgestelde significantieniveau van 5% ($\alpha = 0,05$), kan de nulhypothese niet worden verworpen en blijft deze behouden. Dit wijst erop dat er geen statistisch significant verband bestaat tussen de voortplantingsstatus van de kat en de buitentoegang.

4.6.4 Verband tussen de voortplantingsstatus en de buitenomgeving van de kat

De respondenten konden bij deze vraag beide opties aanduiden. Uit de ruwe data werden 10 respondenten geïdentificeerd die één of meerdere niet-gesteriliseerde of niet-gecastreerde katten hebben. Daarnaast werden 638 respondenten geïdentificeerd die uitsluitend gesteriliseerde of gecastreerde katten bezitten.

Binnen de groep met niet-gesteriliseerde of niet-gecastreerde katten laat 72,73% hun kat(ten) vrij en zonder begrenzing naar buiten gaan, tegenover 27,27% die hun kat(ten) in een afgeschermd omgeving houdt.

Bij de respondenten met uitsluitend gesteriliseerde of gecastreerde katten bedraagt dit aandeel 73,62% voor vrije en onbegrensde buitentoegang, terwijl 26,38% hun kat(ten) in een afgeschermd buitenomgeving houdt. Een overzicht van deze resultaten is weergegeven in figuur 43.

Figuur 43: Voortplantingsstatus en de buitenomgeving van de kat - online enquête

Het verband tussen de voortplantingsstatus en de buitenomgeving van de kat werd onderzocht aan de hand van een chi-kwadraattoets met continuïteitscorrectie. Uit deze analyse werd een p-waarde van 0,991 bekomen.

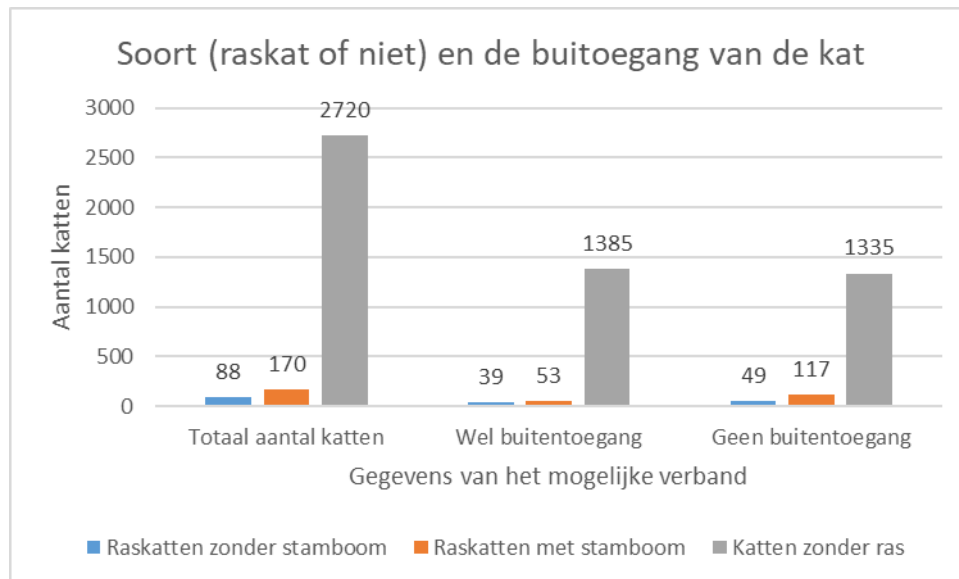
Aangezien deze p-waarde hoger is dan het vooropgestelde significantieniveau van 5% ($\alpha = 0,05$), kan de nulhypothese niet worden verworpen en blijft deze behouden. Dit impliceert dat er geen statistisch significant verband bestaat tussen de voortplantingsstatus van de kat en de aard van de buitenomgeving.

4.6.5 Verband tussen de soort (raskat of niet) en de buitentoeegang van de kat

Onderstaande aantallen komen niet overeen met de eerder weergegeven grafiek, aangezien respondenten enkel het ras van de kat hebben ingevuld en niet steeds hebben aangegeven of de kat al dan niet buitentoeegang heeft.

Uit de ruwe data (figuur 44) blijkt dat 44,32% van de raskatten zonder stamboom toegang heeft tot de buitenwereld, terwijl 55,68% permanent binnen leeft. Bij de raskatten met stamboom heeft 31,18% toegang tot buiten, tegenover 68,82% die permanent binnen blijft. In beide groepen is dus een meerderheid van de katten uitsluitend binnenshuis, waarbij het verschil tussen binnen- en buitentoeegang het sterkst uitgesproken is bij de raskatten met stamboom.

Voor katten zonder ras is de verdeling vrijwel gelijk verdeeld: 49,08% heeft toegang tot de buitenwereld, terwijl 50,92% permanent binnen leeft. Hierbij is er bijgevolg een lichte meerderheid van katten die naar buiten kunnen.

Figuur 44: Soort (raskat of niet) en de buitentoeegang van de kat - online enquête

Het verband tussen de soort (raskat of niet-raskat) en de buitentoeegang van de kat werd onderzocht aan de hand van een chi-kwadraattoets met continuïteitscorrectie. Uit deze analyse werd een p-waarde van $< 0,001$ bekomen.

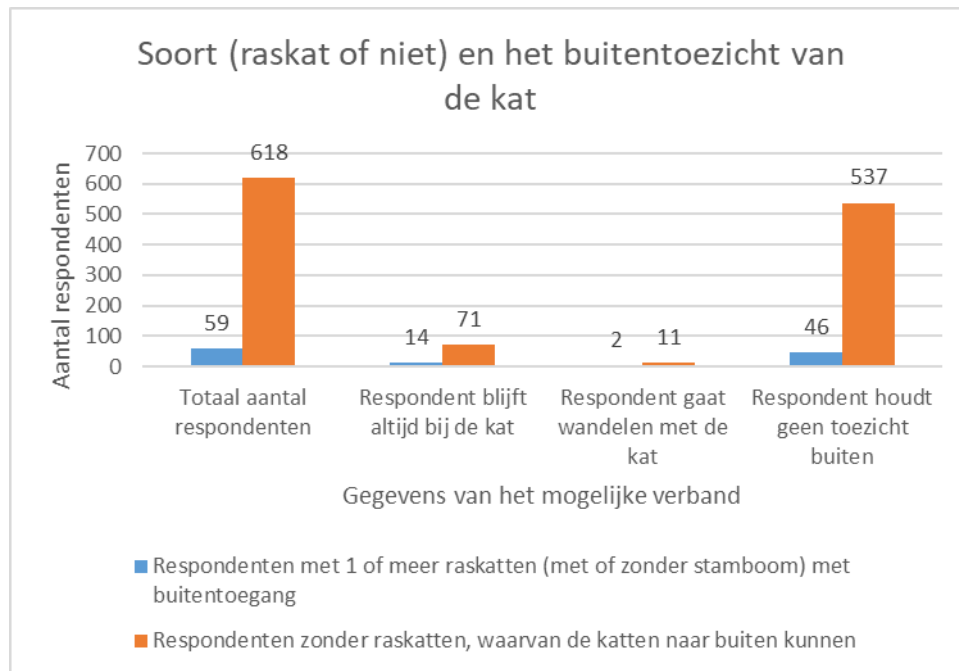
Aangezien deze p-waarde lager is dan het vooropgestelde significantieniveau van 5% ($\alpha = 0,05$), kan de nulhypothese verworpen worden. Dit wijst erop dat er een statistisch significant verband bestaat tussen het type kat (raskat of niet-raskat) en de buitentoeegang. Concreet betekent dit dat er een verschil bestaat in de verdeling van buitentoeegang tussen raskatten en niet-raskatten.

4.6.6 Verband tussen de soort (raskat of niet) en het al dan niet onder toezicht naar buiten gaan onder toezicht

Het aantal raskatten (met en zonder stamboom) is verdeeld over 59 respondenten. Binnen deze groep laat 77,97% de kat(ten) zonder toezicht naar buiten gaan. Daarnaast blijft 23,73% steeds bij de kat wanneer deze buiten is, en 3,39% gaat met de kat wandelen. Hieruit blijkt dat het merendeel van de raskatten zonder toezicht naar buiten gaat.

Voor de respondenten zonder raskat werd een gelijkaardige analyse uitgevoerd. In totaal werden 618 respondenten geïdentificeerd. Binnen deze groep laat 86,75% de kat(ten) zonder toezicht naar buiten gaan, 11,47% blijft steeds bij de kat(ten) wanneer deze buiten zijn, en 1,78% gaat met de kat(ten) wandelen (zie figuur 45).

De respondenten konden hierbij meerdere antwoorden aangeven.

Figuur 45: Soort (raskat of niet) en het buitentoezicht van de kat - online enquête

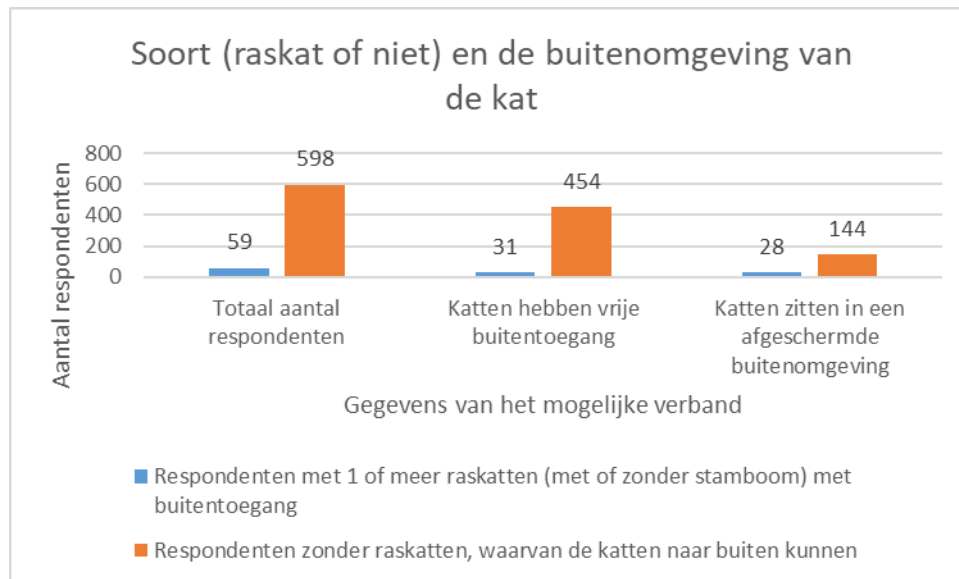
Het verband tussen de soort (raskat of niet-raskat) en de buitenomgeving van de kat werd onderzocht aan de hand van een chi-kwadraattoets met continuïteitscorrectie. Uit deze analyse werd een p-waarde van 0,015 bekomen.

Aangezien deze p-waarde lager is dan het vooropgestelde significantieniveau van 5% ($\alpha = 0,05$), kan de nulhypothese verworpen worden. Dit wijst erop dat er een statistisch significant verband bestaat tussen het type kat (raskat of niet-raskat) en de aard van de buitenomgeving. Concreet betekent dit dat de verdeling van buitentoeegang verschilt tussen raskatten en niet-raskatten.

4.6.7 Verband tussen de soort (raskat of niet) en de buitenomgeving van de kat

Uit dezelfde ruwe data werd eveneens figuur 46 afgeleid. Binnen de groep van 59 respondenten die één of meerdere raskatten (met of zonder stamboom) bezitten, gaf 52,54% aan dat hun katten vrij en onbegrensd naar buiten kunnen, terwijl 47,46% hun katten in een afgebakende of beperkte buitenomgeving houdt. Er is hierbij dus een beperkte meerderheid die de katten onbeperkt toegang tot de buitenwereld geeft.

Binnen de groep van 598 respondenten zonder raskat die aangaven dat hun katten buitentoeegang hebben, werd eveneens de aard van de buitenomgeving in kaart gebracht. Hier gaf 75,92% aan dat hun katten vrij en onbegrensd naar buiten kunnen, terwijl 24,08% hun katten in een omheinde of afgesloten buitenruimte houdt.

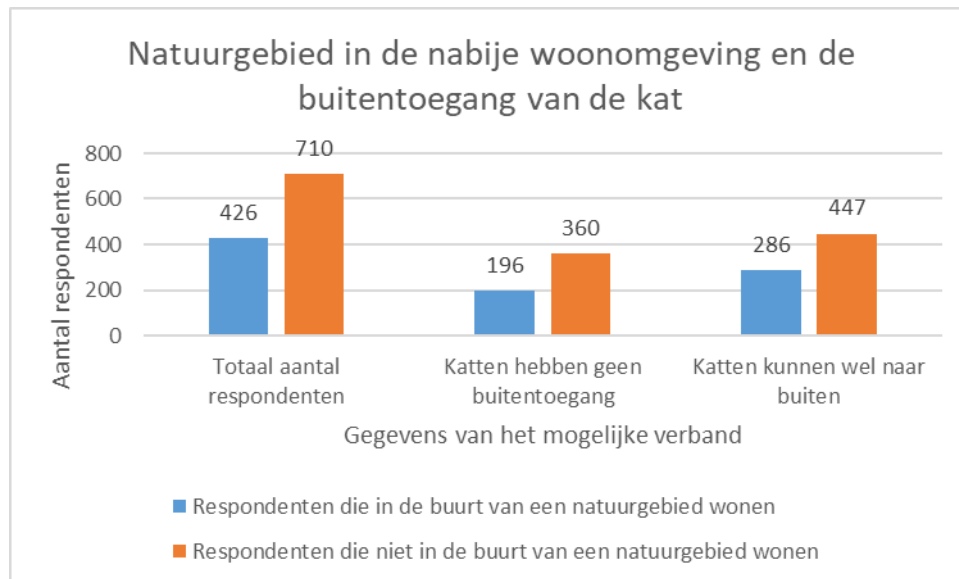
Figuur 46: Soort (raskat of niet) en de buitenomgeving van de kat - online enquête

4.6.8 Verband tussen het in de buurt wonen van een natuurgebied en de buitentoegang van de kat

Het verband tussen het in de buurt wonen van een natuurgebied en de buitentoegang van de kat werd als laatste onderzocht (zie figuur 47). In de groep van 426 respondenten die aangaven op ongeveer vijf minuten wandelen van een natuurgebied te wonen en die hun katten al dan niet buitentoegang gaven, gaf 59,34% aan dat hun katten naar buiten kunnen. De overige 40,66% hield hun katten permanent binnenshuis.

Daarnaast werd ook de groep respondenten onderzocht die niet in de nabijheid van een natuurgebied woont. Binnen deze groep gaf 55,39% aan hun katten naar buiten te laten, terwijl 44,61% de katten permanent binnen houdt. Respondenten konden hierbij beide opties aanduiden.

Het verband tussen de nabijheid van een natuurgebied en de buitentoegang van de kat werd vervolgens getoetst met een chi-kwadraattoets met continuïteitscorrectie. Hierbij werd een p-waarde van 0,125 bekomen. Aangezien deze waarde hoger is dan het significantieniveau van 5% ($\alpha = 0,05$), kan de nulhypothese niet worden verworpen. Dit wijst erop dat er geen statistisch significant verband bestaat tussen de nabijheid van een natuurgebied en de buitentoegang van de kat.

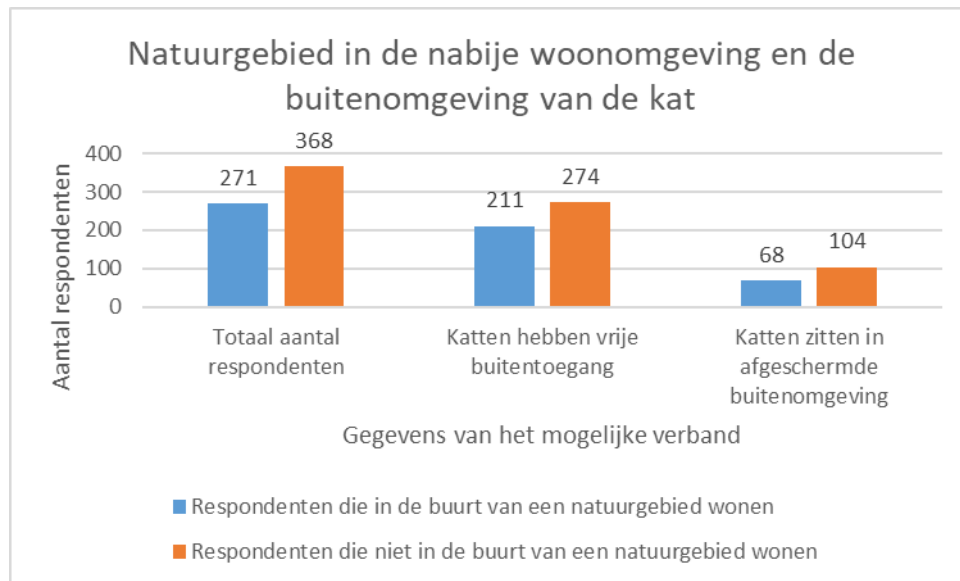
Figuur 47: Natuurgebied in de nabij woonomgeving en de buitentoegang van de kat - online enquête

4.6.9 Verband tussen het in de buurt wonen van een natuurgebied en de buitenomgeving van de kat

Van de 286 respondenten die in de buurt van een natuurgebied wonen en katten hebben die naar buiten gaan, hebben er 271 ook aangegeven hoe de buitenomgeving van hun kat(ten) eruitziet (zie figuur 48). Voor de respondenten die niet in de buurt van een natuurgebied wonen, werden er 368 geïdentificeerd in de dataset. Respondenten konden hierbij beide antwoordopties aanduiden.

Binnen beide groepen blijkt dat de meeste katten onbeperkte toegang tot de buitenwereld hebben. Dit geldt voor 75,63% van de respondenten die in de buurt van een natuurgebied wonen en voor 72,49% van de respondenten die niet in de nabijheid van een natuurgebied wonen. Het aandeel katten dat in een afgeschermd of afgesloten buitenomgeving verblijft bedraagt respectievelijk 24,37% en 27,51%.

Het verband tussen de nabijheid van een natuurgebied en de buitenomgeving van de kat werd vervolgens onderzocht met een chi-kwadraattoets met continuïteitscorrectie. Hieruit werd een p-waarde van 0,368 bekomen. Aangezien deze waarde hoger is dan het significantieniveau van 5% ($\alpha = 0,05$), kan de nulhypothese niet worden verworpen. Dit impliceert dat er geen statistisch significant verband bestaat tussen de nabijheid van een natuurgebied in de woonomgeving en de aard van de buitenomgeving van de kat.

Figuur 48: Natuurgebied in de nabije woonomgeving en de buitenomgeving van de kat - online enquête

5 Discussie

5.1 Inleiding

In deze bachelorproef werd onderzoek gedaan naar de Vlaamse huiskat, met specifieke aandacht voor de mate waarin deze al dan niet (vrije) buitentoegang heeft, en welke factoren de keuze van eigenaars hierin beïnvloeden. Hierbij werd gefocust op drie centrale categorieën, namelijk de kenmerken van de eigenaar, de woonomgeving en de eigenschappen van de kat zelf. Door deze factoren in samenhang te analyseren, werd er gestreefd een beter inzicht te verkrijgen in de factoren die het al dan niet toestaan van buitentoegang sturen.

In de literatuurstudie werden verschillende relevante thema's behandeld die deze problematiek kaderen. Zo werd ingegaan op de basisbehoeften en normale gedragingen van katten, evenals op mogelijke stressfactoren bij zowel binnen- als buitenkatten. Daarnaast werd de evoluerende relatie tussen mens en kat besproken, evenals de impact van de huiskat op inheemse diersoorten in Vlaanderen. Tot slot werd aandacht besteed aan alternatieve huisvestingsvormen, zoals de catio, en de risico's die gepaard gaan met het vrij laten rondlopen van katten. Deze theoretische inzichten vormen een belangrijk kader voor de interpretatie van de resultaten in deze studie.

5.2 Bespreking van de resultaten

5.2.1 Sociodemografisch profiel van de respondenten

De eerste groep resultaten betreft het sociodemografisch profiel van de respondenten. Binnen deze categorie worden variabelen zoals provincie van herkomst, geslacht, leeftijd en opleidingsniveau (al dan niet diergerelateerd) geanalyseerd. Deze kenmerken bieden een belangrijk kader voor de interpretatie van de resultaten, aangezien zij een invloed kunnen uitoefenen op attitudes en beslissingen met betrekking tot het houden van katten en het al dan niet toestaan van buitentoegang.

Wat betreft de geografische spreiding van de respondenten, blijkt dat bij de online enquête het merendeel afkomstig is uit de provincie Oost-Vlaanderen, terwijl bij de live-bevragingen voornamelijk respondenten uit Limburg vertegenwoordigd zijn. Deze verdeling kan grotendeels verklaard worden door de gehanteerde dataverzamelmethode. De online enquête werd voornamelijk verspreid via sociale media, en meer specifiek binnen Facebookgroepen die gelinkt zijn aan Oost-Vlaanderen, mede doordat één van de onderzoekers in deze regio woonachtig is. De live-bevragingen daarentegen vonden plaats op meerdere locaties binnen de provincie Limburg, wat de hogere vertegenwoordiging van deze regio in deze dataset verklaart.

Het is echter belangrijk om deze geografische spreiding kritisch te benaderen. De oververtegenwoordiging van bepaalde provincies zorgt ervoor dat de resultaten niet volledig representatief zijn voor de volledige Vlaamse populatie. Dit kan gevolgen hebben voor de generaliseerbaarheid van de bevindingen.

Bij zowel de online enquête als de live-bevragingen bestaat het merendeel van de respondenten uit vrouwen. Deze vaststelling kan erop wijzen dat vrouwen vaker betrokken zijn bij de zorg en het beheer van huisdieren, en meer specifiek bij katten. Een mogelijke verklaring hiervoor is dat vrouwen binnen het huishouden vaker de rol van primaire verzorger opnemen, wat zich ook kan vertalen in een grotere bereidheid om deel te nemen aan onderzoek omtrent huisdieren.

Deze tendens werd bovendien bevestigd tijdens de live-bevragingen, waarbij mannelijke respondenten bij het aanspreken over hun kat(ten) regelmatig doorverwezen naar hun vrouwelijke partner. Dit suggereert dat kennis over en verantwoordelijkheid voor de kat in veel gevallen bij de vrouwelijke partner ligt. De oververtegenwoordiging van vrouwen kan aantonen dat vrouwen mogelijk vaker geneigd zijn om deel te nemen aan enquêtes over dierenwelzijn. Het is dan ook belangrijk om deze bevinding met de nodige voorzichtigheid te interpreteren.

Wat betreft de leeftijdsverdeling van de respondenten wordt in de online enquête een relatief evenwichtige spreiding vastgesteld over verschillende leeftijdscategorieën. De categorieën “41 tot en met 50 jaar”, “20 tot en met 30 jaar”, “51 tot en met 60 jaar” en “31 tot en met 40 jaar” liggen qua aantal respondenten dicht bij elkaar. Dit wijst op een brede vertegenwoordiging van verschillende leeftijdsgroepen binnen de online steekproef.

Bij de livebevragingen is daarentegen een andere verdeling zichtbaar, waarbij de grootste groep respondenten zich in de leeftijdscategorie “41 tot en met 50 jaar” bevindt, gevolgd door de categorie “jonger dan 20 jaar”. Deze verschillen in leeftijdsverdeling kunnen grotendeels worden verklaard door de gehanteerde dataverzamelmethode en de locaties waar de bevragingen plaatsvonden.

Voor de online enquête kan de verspreiding via sociale media, en in het bijzonder Facebook, een belangrijke rol hebben gespeeld. Hoewel Facebook door verschillende leeftijdsgroepen gebruikt wordt, zijn bepaalde leeftijdscategorieën mogelijk actiever in het deelnemen aan online enquêtes, zeker wanneer deze gedeeld worden via dierenasielen en gerelateerde pagina's. Respondenten die recent een kat adopteerden via een asiel kunnen via deze kanalen bereikt zijn, wat een invloed kan hebben gehad op de samenstelling van de steekproef.

Bij de live-bevragingen kan de jongere leeftijdsverdeling verklaard worden door de gekozen locaties, zoals markten en een muziekschool, waar relatief veel jongeren en studenten aanwezig waren en bereid waren om deel te nemen aan het onderzoek. Dit wijst opnieuw op een mogelijke steekproefbias, waarbij bepaalde leeftijdsgroepen oververtegenwoordigd zijn afhankelijk van de gebruikte methode van dataverzameling.

Deze verschillen benadrukken nogmaals dat de resultaten met de nodige voorzichtigheid geïnterpreteerd moeten worden, aangezien leeftijd een factor kan zijn die attitudes en beslissingen omtrent de buitentoegang van de kat beïnvloedt.

Wat betreft het opleidingsniveau blijkt dat zowel bij de online enquête als de live-bevragingen het diploma secundair onderwijs het meest vertegenwoordigd is. In de online steekproef wordt dit diploma gevolgd door respectievelijk bachelor- en masterdiploma's, terwijl bij de live-bevragingen het masterdiploma de tweede plaats inneemt en de derde plaats gedeeld wordt door bachelor- en lager onderwijs.

De relatief hoge vertegenwoordiging van secundair en lager onderwijs binnen de live-bevragingen kan verklaard worden door de aanwezigheid van scholieren en studenten in de steekproef. Aangezien een deel van deze respondenten hun opleiding nog niet heeft afgerond, weerspiegelt het opgegeven diploma niet noodzakelijk hun uiteindelijke opleidingsniveau.

Daarnaast werd nagegaan of respondenten een diergerelateerde opleiding hebben gevolgd. Zowel in de online enquête als in de live-bevragingen gaf het merendeel van de respondenten aan geen dergelijke opleiding te hebben gevolgd. Binnen de groep die dit wel heeft gedaan, komt in de online enquête voornamelijk de bachelor dierenzorg naar voren als meest voorkomende opleiding.

Opvallend is dat verschillende respondenten bijkomende opleidingen vermeldden die niet expliciet als antwoordoptie waren opgenomen in de oorspronkelijke vragenlijst, zoals opleidingen tot asielmedewerker, cursussen rond dierengedrag, of specifieke opleidingen zoals Happy Cats, Felinova en trimmeropleidingen. Deze antwoorden werden nadien als aparte categorieën toegevoegd in de

grafische weergave van de resultaten. Dit wijst erop dat het aanbod aan diergerelateerde opleidingen diverser is dan initieel voorzien in de enquête, en suggereert dat de vooraf gedefinieerde antwoordcategorieën mogelijk niet volledig representatief waren voor het werkelijke opleidingslandschap.

5.2.2 Wooncontext en omgevingsfactoren

De tweede groep resultaten heeft betrekking op de wooncontext en omgevingsfactoren van de respondenten, en bijgevolg ook van de katten. Binnen deze categorie worden onder meer de woonomgeving en het type woning geanalyseerd. Deze factoren zijn van belang, aangezien zij een directe invloed kunnen uitoefenen op de mogelijkheden en beperkingen met betrekking tot de buitentoegang van katten.

Wat betreft de woonomgeving blijkt dat de resultaten van de online enquête en de live-bevragingen in grote lijnen overeenkomen. De meerderheid van de respondenten geeft aan in een landelijke omgeving te wonen. Deze categorie wordt gevolgd door een voorstedelijke woonomgeving in de online enquête, en door zowel voorstedelijke als stedelijke omgevingen in de live-bevragingen.

De oververtegenwoordiging van landelijke gebieden binnen de steekproef kan een invloed hebben op de resultaten, aangezien dergelijke omgevingen doorgaans meer mogelijkheden bieden voor buitentoegang, bijvoorbeeld door de aanwezigheid van tuinen, minder verkeer en meer open ruimte. Dit kan ertoe leiden dat de bevindingen omtrent buitentoegang niet volledig representatief zijn voor meer stedelijke contexten, waar beperkingen zoals beperkte ruimte en verhoogde verkeersdruk een grotere rol spelen.

Naast de algemene woonomgeving werd aan de respondenten ook gevraagd naar de kenmerken van hun nabije omgeving, meer specifiek of zij op wandelafstand wonen van bepaalde types omgevingen. Deze variabele biedt bijkomende context, aangezien de directe omgeving van invloed kan zijn op zowel de bewegingsvrijheid van de kat als de perceptie van veiligheid door de eigenaar.

Uit de resultaten blijkt dat bij de online enquête voornamelijk de categorieën “park of bos”, “speeltuin (openlucht)” en “natuurgebied” frequent werden aangeduid. Een gelijkaardig patroon wordt waargenomen bij de live-bevragingen, waar dezelfde categorieën eveneens het meest voorkomen. Dit wijst erop dat een aanzienlijk deel van de respondenten in de nabijheid van groene of open ruimtes woont.

Daarnaast werden bij de online enquête twee bijkomende categorieën geïdentificeerd, namelijk “stads- of dorpscentrum/druk verkeer” en “landbouwgebied/velden/weiland”, die initieel niet als antwoordopties waren opgenomen maar frequent door respondenten werden vermeld. Deze werden nadien toegevoegd aan de analyse, wat opnieuw wijst op een zekere beperking in de vooraf gedefinieerde antwoordcategorieën.

De sterke aanwezigheid van groene omgevingen kan verklaard worden door het feit dat een groot deel van de respondenten aangeeft in een landelijke omgeving te wonen. Deze context kan een belangrijke rol spelen in de beslissing om katten al dan niet buiten te laten, aangezien dergelijke omgevingen vaak als veiliger en geschikter worden beschouwd voor buitentoegang. Tegelijk kan dit ook leiden tot een onderschatting van risico's, zoals predatie op inheemse fauna of blootstelling aan andere omgevingsfactoren.

Ook het type woning van de respondenten sluit aan bij de eerder vastgestelde landelijke woonomgeving. Zowel bij de online enquête als bij de live-bevragingen vormen open en halfopen bebouwingen de grootste categorieën. In de online steekproef vertegenwoordigen deze woningtypes samen meer dan de helft van de antwoorden, terwijl dit aandeel bij de live-bevragingen zelfs oploopt tot meer dan twee derde van de respondenten.

Deze verdeling is relevant in het kader van de buitentoegang van katten, aangezien open en halfopen bebouwingen doorgaans vaker beschikken over een tuin of directe buitenruimte. Dit creëert meer mogelijkheden voor eigenaars om hun kat naar buiten te laten, al dan niet onder bepaalde voorwaarden. In vergelijking met gesloten bebouwing of appartementen kan de drempel om buitentoegang toe te staan in dergelijke wooncontexten lager liggen.

De oververtegenwoordiging van woningtypes met toegang tot buitenruimte kan leiden tot een vertekend beeld van de algemene situatie in Vlaanderen, waar ook stedelijke woonvormen zoals appartementen een belangrijke plaats innemen. Dit kan implicaties hebben voor de generaliseerbaarheid van de resultaten, waarbij deze met enige voorzichtigheid geïnterpreteerd moeten worden.

5.2.3 Profiel van de katteneigenaar

De derde reeks resultaten heeft betrekking op het profiel van de katteneigenaars. Binnen deze categorie wordt ingegaan op de situatie van de eigenaars en het aantal katten dat zij houden. Deze informatie is relevant, aangezien de rol die een kat inneemt binnen een huishouden een invloed kan hebben op de manier waarop het dier wordt gehouden, waaronder de mate van buitentoegang.

Uit de resultaten blijkt dat zowel bij de online enquête als bij de live-bevragingen het merendeel van de respondenten aangeeft katten te houden als gezelschapsdier, en niet voor fokdoeleinden. Dit bevestigt dat de huiskat in de Vlaamse context voornamelijk een sociale en emotionele rol vervult binnen het huishouden.

Daarnaast geeft een aanzienlijk aantal respondenten in de online enquête aan betrokken te zijn bij de zorg voor zwervkatten of actief te zijn als opvanggezin voor een asiel of organisatie. Deze verhoogde betrokkenheid bij dierenwelzijn kan een invloed hebben op de percepties en beslissingen van eigenaars met betrekking tot het houden van katten, bijvoorbeeld in termen van veiligheid, gezondheid en bewegingsvrijheid.

Het is hierbij echter belangrijk om rekening te houden met een mogelijke selectiebias. Personen die actief betrokken zijn bij dierenwelzijn of opvanginitiatieven zijn mogelijk meer geneigd om deel te nemen aan een enquête rond katten, wat kan leiden tot een oververtegenwoordiging van deze groep binnen de steekproef. Dit kan op zijn beurt een invloed hebben op de resultaten, aangezien deze respondenten mogelijk andere opvattingen hebben over buitentoegang dan de gemiddelde katteneigenaar.

Wat betreft het aantal katten per huishouden vertonen zowel de resultaten van de online enquête als de live-bevragingen een gelijkaardig patroon, waarbij het aantal respondenten afneemt naarmate het aantal gehouden katten stijgt. De grootste groep respondenten geeft aan één kat te bezitten. In de online enquête ligt het aandeel eigenaars met twee katten nog relatief dicht bij dat van één kat, waarna een duidelijke daling zichtbaar is bij hogere aantallen. Bij de live-bevragingen zet deze daling zich reeds sterker door vanaf twee katten.

Deze verdeling suggereert dat het houden van één of twee katten de norm is binnen de onderzochte populatie. Dit kan verklaard worden door praktische overwegingen, zoals beschikbare ruimte, financiële kost en de tijdsinvestering die gepaard gaat met het houden van meerdere dieren. Daarnaast kan ook de aard van de kat als semi-solitaire diersoort een rol spelen in de keuze van eigenaars om het aantal katten te beperken.

Het aantal katten binnen een huishouden kan bovendien een invloed hebben op de manier waarop katten gehouden worden, inclusief de mate van buitentoegang. In huishoudens met meerdere katten kunnen eigenaars bijvoorbeeld sneller geneigd zijn om katten binnen te houden om toezicht te behouden, of net meer buitentoegang toe te staan om spanningen tussen dieren te reduceren. Deze

variabele kan dus een relevante factor zijn in de interpretatie van de resultaten omtrent buitentoegang.

5.2.4 Kenmerken van de kat

Het volgende onderdeel van de resultaten heeft betrekking op de kenmerken van de katten zelf. Hierbij werd per kat informatie verzameld over het geslacht, de leeftijd, de voortplantingsstatus en het type (ras of niet). Deze variabelen zijn relevant, aangezien zij een invloed kunnen uitoefenen op zowel het gedrag van de kat als de beslissingen van eigenaars met betrekking tot huisvesting en buitentoegang.

Wat betreft het geslacht van de katten blijkt dat in deze studie een licht overwicht aan katten werd geregistreerd, zowel in de online enquête als in de live-bevragingen. Hoewel dit verschil beperkt is, kan het wijzen op een mogelijke voorkeur van eigenaars voor katten, bijvoorbeeld omwille van gedragspercepties. Zo worden katten soms als rustiger of minder territoriaal beschouwd, wat een rol kan spelen in de keuze van eigenaars. Tegelijk dient deze bevinding voorzichtig geïnterpreteerd te worden, aangezien het verschil relatief klein is en mogelijk geen weerspiegeling vormt van de werkelijke populatie.

Met betrekking tot de leeftijd van de katten blijkt dat zowel in de online enquête als in de live-bevragingen de meeste dieren zich bevinden in de categorieën “ouder dan 2 tot 6 jaar” en “ouder dan 6 tot 12 jaar”. In de online steekproef ligt het zwaartepunt eerder bij de oudere categorie, terwijl bij de live-bevragingen de jongere van deze twee categorieën sterker vertegenwoordigd is.

Deze verdeling suggereert dat voornamelijk volwassen katten in de studie zijn opgenomen, wat relevant is voor de interpretatie van de resultaten. Volwassen katten vertonen doorgaans stabiel gedrag dan kittens of zeer oude dieren, wat invloed kan hebben op beslissingen rond buitentoegang. Eigenaars van jongere katten kunnen bijvoorbeeld voorzichtiger zijn en buitentoegang uitstellen, terwijl bij oudere katten eerder rekening wordt gehouden met gezondheid en mobiliteit. Dit kan betekenen dat de resultaten minder representatief zijn voor extreme leeftijdsgroepen, zoals kittens of senior katten.

Vervolgens werd de voortplantingsstatus van de katten bevraagd. Uit de resultaten blijkt dat het merendeel van de katten, zowel in de online enquête als in de live-bevragingen, gesteriliseerd of gecastreerd is. Deze hoge sterilisatiegraad kan in belangrijke mate verklaard worden door de geldende wetgeving in Vlaanderen, waar het verplicht is om katten te laten steriliseren of castreren vanaf een leeftijd van acht weken en een minimumgewicht van één kilogram. Daarnaast geldt ook een verplichting tot identificatie en registratie van katten via CatID. Deze wettelijke maatregelen zijn gericht op het beperken van de kattenpopulatie en het voorkomen van ongewenste voortplanting.

De sterke aanwezigheid van gesteriliseerde katten in de steekproef wijst erop dat de respondenten zich in grote mate conformeren aan deze regelgeving. Tegelijk kan dit erop wijzen dat de steekproef voornamelijk bestaat uit eigenaars die zich bewust zijn van en belang hechten aan verantwoord huisdierenbezit. Dit kan implicaties hebben voor de interpretatie van de resultaten, aangezien deze groep mogelijk ook andere keuzes maakt met betrekking tot het houden van katten, waaronder beslissingen rond buitentoegang.

Met het type kat wordt in deze studie verwezen naar het onderscheid tussen raskatten en niet-raskatten, waarbij binnen de groep raskatten verder een onderscheid wordt gemaakt tussen dieren met en zonder stamboom. Deze variabele is relevant, aangezien het type kat een invloed kan hebben op de manier waarop eigenaars hun dier houden en beschermen.

Uit de resultaten blijkt dat het merendeel van de katten geen raskat is. Zowel in de online enquête als in de live-bevragingen behoort slechts ongeveer een kwart van de katten tot een erkend ras.

Binnen deze groep raskatten is er een licht overwicht van katten met stamboom ten opzichte van raskatten zonder stamboom.

Deze verdeling ligt in lijn met de algemene verwachting dat niet-raskatten het grootste aandeel uitmaken van de kattenpopulatie. Tegelijk kan het onderscheid tussen raskatten en niet-raskatten een belangrijke rol spelen in beslissingen rond buitentoegang. Raskatten, en in het bijzonder katten met stamboom, vertegenwoordigen vaak een hogere financiële en emotionele waarde voor de eigenaar, wat ertoe kan leiden dat deze dieren vaker binnen worden gehouden of enkel onder gecontroleerde omstandigheden naar buiten mogen.

Daarnaast kan ook het karakter en de kwetsbaarheid van bepaalde rassen een rol spelen in deze beslissing. Eigenaars kunnen bepaalde raskatten als minder geschikt beschouwen voor vrije buitentoegang, bijvoorbeeld omwille van gezondheidsrisico's, diefstalgevoeligheid of specifieke gedragskenmerken. Dit maakt het type kat tot een relevante factor in het begrijpen van verschillen in huisvestingskeuzes.

5.2.5 Buitentoegang en leefomstandigheden van de kat

Het vijfde onderdeel van de resultaten heeft betrekking op de buitentoegang en leefomstandigheden van de kat. Binnen dit luik wordt onderzocht in welke mate katten al dan niet toegang hebben tot de buitenomgeving, op welke manier deze toegang wordt georganiseerd, en welke motieven eigenaars aanhalen voor hun keuze om katten binnen te houden of naar buiten te laten. Dit vormt een kernonderdeel van het onderzoek, aangezien deze factoren rechtstreeks aansluiten bij de centrale onderzoeksvraag.

Wat betreft de buitentoegang blijkt uit de resultaten dat in de online enquête iets meer dan de helft van de katten zowel binnen als buiten toegang heeft, terwijl een iets kleinere groep permanent binnenshuis wordt gehouden. Bij de live-bevragingen is dit verschil minder uitgesproken: ongeveer één derde van de katten heeft zowel binnen- als buitentoegang, terwijl circa een kwart permanent binnen blijft.

Deze bevindingen suggereren dat een aanzienlijk aandeel van de katten in Vlaanderen nog steeds toegang heeft tot de buitenomgeving, maar dat het permanent binnenhouden van katten eveneens een belangrijke plaats inneemt. Dit kan wijzen op een evolutie in het houdgedrag van katteneigenaars, waarbij een toenemende aandacht voor veiligheid en welzijn leidt tot een meer terughoudende houding ten opzichte van vrije buitentoegang.

Tegelijk dient opgemerkt te worden dat de resultaten kunnen beïnvloed zijn door de samenstelling van de steekproef. Factoren zoals woonomgeving, type woning en betrokkenheid van eigenaars bij dierenwelzijn, die in eerdere resultaten naar voren kwamen, kunnen een rol spelen in deze verdeling. Hierdoor is het mogelijk dat bepaalde houdingspatronen sterker vertegenwoordigd zijn binnen de onderzochte populatie dan in de algemene Vlaamse context.

Aan respondenten die aangaven dat hun kat(ten) permanent binnenshuis worden gehouden, werd gevraagd om deze keuze toe te lichten. Uit de resultaten blijkt dat zowel in de online enquête als in de live-bevragingen een onveilige leefomgeving de meest frequent aangehaalde reden vormt om katten binnen te houden.

Deze bevinding suggereert dat de beslissing om katten permanent binnen te houden in belangrijke mate wordt gestuurd door de perceptie van risico's in de buitenomgeving, zoals verkeer, mogelijke verwondingen of andere gevaren. Het gaat hierbij niet enkel om objectieve veiligheidsfactoren, maar ook om de subjectieve inschatting van eigenaars over de geschiktheid van hun woonomgeving voor buitentoegang.

Dit wijst erop dat veiligheid een centrale rol speelt in de afweging van katteneigenaars, en mogelijk zwaarder doorweegt dan andere factoren zoals het welzijns- of gedragsaspect van de kat. Hierdoor lijkt de keuze voor permanent binnenhouden vooral preventief en beschermend van aard te zijn.

Aan respondenten die aangaven dat hun kat(ten) toegang hebben tot de buitenomgeving, werd gevraagd op welke manier deze buitentoegang georganiseerd wordt, of dit al dan niet onder toezicht gebeurt, en hoe de buitenomgeving van de kat(ten) eruitziet. Daarnaast werd gevraagd om de gemaakte keuzes te motiveren, om zo inzicht te verkrijgen in de onderliggende redeneringen van eigenaars.

Uit de resultaten blijkt dat zowel in de online enquête als in de live-bevragingen katten doorgaans zonder continu toezicht naar buiten gaan. In de online steekproef geven 85 respondenten aan dat zij hun kat(ten) steeds begeleiden wanneer deze buitengaan. Dit wijst erop dat een minderheid van de eigenaars kiest voor een vorm van gecontroleerde buitentoegang.

De verklaringen voor deze keuzes kunnen grofweg worden onderverdeeld in twee hoofdlijnen. Enerzijds zijn er eigenaars die hun kat zonder toezicht buiten laten. Deze groep motiveert dit voornamelijk vanuit de overtuiging dat katten recht hebben op vrijheid en het kunnen uitoefenen van hun natuurlijke gedragingen, zoals exploratie en jachtgedrag. Daarnaast wordt ook vaak verwezen naar een inschatting dat de buitenomgeving voldoende veilig is om de kat zelfstandig te laten rondlopen.

Anderzijds zijn er eigenaars die hun kat wel onder toezicht buiten laten. Deze keuze wordt voornamelijk ingegeven door bezorgdheden omtrent de veiligheid van de omgeving. Hierbij wordt zowel verwezen naar externe risico's, zoals verkeer en mogelijke diefstal, als naar gezondheid gerelateerde overwegingen. In deze context fungeert toezicht als een manier om risico's te beperken en controle te behouden over de blootstelling van de kat aan de buitenwereld.

Wat betreft de manier waarop katten toegang krijgen tot de buitenomgeving, komen de resultaten van de online enquête en de live-bevragingen grotendeels overeen. In de meeste gevallen worden katten door de eigenaar zelf naar buiten gelaten, wat wijst op een vorm van gecontroleerde buitentoegang waarbij de eigenaar een actieve rol behoudt in het bepalen van het moment van buitengaan.

Binnen de online enquête geeft daarnaast een aanzienlijk aantal respondenten (ongeveer 180) aan dat hun kat zelfstandig kan beslissen wanneer deze naar buiten gaat, doorgaans via een kattenluik. Deze vorm van toegang impliceert een hogere mate van autonomie voor de kat, waarbij de grens tussen binnen- en buitenomgeving meer flexibel wordt.

De verklaringen voor deze verschillende vormen van buitentoegang kunnen worden onderverdeeld in vier terugkerende motieven. Eigenaars die hun kat zelf naar buiten laten, doen dit voornamelijk vanuit een behoefte aan controle en overzicht, bijvoorbeeld om te weten waar de kat zich bevindt en wanneer deze buitengaat. Daarnaast wordt deze keuze soms ingegeven door praktische beperkingen, zoals woonomstandigheden (bv. huurwoningen) waarin de installatie van een kattenluik niet mogelijk of niet toegestaan is.

Bij eigenaars die gebruikmaken van een kattenluik zijn vooral twee motieven dominant. Enerzijds wordt dit gekozen uit gemak overwegingen, aangezien de kat zelfstandig toegang heeft tot de buitenomgeving zonder tussenkomst van de eigenaar. Anderzijds speelt ook de overtuiging mee dat katten zelf moeten kunnen bepalen wanneer zij binnen of buiten willen zijn, wat aansluit bij een meer diergerichte benadering van kattenwelzijn en autonomie.

De laatste vraag met betrekking tot buitentoegang peilt naar de aard van de buitenomgeving waarin katten zich kunnen bewegen. Hierbij werd nagegaan of katten vrij en onbeperkt toegang hebben tot de buitenruimte, of dat deze toegang beperkt is tot een afgebakende of gecontroleerde omgeving.

Uit de resultaten blijkt dat zowel in de online enquête als in de live-bevragingen het merendeel van de katten vrij en zonder fysieke begrenzing toegang heeft tot de buitenomgeving. Daarnaast geeft een aanzienlijk deel van de respondenten in de online enquête (ongeveer 160) aan dat hun kat enkel toegang heeft tot een afgeschermd buitenruimte, zoals een omheinde tuin, een catio of een volière. Dit wijst op het bestaan van verschillende gradaties van buitentoegang, gaande van volledig vrij tot sterk gecontroleerd.

De motivatie achter deze keuzes kan worden onderverdeeld in twee dominante benaderingen. Eigenaars die kiezen voor een afgeschermd buitenruimte doen dit voornamelijk vanuit bezorgdheden omtrent de veiligheid van de kat. Hierbij speelt de perceptie dat de omgeving onvoldoende veilig is om katten onbeperkt vrij te laten rondlopen een centrale rol.

Bij eigenaars die hun kat daarentegen onbeperkt toegang geven tot de buitenomgeving, komen drie terugkerende verklaringen naar voren. Enerzijds wordt verwezen naar de overtuiging dat katten een recht op vrijheid hebben en hun natuurlijke gedragingen moeten kunnen uitoefenen. Anderzijds wordt ook vaak gesteld dat de leefomgeving als voldoende veilig wordt ingeschat om vrije buitentoegang toe te laten. Tot slot wordt in sommige gevallen aangegeven dat praktische beperkingen, zoals een niet-afsluitbare tuin, een rol spelen in deze keuze.

5.2.6 Mogelijke verbanden tussen gegevens

Tot slot werden in de resultaten verschillende verbanden statistisch getoetst om na te gaan welke factoren samenhangen met de buitentoegang en leefomstandigheden van katten. Deze analyse laat toe om verder te gaan dan beschrijvende resultaten en potentiële associaties tussen variabelen te identificeren.

Uit de analyses blijkt dat er een significant verband bestaat tussen het volgen van een diergelerende opleiding en de buitentoegang van de kat. Daarnaast werd eveneens een significant verband gevonden tussen het type kat (raskat of niet-raskat) en de buitentoegang. Ook tussen het type kat en het al dan niet onder toezicht naar buiten gaan werd een significant verband vastgesteld. Deze bevindingen suggereren dat zowel kennis/ervaring met dieren als de waarde en status van de kat een rol kunnen spelen in de manier waarop katten worden gehouden en in welke mate zij toegang krijgen tot de buitenomgeving.

Daarentegen werden geen significante verbanden gevonden tussen het volgen van een diergelerende opleiding en de buitenomgeving van de kat, tussen de voortplantingsstatus en de buitentoegang, en tussen de voortplantingsstatus en de buitenomgeving. Evenmin werd een significant verband vastgesteld tussen het wonen in de nabijheid van een natuurgebied en zowel de buitentoegang als de buitenomgeving van de kat.

Deze resultaten wijzen erop dat niet alle veronderstelde omgevings- en diergebonden factoren daadwerkelijk een meetbare invloed hebben op de manier waarop katten worden gehouden. Dit kan erop duiden dat vooral factoren zoals ervaring/opleiding van de eigenaar en de status van de kat (bijvoorbeeld raskat versus niet-raskat) een relevantere rol spelen dan factoren zoals voortplantingsstatus of de onmiddellijke nabijheid van natuurgebieden. Tegelijk kan dit ook betekenen dat bepaalde invloeden in werkelijkheid subtieler zijn dan statistisch detecteerbaar binnen deze steekproef.

5.3 Terugkoppeling aan de literatuurstudie

In de literatuurstudie wordt gesteld dat katten een sterke nood hebben aan het kunnen uiten van natuurlijk spel- en jaaggedrag (Ellis et al., 2013; Rochlitz, 2009). Deze gedragingen komen ook in de

resultaten van de enquête en de live-bevragingen naar voren, voornamelijk in de context van beslissingen rond buitentoegang.

Wanneer eigenaars gevraagd werden hun keuze toe te lichten met betrekking tot het al dan niet onder toezicht naar buiten laten van hun kat, werd door een aantal respondenten die hun kat zonder toezicht buiten laten verwezen naar het belang van het kunnen uitoefenen van natuurlijke gedragingen. Hierbij wordt de buitenomgeving vaak gezien als een ruimte waarin de kat deze gedragingen op een meer “natuurlijke” manier kan vertonen.

Tegelijkertijd benadrukt de literatuur dat spel- en jaaggedrag niet noodzakelijk afhankelijk zijn van buitentoegang. Ellis et al. (2013) en Rochlitz (2009) stellen dat deze gedragingen ook binnenshuis kunnen worden gestimuleerd via interactief spel met de eigenaar, sociale interactie met andere katten en voedselverrijking. Dit suggereert dat het welzijnsaspect dat eigenaars aanhalen niet uitsluitend gekoppeld hoeft te zijn aan vrije buitentoegang, maar ook binnen de huiselijke omgeving kan worden gerealiseerd.

In deze studie wordt vastgesteld dat iets meer dan de helft van de katten wordt gehouden in een combinatie van binnen- en buitentoegang, wat in lijn ligt met eerdere bevindingen van Fraser (2012) en Rowe et al. (2015). Dit wijst erop dat veel eigenaars kiezen voor een hybride vorm van kattenhouden, waarbij zowel veiligheid als de mogelijkheid tot natuurlijk gedrag worden nagestreefd.

In het hoofdstuk “Evolutie van de mens–kat relatie” wordt de verschuiving in de band tussen mens en kat beschreven. De kat wordt in de hedendaagse samenleving steeds vaker beschouwd als een gezelschapsdier en in sommige gevallen zelfs als volwaardig lid van het gezin (Bradshaw, 2016; Pongrácz & Szapu, 2018), of metaforisch als een kind of beste vriend (Bouma et al., 2022). Deze evolutie in de mens–dierrelatie heeft eveneens implicaties voor de manier waarop katten worden gehouden en beschermd.

In de resultaten van deze studie komt naar voren dat deze veranderde relatie samenhangt met een grotere mate van bescherming van de kat. Naarmate de emotionele nabijheid tussen eigenaar en kat groter wordt, lijken eigenaars geneigd om meer maatregelen te nemen om de veiligheid van het dier te waarborgen, waaronder het beperken van buitentoegang.

Dit wordt bevestigd in de antwoorden van respondenten die hun kat permanent binnenshuis houden. De meest frequent aangehaalde reden hiervoor is de perceptie dat de leefomgeving onvoldoende veilig is. Ook bij respondenten die kiezen voor een afgeschermd buitenomgeving, zoals een omheinde tuin of catio, komt veiligheid consequent naar voren als belangrijkste motief, zowel in relatie tot de kat als tot de externe omgeving.

Deze bevindingen sluiten aan bij eerdere literatuur, waarin wordt gesteld dat het binnenhouden van katten verschillende beschermende voordelen kan bieden, zoals een verminderde blootstelling aan infecties, parasieten en toxische stoffen, evenals een lager risico op verwondingen of sterfte door verkeer of andere dieren (Fraser, 2012; Marcinkiewicz & Watson, 2024). Dit onderstreept dat veiligheidsperceptie en risicovermijding centrale factoren zijn in de hedendaagse keuzes van katteneigenaars met betrekking tot buitentoegang.

De bevindingen van Foreman-Worsley et al. (2021) worden in deze studie bevestigd. Deze auteurs stellen dat raskatten en dieren met een hogere financiële waarde vaker worden beperkt in hun buitentoegang. Ook in het huidige onderzoek wordt een significant verband vastgesteld tussen het type kat (raskat versus niet-raskat) en de mate van buitentoegang. Dit suggereert dat de economische en emotionele waarde die eigenaars aan hun kat toekennen een invloed kan hebben op de mate van vrijheid die het dier krijgt.

Daarnaast sluiten de resultaten gedeeltelijk aan bij de bevindingen van Hill (2024), die de evolutie van het binnenhouden van katten beschrijft, met name in de Verenigde Staten. In die studie wordt vastgesteld dat iets minder dan de helft van de katten permanent binnenshuis wordt gehouden. Een gelijkaardige tendens wordt in de huidige studie waargenomen, waar eveneens een substantiële groep katten permanent binnen leeft. Dit wijst erop dat het binnenhouden van katten geen uitzonderlijk fenomeen is, maar een veelvoorkomende praktijk in verschillende contexten.

Ondanks het feit dat verschillende studies de impact van huiskatten op de inheemse fauna aantonen (Draulans, 2021; Pavisse et al., 2019; Seymour et al., 2020; SFEPM), blijkt uit de resultaten van deze studie dat slechts een zeer beperkt aantal respondenten expliciet aangeeft hun kat(ten) binnen te houden of de buitentoegang te beperken om predatie van wilde dieren te voorkomen. In de online enquête gaat het om twee respondenten, terwijl in de live-bevragingen geen enkele respondent deze motivatie vermeldt.

Deze bevinding suggereert dat de ecologische impact van huiskatten op inheemse diersoorten zo goed als geen expliciete rol speelt in de beslissingen van katteneigenaars met betrekking tot buitentoegang. Dit kan erop wijzen dat deze problematiek onvoldoende bekend is bij het brede publiek, of dat deze kennis niet noodzakelijk wordt meegenomen in de dagelijkse beslissingen rond het houden van katten.

Als tussenoplossing tussen volledige buitentoegang en permanent binnenhouden wordt in de literatuur het gebruik van gecontroleerde buitenruimtes aangehaald, zoals afgezette tuinen, catios of volières. Daarnaast beschrijven Ellis (2009) en Tan et al. (2020) ook alternatieve vormen van buitentoegang, waaronder het wandelen met katten aan de leiband.

In de huidige studie blijkt dat dergelijke alternatieve vormen van buitentoegang slechts beperkt worden toegepast. Slechts 13 respondenten in de online enquête en 2 respondenten in de live-bevragingen geven aan hun kat(ten) uit te laten wandelen. Daarentegen geeft een aanzienlijk groter aantal respondenten aan gebruik te maken van een afgeschermd buitenruimte: 172 respondenten in de online enquête en 3 respondenten in de live-bevragingen.

Deze resultaten suggereren dat hoewel gecontroleerde vormen van buitentoegang in de literatuur worden voorgesteld als een evenwichtige oplossing tussen veiligheid en natuurlijk gedrag, deze in de praktijk nog relatief weinig worden toegepast door katteneigenaars. Dit kan wijzen op een beperkte bekendheid met deze alternatieven, maar mogelijk ook op praktische bezwaren zoals tijdsinvestering, infrastructuur of gewoontes in kattenhouderij.

Nochtans tonen eerdere studies aan dat dergelijke afgeschermd buitenruimtes positieve effecten kunnen hebben, zowel voor de kat als voor de eigenaar (de Assis & Mills, 2020; Foreman-Worsley et al., 2021). Voor eigenaars kan dit resulteren in een verhoogd gevoel van veiligheid en gemoedsrust, terwijl katten tegelijk toegang behouden tot een verrijkte buitenomgeving die hun welzijn kan ondersteunen zonder de risico's van vrije buitenloop.

5.4 Bedenkingen bij het onderzoek

Na de uitvoering van deze studie kwamen enkele resultaten naar voren die afwijken van de initieel verwachte verdelingen. Een eerste opvallende bevinding betreft de verhouding tussen katten die zowel binnen als buiten toegang hebben en katten die permanent binnenshuis worden gehouden, in het bijzonder binnen de resultaten van de online enquête.

Op basis van de literatuur en de verwachtingen voorafgaand aan het onderzoek werd verondersteld dat er een duidelijk grotere groep katten zou zijn met vrije of gedeeltelijke buitentoegang, en dat het aandeel permanent binnen gehouden katten relatief beperkt zou zijn. Deze verwachting sluit aan bij

de resultaten van de live-bevragingen, waar een grotere spreiding en een duidelijker overwicht van katten met buitentoegang zichtbaar is.

De resultaten van de online enquête tonen echter een meer gelijkmatige verdeling tussen katten met gecombineerde binnen- en buitentoegang en katten die permanent binnen worden gehouden. Dit wijst erop dat de praktijk van kattenhouden in Vlaanderen mogelijk diverser is dan initieel werd aangenomen.

Deze bevinding suggereert dat aannames over de mate van buitentoegang niet noodzakelijk overeenkomen met de werkelijke verdeling binnen een bredere populatie, en dat methodologische verschillen tussen dataverzamelmethode (online enquête versus live-bevragingen) hierbij mogelijk een rol spelen.

Een tweede reeks onverwachte bevindingen heeft betrekking op de getoetste verbanden tussen variabelen. Op basis van de literatuur en de vooraf opgestelde verwachtingen werd verondersteld dat er een verband zou bestaan tussen de voortplantingsstatus van de kat en de mate van buitentoegang. Daarnaast werd eveneens verwacht dat de nabijheid van een natuurgebied in de woonomgeving een invloed zou hebben op zowel de buitentoegang als de buitenomgeving van de kat.

De resultaten van de statistische analyses tonen echter aan dat deze veronderstelde verbanden niet significant zijn binnen deze steekproef. Dit betekent dat er geen empirische ondersteuning werd gevonden voor een directe samenhang tussen deze factoren en de manier waarop katten buitentoegang krijgen of gehouden worden in relatie tot hun omgeving.

Deze bevinding suggereert dat bepaalde factoren die op basis van logica of eerdere studies relevant lijken, in deze context mogelijk geen doorslaggevende rol spelen in het bepalen van het houdgedrag van katteneigenaars. Dit kan erop wijzen dat andere, niet-geteste variabelen een belangrijkere invloed uitoefenen op de keuzes rond buitentoegang, of dat de invloed van deze factoren subtieler is dan statistisch detecteerbaar binnen de huidige steekproef.

5.5 Sterktes en zwaktes van het onderzoek

De dataset van deze studie omvat een relatief grote groep Vlaamse respondenten, waarbij het merendeel afkomstig is uit de online enquête. Deze omvangrijke steekproef draagt bij aan een breder en meer generaliseerbaar beeld van de levensstijl en houdpraktijken van de Vlaamse huiskat.

De dataverzameling via snowball sampling, voornamelijk verspreid via Facebook, heeft ertoe geleid dat de steekproef zich geleidelijk heeft uitgebreid doordat respondenten de enquête verder deelden binnen hun netwerk. Dit heeft bijgedragen aan een grotere respons en een verhoogde datavolume.

Door deze omvang van de dataset was het bovendien mogelijk om statistische verbanden tussen verschillende variabelen te onderzoeken, aangezien er voldoende observaties beschikbaar waren om dergelijke analyses op een betrouwbare manier uit te voeren.

Tijdens de uitvoering van dit onderzoek werden echter ook verschillende beperkingen geïdentificeerd die relevant zijn voor de interpretatie van de resultaten. Een eerste belangrijke beperking betreft het beperkte aantal respondenten in de live-bevragingen. Gemiddeld werden per locatie slechts vier personen effectief bevraagd, ondanks het aanspreken van een aanzienlijk groter aantal voorbijgangers.

Een belangrijke reden hiervoor was dat veel aangesproken personen aangaven geen katten te bezitten, waardoor zij buiten de doelgroep van het onderzoek vielen. Daarnaast werd de

onderzoeker regelmatig geconfronteerd met weigeringen of werd er geen respons gegeven, wat de responsgraad verder beperkte.

Bovendien bleek de praktische organisatie van de live-bevragingen uitdagend. Het verkrijgen van toestemming en geschikte locaties voor dataverzameling was niet steeds eenvoudig, aangezien verschillende locaties geen toelating gaven voor het uitvoeren van bevragingen. Dit beperkte de mogelijkheden om een breed en representatief publiek te bereiken.

De geografische spreiding van de live-steekproef, met een oververtegenwoordiging van respondenten uit de provincie Limburg, leidt tot een beperking in de generaliseerbaarheid van deze deelresultaten naar de volledige Vlaamse populatie. Hierdoor dient voorzichtigheid in acht te worden genomen bij het extrapoleren van deze bevindingen naar Vlaanderen als geheel.

Het merendeel van de resultaten in deze studie is afkomstig uit de online enquête. Online dataverzameling brengt echter het risico met zich mee dat respondenten sociaal wenselijke antwoorden geven, waarbij zij antwoorden formuleren die maatschappelijk aanvaardbaar lijken in plaats van hun werkelijke situatie volledig weer te geven.

Daarnaast kan de verspreidingswijze van de enquête eveneens tot een vertekening van de steekproef hebben geleid. Aangezien één van de onderzoekers woonachtig is in Oost-Vlaanderen en de enquête voornamelijk werd verspreid via Facebookgroepen uit deze regio, is er een oververtegenwoordiging van respondenten uit Oost-Vlaanderen. Dit kan resulteren in een regionale bias, waardoor de resultaten mogelijk minder representatief zijn voor de volledige Vlaamse populatie.

Bijgevolg dient de generaliseerbaarheid van de bevindingen naar Vlaanderen als geheel met enige voorzichtigheid te worden geïnterpreteerd.

5.6 Toekomstige onderzoeken

Het centrale doel van dit onderzoek was het in kaart brengen van de verhouding tussen katten in Vlaanderen die permanent binnenshuis worden gehouden, katten met (gedeeltelijke) buitentoegang en andere tussenvormen van huisvesting, evenals het identificeren van factoren die deze keuzes bij eigenaars beïnvloeden.

Uit de resultaten, in het bijzonder uit de online enquête, blijkt dat het aandeel katten dat zowel binnen als buiten leeft en het aandeel katten dat permanent binnenshuis wordt gehouden relatief dicht bij elkaar ligt. Dit wijst op een meer evenwichtige verdeling van houdvormen dan initieel werd verwacht.

Wat de determinanten van buitentoegang betreft, wijzen de analyses op een mogelijke invloed van zowel kat- als eigenaargebonden factoren. Zo blijkt het type kat (raskat met of zonder stamboom versus niet-raskat) in verband te staan met de mate van buitentoegang. Daarnaast werd ook het volgen van een diergerelateerde opleiding bij de eigenaar geïdentificeerd als een factor die samenhangt met de buitentoegang van de kat. Deze variabelen werden statistisch getest op hun relatie met de manier waarop katten worden gehouden en hun toegang tot de buitenomgeving.

Uit de literatuurstudie blijkt dat gecontroleerde of afgeschermdde buitenruimtes verschillende voordelen kunnen bieden. Deze vorm van huisvesting lijkt zowel voordelen op te leveren voor de kat, de eigenaar als de bredere omgeving.

Voor eigenaars kan het gebruik van afgeschermdde buitenruimtes bijdragen tot een verhoogd gevoel van veiligheid en gemoedsrust, doordat de kat beschermd blijft tegen externe risico's zoals verkeer, toxische stoffen en interacties met andere dieren. Voor de kat zelf kan deze vorm van huisvesting eveneens gunstig zijn, aangezien zij toegang behoudt tot een verrijkte buitenomgeving waarin natuurlijk gedrag kan worden uitgeoefend, terwijl de risico's van vrije buitenloop worden beperkt.

Daarnaast kan ook de omgeving baat hebben bij deze aanpak. Door de beperking van vrije predatie kan de druk op inheemse prooidieren potentieel verminderen, wat aansluit bij bevindingen uit de literatuur over de ecologische impact van huiskatten.

Op basis van deze bevindingen kan worden voorgesteld dat verdere sensibilisering rond alternatieve vormen van kattenhuisvesting aangewezen is. Dierenartsen en dierenasielen kunnen hierbij een belangrijke rol spelen als informatiekanaal om katteneigenaars te informeren over de mogelijkheden en voordelen van afgeschermdde buitenruimtes.

Dit onderzoek kan worden beschouwd als een verkennende basis voor verder onderzoek naar de buitentoegang en huisvesting van katten. Voor toekomstig onderzoek is het in de eerste plaats aangewezen om te werken met een meer representatieve en mogelijk grotere steekproef van Vlaamse katteneigenaars, zowel via online surveys als via live-bevragingen. Dit kan de generaliseerbaarheid van de bevindingen verder versterken.

Daarnaast zou vergelijkend onderzoek tussen regio's waardevolle inzichten kunnen opleveren. Een vergelijking tussen Vlaanderen, België in zijn geheel en andere landen kan helpen om te bepalen in welke mate houdpraktijken cultureel of regionaal bepaald zijn, met betrekking tot het al dan niet binnen- of buitenshuis houden van katten.

Verder kan de rol van sociale media een interessant onderzoeks domein vormen. Onderzoek kan zich richten op de vraag in welke mate sociale media het adoptiegedrag en de keuzes van katteneigenaars beïnvloeden, bijvoorbeeld bij de aanschaf van een kitten of volwassen kat. Daarbij kan ook worden nagegaan of blootstelling aan bepaalde soorten content de attitudes en beslissingen rond buitentoegang beïnvloedt.

Tot slot kan ook de culturele dimensie van kattenhouderij verder worden onderzocht. Verschillen in attitudes tegenover het naar buiten laten van katten tussen culturen kunnen bijkomende inzichten bieden in hoe normen, waarden en maatschappelijke contexten het houdgedrag beïnvloeden. Dit kan bovendien worden uitgebreid naar gerelateerde thema's zoals de mate van buitentoegang en de keuzes rond voortplantingsstatus en sterilisatie.

5.7 Conclusie

Uit dit onderzoek kan worden geconcludeerd dat de keuze van katteneigenaars om hun kat al dan niet buitenshuis te laten, of om te kiezen voor een al dan niet afgeschermdde buitenomgeving, wordt beïnvloed door een combinatie van verschillende factoren. Zowel eigenaargebonden kenmerken als katgebonden eigenschappen spelen hierbij een rol in de uiteindelijke beslissingen rond buitentoegang.

In deze studie werden enkele significante verbanden tussen deze factoren en de mate van buitentoegang van de kat aangetoond. Deze bevindingen wijzen erop dat de manier waarop katten worden gehouden niet door één enkele factor wordt bepaald, maar eerder het resultaat is van een samenspel van meerdere invloeden.

Daarnaast komt uit de resultaten naar voren dat eigenaars in hun keuzes vooral belang hechten aan de veiligheid van hun kat, de mogelijkheid tot vrijheid en het kunnen uiten van natuurlijk gedrag.

Deze overwegingen lijken centraal te staan in het spanningsveld tussen binnenhouden en vrije buitentoegang.

Een mogelijke evenwichtige benadering die uit zowel literatuur als resultaten naar voren komt, is het gebruik van afgeschermdde buitenruimtes. Deze vorm van huisvesting kan voordelen bieden voor zowel de kat, de eigenaar als de omgeving. Tegelijkertijd blijkt uit de resultaten dat deze alternatieve vorm van kattenhouden nog relatief weinig bekend of toegepast is bij katteneigenaars. Dit wijst op het belang van verdere sensibilisering en informatieverspreiding, bijvoorbeeld via dierenartsen en dierenasielen, om de kennis en acceptatie van dergelijke huisvestingsvormen te vergroten.

Besluit

In deze bachelorproef werd een beeld geschetst van de buitentoegang en buitenomgeving van de Vlaamse huiskat, evenals van de factoren die deze keuzes bij katteneigenaars beïnvloeden. Hierbij werden drie groepen van beïnvloedende factoren onderscheiden, namelijk kenmerken van de eigenaar, kenmerken van de kat en de woonomgeving. Voor dit onderzoek werd gebruikgemaakt van een combinatie van online enquêtes en live-bevragingen.

Uit de resultaten van de online enquête blijkt dat er een vrijwel gelijke verdeling bestaat tussen katten die permanent binnenshuis worden gehouden en katten die toegang hebben tot de buitenomgeving. Bij de live-bevragingen werd een grotere kloof tussen deze groepen vastgesteld. Daarnaast wijzen de resultaten op een beperkte maar aanwezige toepassing van alternatieve vormen van buitentoegang, zoals afgeschermdde buitenruimtes. Wat de beïnvloedende factoren betreft, werd een significant verband vastgesteld tussen de buitentoegang van de kat en zowel het type kat (raskat of niet) als het al dan niet volgen van een diergerelateerde opleiding door de eigenaar. Eigenaars die hun katten binnenshuis of in een afgeschermdde buitenomgeving houden, motiveren deze keuze voornamelijk vanuit veiligheidsoverwegingen. Daartegenover stellen eigenaars van katten met vrije buitentoegang vooral het belang van vrijheid en het kunnen uitoefenen van natuurlijke gedragingen.

De resultaten tonen aan dat de keuze rond buitentoegang niet door één enkele factor wordt bepaald, maar het resultaat is van een multifactorieel beslissingsproces. Binnen dit proces lijkt een spanningsveld te bestaan tussen enerzijds de veiligheid van de kat en anderzijds de nood aan vrijheid en natuurlijk gedrag. Deze twee overwegingen kwamen herhaaldelijk naar voren in de motivaties van de respondenten. Opvallend is dat, ondanks de aandacht in de literatuur voor de impact van huiskatten op inheemse fauna, dit aspect nauwelijks werd aangehaald door de bevroagde katteneigenaars.

Een mogelijke evenwichtige oplossing die zowel voordelen biedt voor de kat, de eigenaar als de omgeving, is het gebruik van afgeschermdde buitenruimtes, zoals een catio. Deze vorm van huisvesting maakt het mogelijk om de kat te beschermen tegen externe risico's, terwijl natuurlijke gedragingen behouden blijven. Uit de resultaten blijkt echter dat deze alternatieve huisvestingsvorm nog relatief weinig bekend en toegepast is. Daarom kan worden aanbevolen om in te zetten op sensibilisering van katteneigenaars, bijvoorbeeld via dierenartsen en dierenasielen, om de kennis en acceptatie van dergelijke oplossingen te vergroten.

Lijst van tabellen en figuren

Lijst van tabellen

Tabel 1: Reden waarom kat(ten) van de respondenten al dan niet onder toezicht naar buiten gaan – online enquête.....	40
Tabel 2: Verantwoording voor de keuze voor de manier waarop de kat(ten) van de respondenten naar buiten gaan – online enquête.....	42
Tabel 3: De reden waarom de respondenten deze vorm van buitenomgeving gekozen hebben voor hun kat(ten) – online enquête.....	44

Lijst van figuren

Figuur 1: Locaties live-bevragingen.....	22
Figuur 2: Provincies waar de respondenten woonachtig zijn – online enquête.....	23
Figuur 3: Provincies waar de bevroagden woonachtig zijn – live-bevragingen.....	23
Figuur 4: Geslacht van de respondenten – online enquête.....	24
Figuur 5: Geslacht van de bevroagde personen – live-bevragingen.....	24
Figuur 6: Leeftijdscategorieën van de respondenten – online enquête.....	25
Figuur 7: Leeftijdscategorieën van de bevroagde personen – live-bevragingen.....	25
Figuur 8: Hoogst behaalde diploma van de respondenten – online enquête.....	26
Figuur 9: Hoogst behaalde diploma van de bevroagden – live-bevragingen.....	26
Figuur 10: Aantal respondenten dat een diergerelateerde opleiding gevolgd heeft – online enquête.....	27
Figuur 11: Aantal bevroagden dat een diergerelateerde opleiding gevolgd heeft – live-bevragingen.....	27
Figuur 12: Woonomgeving van de respondenten – online enquête.....	28
Figuur 13: Woonomgeving van de bevroagde personen – live-bevragingen.....	28
Figuur 14: Aantal respondenten dat woont op wandelafstand (bereikbaar op 5 minuten) van een van onderstaande categorieën – online enquête.....	29
Figuur 15: Aantal bevroagden dat woont op wandelafstand (bereikbaar op 5 minuten) van een van onderstaande categorieën – live-bevragingen.....	29
Figuur 16: Type woning van de respondenten – online enquête.....	30

Figuur 17: Type woning van de bevroagden – live-bevragingen.....	30
Figuur 18: Situaties die bij de respondenten passen als katteneigenaar – online enquête.....	31
Figuur 19: Situaties die bij de bevroagden passen als katteneigenaar – live-bevragingen.....	31
Figuur 20: Aantal eigenaars die een bepaald aantal katten bezitten – online enquête.....	32
Figuur 21: Aantal eigenaars die een bepaald aantal katten bezitten – live-bevragingen.....	32
Figuur 22: Geslacht van de katten van de respondenten – online enquête.....	33
Figuur 23: Geslacht van de katten van de bevroagde eigenaars – live-bevragingen.....	33
Figuur 24: Leeftijd van de katten van de respondenten – online enquête.....	34
Figuur 25: Leeftijd van de katten van de bevroagde personen – live-bevragingen.....	34
Figuur 26: Voortplantingsstatus van de katten van de respondenten – online enquête.....	35
Figuur 27: Voortplantingsstatus van de katten van de bevroagde eigenaars – live-bevragingen.....	35
Figuur 28: Soorten katten die de respondenten hebben – online enquête.....	36
Figuur 29: Soorten katten die de bevroagde eigenaars hebben – live-bevragingen.....	36
Figuur 30: Soorten buitentoegang van de katten van de respondenten – online enquête.....	37
Figuur 31: Soorten buitentoegang van de katten van de bevroagde eigenaars – live-bevragingen.....	37
Figuur 32: Redenen waarom de katten van de respondenten binnen zitten – online enquête.....	38
Figuur 33: Redenen waarom de katten van de bevroagde eigenaars binnen zitten – live-bevragingen.....	38
Figuur 34: Het al dan niet onder toezicht naar buiten gaan van de katten van de respondenten – online enquête.....	39
Figuur 35: Het al dan niet onder toezicht naar buiten gaan van de katten van de bevroagde eigenaars – live-bevragingen.....	39
Figuur 36: Manieren waarop de katten van de respondenten naar buiten kunnen – online enquête.....	41
Figuur 37: Manieren waarop de katten van de bevroagde eigenaars naar buiten kunnen – live-bevragingen.....	41
Figuur 38: Omschrijving van de buitenomgeving van de katten van de respondenten – online enquête.....	43
Figuur 39: Omschrijving van de buitenomgeving van de katten van de bevroagde personen – live-bevragingen.....	43
Figuur 40: Het volgen van een opleiding met dieren en de buitentoegang van de kat – online enquête.....	45

Figuur 41: Het volgen van een opleiding met dieren en de buitentoegang van de kat – online enquête.....	46
Figuur 42: Voortplantingsstatus en de buitentoegang van de kat – online enquête.....	47
Figuur 43: Voortplantingsstatus en de buitenomgeving van de kat – online enquête.....	48
Figuur 44: Soort (raskat of niet) en de buitentoegang van de kat – online enquête.....	49
Figuur 45: Soort (raskat of niet) en het buitentoezicht van de kat – online enquête.....	50
Figuur 46: Soort (raskat of niet) en de buitenomgeving van de kat – online enquête.....	51
Figuur 47: Natuurgebied in de nabije woonomgeving en de buitentoegang van de kat – online enquête.....	52
Figuur 48: Natuurgebied in de nabije woonomgeving en de buitenomgeving van de kat – online enquête.....	53

Bronnenlijst

- Bron afbeelding kaart live-bevragingen: GDC Networks. (2026). *Kaart gemeenten Vlaanderen* {Afbeelding}. GDC Networks. Geraadpleegd op 28 april 2026, van https://www.gdcnetworks.eu/wp-content/uploads/2021/08/kaart_gemeenten_vlaanderen-1024x538.jpg
- Bron pijltjes op kaart live-bevragingen: Google. (2026). *Google Maps Arrow Icon* {Afbeelding}. Vectorified. Geraadpleegd op 28 april 2026, van <https://vectorified.com/images/google-maps-arrow-icon-17.png>
- Adamelli, S., Marinelli, L., Normando, S., & Bono, G. (2005). Owner and cat features influence the quality of life of the cat. *Applied Animal Behaviour Science*, 94(1), 89-98. <https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.applanim.2005.02.003>
- Amat, M., Camps, T., & Manteca, X. (2016). Stress in owned cats: behavioural changes and welfare implications. *J Feline Med Surg*, 18(8), 577-586. <https://doi.org/10.1177/1098612x15590867>
- Amat, M., de la Torre, J. L. R., Fatjó, J., Mariotti, V. M., Van Wijk, S., & Manteca, X. (2009). Potential risk factors associated with feline behaviour problems. *Applied Animal Behaviour Science*, 121(2), 134-139. <https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.applanim.2009.09.012>
- Armstrong, P. J., & Blanchard, G. (2009). Hepatic lipidosis in cats. *Vet Clin North Am Small Anim Pract*, 39(3), 599-616. <https://doi.org/10.1016/j.cvsm.2009.03.003>
- Badiani, A., Oates, M. M., Day, H. E., Watson, S. J., Akil, H., & Robinson, T. E. (1998). Amphetamine-induced behavior, dopamine release, and c-fos mRNA expression: modulation by environmental novelty. *J Neurosci*, 18(24), 10579-10593. <https://doi.org/10.1523/jneurosci.18-24-10579.1998>
- Baert, K., Casaer, J., Adriaens, T., & Van Den Berge, K. (2017). *Advies over de impact en het beheer van verwilderde katten*. Retrieved from <https://purews.inbo.be/ws/portalfiles/portal/116290314/INBO.A.3609.pdf>
- Barratt, D. (2006). Home range size, habitat utilisation and movement patterns of suburban and farm cats *Felis catus*. *Ecography*, 20, 271-280. <https://doi.org/10.1111/j.1600-0587.1997.tb00371.x>
- Bateson, P. (2013). Behavioural development in the cat. In D. C. Turner & P. Bateson (Eds.), *The Domestic Cat: The Biology of its Behaviour* (3 ed., pp. 11-26). Cambridge University Press. <https://doi.org/DOI: 10.1017/CBO9781139177177.004>
- Beaver, B. V. (2003). Chapter 10 - Feline Grooming Behavior. In B. V. Beaver (Ed.), *Feline Behavior (Second Edition)* (pp. 311-321). W.B. Saunders. <https://doi.org/https://doi.org/10.1016/B0-72-169498-5/50011-3>
- Beerda, B., Schilder, M. B. H., van Hooff, J. A. R. A. M., de Vries, H. W., & Mol, J. A. (1998). Behavioural, saliva cortisol and heart rate responses to different types of stimuli in dogs. *Applied Animal Behaviour Science*, 58(3), 365-381. [https://doi.org/https://doi.org/10.1016/S0168-1591\(97\)00145-7](https://doi.org/https://doi.org/10.1016/S0168-1591(97)00145-7)
- Bergamini, S. M., Pierantoni, L., & Mengoli, M. (2024). Cats Living Together: How to Cope with a Multi-cat Household. *Advances in Small Animal Care*, 5(1), 21-30. <https://doi.org/10.1016/j.yasa.2024.06.014>
- Bernstein, P. L., & Friedmann, E. (2013). Social behaviour of domestic cats in the human home. In D. C. Turner & P. Bateson (Eds.), *The Domestic Cat: The Biology of its Behaviour* (3 ed., pp. 71-80). Cambridge University Press. <https://doi.org/DOI: 10.1017/CBO9781139177177.009>
- Bouma, E. M. C., Reijgwart, M. L., & Dijkstra, A. (2022). Family Member, Best Friend, Child or 'Just' a Pet, Owners' Relationship Perceptions and Consequences for Their Cats. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 19(1).
- Bradshaw, J. (2016). What is a cat, and why can cats become stressed or distressed? In S. Ellis & A. Sparkes (Eds.), *Feline stress and health: managing negative emotions to improve feline health and wellbeing* (pp. 20-29). ISFM.
- Bradshaw, J. W. S., Casey, R. A., & Brown, S. L. (2012a). Mechanisms of Behaviour. In *The Behaviour of the Domestic Cat (2nd Edition)* (pp. 41-62).

- Bradshaw, J. W. S., Casey, R. A., & Brown, S. L. (2012b). Social Behaviour. In *The Behaviour of the Domestic Cat (2nd Edition)* (pp. 142-160).
- Bradshaw, J. W. S., Casey, R. A., & Brown, S. L. (2012c). The Cat-Human Relationship. In *The Behaviour of the Domestic Cat (2nd Edition)* (pp. 161-174).
- Bradshaw, J. W. S., Casey, R. A., & Brown, S. L. (2012d). The Cat: Domestication and Biology. In *The Behaviour of the Domestic Cat (2nd Edition)* (pp. 1-15).
- Brown, S. L., & Bradshaw, J. W. S. (2013). Communication in the domestic cat: within- and between-species. In D. C. Turner & P. Bateson (Eds.), *The Domestic Cat: The Biology of its Behaviour* (3 ed., pp. 37-60). Cambridge University Press. <https://doi.org/DOI:10.1017/CBO9781139177177.006>
- Buffington, C. A. (2011). Idiopathic cystitis in domestic cats--beyond the lower urinary tract. *J Vet Intern Med*, 25(4), 784-796. <https://doi.org/10.1111/j.1939-1676.2011.0732.x>
- Buffington, C. A., Westropp, J. L., Chew, D. J., & Bolus, R. R. (2006). Clinical evaluation of multimodal environmental modification (MEMO) in the management of cats with idiopathic cystitis. *J Feline Med Surg*, 8(4), 261-268. <https://doi.org/10.1016/j.jfms.2006.02.002>
- Bökönyi, S. (1969). Archaeological problems and methods of recognizing animal domestication. In P. J. Ucko & G. W. Dimbleby (Eds.), *The Domestication and Exploitation of Plants and Animals* (pp. 219-229).
- Calver, M., Thomas, S., Bradley, S., & McCutcheon, H. (2007). Reducing the rate of predation on wildlife by pet cats: The efficacy and practicability of collar-mounted pounce protectors. *Biological Conservation*, 137(3), 341-348. <https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.biocon.2007.02.015>
- Campbell, K., Hanson, C., Algar, D., Keitt, B., & Robinson, S. (2011). Review of feral cat eradications on islands. In (pp. 37-46).
- Carlstead, K., Brown, J. L., & Strawn, W. (1993). Behavioral and physiological correlates of stress in laboratory cats. *Applied Animal Behaviour Science*, 38(2), 143-158. [https://doi.org/https://doi.org/10.1016/0168-1591\(93\)90062-T](https://doi.org/https://doi.org/10.1016/0168-1591(93)90062-T)
- Cecchetti, M., Crowley, S. L., Goodwin, C. E. D., & McDonald, R. A. (2021). Provision of High Meat Content Food and Object Play Reduce Predation of Wild Animals by Domestic Cats *Felis catus*. *Curr Biol*, 31(5), 1107-1111.e1105. <https://doi.org/10.1016/j.cub.2020.12.044>
- Cecchetti, M., Crowley, S. L., Wilson-Aggarwal, J., Nelli, L., & McDonald, R. A. (2022). Spatial behavior of domestic cats and the effects of outdoor access restrictions and interventions to reduce predation of wildlife. *Conservation Science and Practice*, 4(2), e597. <https://doi.org/https://doi.org/10.1111/csp2.597>
- Clancy, E. A., Moore, A. S., & Bertone, E. R. (2003). Evaluation of cat and owner characteristics and their relationships to outdoor access of owned cats. *J Am Vet Med Assoc*, 222(11), 1541-1545. <https://doi.org/10.2460/javma.2003.222.1541>
- Clutton-Brock, J. (1981). Domesticated animals from early times.
- Collard, R. R. (1967). Fear of Strangers and Play Behavior in Kittens with Varied Social Experience. *Child Development*, 38(3), 877-891. <https://doi.org/10.2307/1127265>
- Crowell-Davis, S. L. (2007). Cat behaviour: social organization, communication and development. In *The welfare of cats* (pp. 1-22). Springer.
- Crowell-Davis, S. L., Barry, K., & Wolfe, R. (1997). Social behavior and aggressive problems of cats. *Vet Clin North Am Small Anim Pract*, 27(3), 549-568. [https://doi.org/10.1016/s0195-5616\(97\)50054-4](https://doi.org/10.1016/s0195-5616(97)50054-4)
- Crowell-Davis, S. L., Curtis, T. M., & Knowles, R. J. (2004). Social organization in the cat: A modern understanding. *Journal of Feline Medicine and Surgery*, 6(1), 19-28. <https://doi.org/10.1016/j.jfms.2003.09.013>
- Davis, S. J. M. (2012). *The archaeology of animals*. Routledge.
- de Assis, L. S., & Mills, D. S. (2020). Introducing a Controlled Outdoor Environment Impacts Positively in Cat Welfare and Owner Concerns: The Use of a New Feline Welfare Assessment Tool. *Front Vet Sci*, 7, 599284. <https://doi.org/10.3389/fvets.2020.599284>
- Delgado, M., & Hecht, J. (2019). A review of the development and functions of cat play, with future research considerations. *Applied Animal Behaviour Science*, 214, 1-17. <https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.applanim.2019.03.004>

- Dickman, C. R. (2009). House Cats as Predators in the Australian Environment: Impacts and Management. *Human-Wildlife Interactions*, 3(1).
- Dierenwelzijn Vlaanderen. (2026). *Cijfers dierenwelzijn*. Dierenwelzijn Vlaanderen. <https://www.vlaanderen.be/dierenwelzijn/werking-en-beleid/cijfers-dierenwelzijn>
- Draulans, D. (2021). Minou is een predator: hoe de huiskat een 'vogelmoordenaar' werd. <https://www.knack.be/nieuws/milieu/minou-is-een-predator-hoe-de-huiskat-een-vogelmoordenaar-werd/>
- Driscoll, C. A., Menotti-Raymond, M., Roca, A. L., Hupe, K., Johnson, W. E., Geffen, E.,...Macdonald, D. W. (2007). The Near Eastern origin of cat domestication. *Science*, 317(5837), 519-523. <https://doi.org/10.1126/science.1139518>
- Ellis, S. L. (2009). Environmental enrichment: practical strategies for improving feline welfare. *J Feline Med Surg*, 11(11), 901-912. <https://doi.org/10.1016/j.jfms.2009.09.011>
- Ellis, S. L., Rodan, I., Carney, H. C., Heath, S., Rochlitz, I., Shearburn, L. D.,...Westropp, J. L. (2013). AAEP and ISFM feline environmental needs guidelines. *J Feline Med Surg*, 15(3), 219-230. <https://doi.org/10.1177/1098612x13477537>
- Enck, P., & Holtmann, G. (1992). Stress and gastrointestinal motility in animals: a review of the literature. *Neurogastroenterology & Motility*, 4(2), 83-90. <https://doi.org/https://doi.org/10.1111/j.1365-2982.1992.tb00084.x>
- Foreman-Worsley, R., Finka, L. R., Ward, S. J., & Farnworth, M. J. (2021). Indoors or Outdoors? An International Exploration of Owner Demographics and Decision Making Associated with Lifestyle of Pet Cats. *Animals (Basel)*, 11(2). <https://doi.org/10.3390/ani11020253>
- Fraser, A. F. (2012). Points of Welfare. In *Feline behaviour and welfare* (pp. 144-153). CABI.
- Gajdoš Kmecová, N., Pet'ková, B., Kottferová, J., Skurková, L., & Mills, D. S. (2021). Are These Cats Playing? A Closer Look at Social Play in Cats and Proposal for a Psychobiological Approach and Standard Terminology. *Front Vet Sci*, 8, 712310. <https://doi.org/10.3389/fvets.2021.712310>
- Geiger, M., Kistler, C., Mattmann, P., Jenni, L., Hegglin, D., & Bontadina, F. (2022). Colorful Collar-Covers and Bells Reduce Wildlife Predation by Domestic Cats in a Continental European Setting [Original Research]. *Frontiers in Ecology and Evolution, Volume 10 - 2022*.
- Gordon, J., Matthaei, C., & van Heezik, Y. (2010). Belled collars reduce catch of domestic cats in New Zealand by half. *Wildlife Research*, 37, 372-378. <https://doi.org/10.1071/WR09127>
- Griffin, J. F. (1989). Stress and immunity: a unifying concept. *Vet Immunol Immunopathol*, 20(3), 263-312. [https://doi.org/10.1016/0165-2427\(89\)90005-6](https://doi.org/10.1016/0165-2427(89)90005-6)
- Griffith, C. A., Steigerwald, E. S., & Buffington, C. A. (2000). Effects of a synthetic facial pheromone on behavior of cats. *J Am Vet Med Assoc*, 217(8), 1154-1156. <https://doi.org/10.2460/javma.2000.217.1154>
- Gulersoy, E., Kismet, E., & Maden, M. (2025). Effects of an Indoor Lifestyle on Selected Serum and Urine Biomarkers in Domestic Cats. *Advanced Research in Life Sciences*, 9, 13-22. <https://doi.org/10.2478/arls-2025-0003>
- Hart, B. L., & Hart, L. A. (2013). Feline behavioural problems and solutions. In D. C. Turner & P. Bateson (Eds.), *The Domestic Cat: The Biology of its Behaviour* (3 ed., pp. 201-212). Cambridge University Press. <https://doi.org/DOI: 10.1017/CBO9781139177177.019>
- Heidenberger, E. (1997). Housing conditions and behavioural problems of indoor cats as assessed by their owners. *Applied Animal Behaviour Science*, 52(3), 345-364. [https://doi.org/https://doi.org/10.1016/S0168-1591\(96\)01134-3](https://doi.org/https://doi.org/10.1016/S0168-1591(96)01134-3)
- Henning, J. S. L., Nielsen, T., Fernandez, E., & Hazel, S. (2022). Factors associated with play behavior in human-cat dyads. *Journal of Veterinary Behavior*, 52-53, 21-30. <https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.jveb.2022.05.007>
- Hill, K. (2024). To Roam or Stay Home? Understanding “Pet Parenting” Types in Relation to the Indoor/Outdoor Cat Debate. *Anthrozoös*, 37(6), 1133-1154. <https://doi.org/10.1080/08927936.2024.2360788>
- Horn, J., Mateus-Pinilla, N., Warner, R., & Heske, E. (2011). Home Range, Habitat Use, and Activity Patterns of Free-Roaming Domestic Cats. *The Journal of Wildlife Management*, 75, 1177-1185. <https://doi.org/10.1002/jwmg.145>

- Horwitz, D. F., & Rodan, I. (2018). Behavioral awareness in the feline consultation: Understanding physical and emotional health. *J Feline Med Surg*, 20(5), 423-436.
<https://doi.org/10.1177/1098612x18771204>
- Hunthausen, W. (2000). Evaluating a feline facial pheromone analogue to control urine spraying. *Veterinary Medicine*, 95, 151-154.
- Karsh, E. B. (1984). Factors influencing the socialization of cats to people. *The pet connection: Its influence on our health and quality of life*, 207-215.
- Karsh, E. B., & Turner, D. C. (1988). The human-cat relationship. In *The Domestic Cat: The Biology of its Behaviour* (pp. 67-81). Cambridge University Press.
- Kasbaoui, N., Cooper, J., Mills, D. S., & Burman, O. (2016). Effects of Long-Term Exposure to an Electronic Containment System on the Behaviour and Welfare of Domestic Cats. *PLoS One*, 11(9), e0162073. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0162073>
- Koolhaas, J. M., Bartolomucci, A., Buwalda, B., de Boer, S. F., Flügge, G., Korte, S. M.,...Fuchs, E. (2011). Stress revisited: a critical evaluation of the stress concept. *Neurosci Biobehav Rev*, 35(5), 1291-1301. <https://doi.org/10.1016/j.neubiorev.2011.02.003>
- Levine, E., Perry, P., Scarlett, J., & Houpt, K. A. (2005). Intercat aggression in households following the introduction of a new cat. *Applied Animal Behaviour Science*, 90(3), 325-336.
<https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.applanim.2004.07.006>
- Leyhausen, P. (1979). *Cat Behavior: The Predatory and Social Behavior of Domestic and Wild Cats*. Garland STPM Press.
- Lilith, M., Calver, M. C., & Garkaklis, M. J. (2008). Roaming habits of pet cats on the suburban fringe in Perth, Western Australia: What size buffer zone is needed to protect wildlife in reserves? Lilith, M. <<http://researchrepository.murdoch.edu.au/view/author/Lilith,Maggie.html>>, Calver, M.C. <<http://researchrepository.murdoch.edu.au/view/author/Calver,Michael.html>> and Garkaklis, M.J. (2008) Roaming habits of pet cats on the suburban fringe in Perth, Western Australia: What size buffer zone is needed to protect wildlife in reserves? *Australian Zoologist*, 34 . pp. 65-72., 34. <https://doi.org/10.7882/FS.2008.011>
- Ling, T., & Sands, D. (2023). Why do cats sleep so much? The hidden science of feline shuteye, explained. <https://www.sciencefocus.com/nature/why-do-cats-sleep-so-much>
- Longstaff, L., Gruffydd-Jones, T. J., Buffington, C. T., Casey, R. A., & Murray, J. K. (2017). Owner-reported lower urinary tract signs in a cohort of young cats. *J Feline Med Surg*, 19(6), 609-618. <https://doi.org/10.1177/1098612x16643123>
- Loyd, K. A. T., Hernandez, S. M., Carroll, J. P., Abernathy, K. J., & Marshall, G. J. (2013). Quantifying free-roaming domestic cat predation using animal-borne video cameras. *Biological Conservation*, 160, 183-189. <https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.biocon.2013.01.008>
- Macdonald, D. W., Apps, P. J., Carr, G. M., & Kerby, G. (1987). Social dynamics, nursing coalitions and infanticide among farm cats, *Felis catus*. In (pp. 66-66): Blackwell Publishing.
- Marcinkiewicz, E., & Watson, L. (2024). Preventive health care advice for indoor cats. *Vettimes*.
<https://www.vettimes.com/news/vets/small-animal-vets/preventive-health-care-advice-for-indoor-cats>
- Martí, O., Martí, J., & Armario, A. (1994). Effects of chronic stress on food intake in rats: influence of stressor intensity and duration of daily exposure. *Physiol Behav*, 55(4), 747-753.
[https://doi.org/10.1016/0031-9384\(94\)90055-8](https://doi.org/10.1016/0031-9384(94)90055-8)
- McComb, K., Taylor, A. M., Wilson, C., & Charlton, B. D. (2009). The cry embedded within the purr. *Current Biology*, 19(13), R507-R508.
<https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.cub.2009.05.033>
- McCune, S. (1995). The impact of paternity and early socialisation on the development of cats' behaviour to people and novel objects. *Applied Animal Behaviour Science*, 45(1), 109-124.
[https://doi.org/https://doi.org/10.1016/0168-1591\(95\)00603-P](https://doi.org/https://doi.org/10.1016/0168-1591(95)00603-P)
- McKeown, D. B., Luescher, U. A., & Machum, M. A. (1988). Aggression in feline housemates: a case study. *Can Vet J*, 29(9), 742-744.
- Meek, P. (1998). Home range of house cats *Felis catus* living within a National Park. *Australian Mammalogy*, 25, 51-60. <https://doi.org/10.1071/AM03051>

- Mertens, C. (1991). Human-Cat Interactions in the Home Setting. *Anthrozoos: A Multidisciplinary Journal of The Interactions of People & Animals*, 4, 214-231. <https://doi.org/10.2752/089279391787057062>
- Mertens, C., & Turner, D. (1988). Experimental Analysis of Human-Cat Interactions During First Encounters. *Anthrozoos: A Multidisciplinary Journal of The Interactions of People & Animals*, 2, 83-97. <https://doi.org/10.2752/089279389787058109>
- Moberg, G. P., & Mench, J. A. (2000). The Biology of Animal Stress: Basic Principles and Implications for Animal Welfare. *Animal Welfare*, 10(2). <https://doi.org/10.1017/S0962728600023939>
- Nakabayashi, M., Yamaoka, R., & Nakashima, Y. (2012). Do faecal odours enable domestic cats (*Felis catus*) to distinguish familiarity of the donors? *Journal of Ethology*, 30. <https://doi.org/10.1007/s10164-011-0321-x>
- Neilson, J. (2005). *Top 10 cat behavior tips*. @dvm360. <https://www.dvm360.com/view/top-10-cat-behavior-tips>
- Nogales, M., MartÍN, A., Tershy, B. R., Donlan, C. J., Veitch, D., Puerta, N.,...Alonso, J. (2004). A Review of Feral Cat Eradication on Islands. *Conservation Biology*, 18(2), 310-319. <https://doi.org/https://doi.org/10.1111/j.1523-1739.2004.00442.x>
- Onze Natuur. (2020). Zijn katten en bedreiging voor de biodiversiteit? <https://www.onzenatuur.be/artikel/zijn-katten-een-bedreiging-voor-de-biodiversiteit>
- Panconesi, E., & Hautmann, G. (1996). Psychophysiology of stress in dermatology. The psychobiologic pattern of psychosomatics. *Dermatol Clin*, 14(3), 399-421. [https://doi.org/10.1016/s0733-8635\(05\)70368-5](https://doi.org/10.1016/s0733-8635(05)70368-5)
- Pavisse, R., Vangeluwe, D., & Clergeau, P. (2019). Domestic Cat Predation on Garden Birds: An Analysis from European Ringing Programmes. 103. <https://hal.sorbonne-universite.fr/hal-02188701v1/document>
- Pongrácz, P., & Szapu, J. S. (2018). The socio-cognitive relationship between cats and humans – Companion cats (*Felis catus*) as their owners see them. *Applied Animal Behaviour Science*, 207, 57-66. <https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.applanim.2018.07.004>
- Pryor, P. A., Hart, B. L., Bain, M. J., & Cliff, K. D. (2001). Causes of urine marking in cats and effects of environmental management on frequency of marking. *J Am Vet Med Assoc*, 219(12), 1709-1713. <https://doi.org/10.2460/javma.2001.219.1709>
- Railton, R., Henning, J., Hannaford, R., Zobel, G., Waran, N., & Hazel, S. (2025). Who let the cats in? Evaluation of the transitioning of cats to indoor life. *Vet J*, 314, 106465. <https://doi.org/10.1016/j.tvjl.2025.106465>
- Reisner, I. R., Houpt, K. A., Erb, H. N., & Quimby, F. W. (1994). Friendliness to humans and defensive aggression in cats: The influence of handling and paternity. *Physiology & Behavior*, 55(6), 1119-1124. [https://doi.org/https://doi.org/10.1016/0031-9384\(94\)90396-4](https://doi.org/https://doi.org/10.1016/0031-9384(94)90396-4)
- Reynolds, T. E. (1999). *Pet Bonding and Pet Bereavement as a Function of Culture and Gender Differences among Adolescents* University of Sarasota]. <https://www.proquest.com/openview/81e9bc4551f506510017688f0ec8142e/1?pq-origsite=gscholar&cbl=18750&diss=y>
- Rochlitz, I. (1999). Recommendations for the housing of cats in the home, in catteries and animal shelters, in laboratories and in veterinary surgeries. *J Feline Med Surg*, 1(3), 181-191. [https://doi.org/10.1016/s1098-612x\(99\)90207-3](https://doi.org/10.1016/s1098-612x(99)90207-3)
- Rochlitz, I. (2009). Basic requirements for good behavioural health and welfare in cats. In (pp. 35-48). <https://doi.org/10.22233/9781905319879.4>
- Rowe, E., Browne, W., Casey, R., Gruffydd-Jones, T., & Murray, J. (2015). Risk factors identified for owner-reported feline obesity at around one year of age: Dry diet and indoor lifestyle. *Prev Vet Med*, 121(3-4), 273-281. <https://doi.org/10.1016/j.prevetmed.2015.07.011>
- Scheich, G., Florin, I., Rudolph, R., & Wilhelm, S. (1993). Personality characteristics and serum IgE level in patients with atopic dermatitis. *J Psychosom Res*, 37(6), 637-642. [https://doi.org/10.1016/0022-3999\(93\)90058-n](https://doi.org/10.1016/0022-3999(93)90058-n)
- Schmidt, P., Lopez, R., & Collier, B. (2007). Survival, Fecundity, and Movements of Free-Roaming Cats. *The Journal of Wildlife Management*, 71, 915-919. <https://doi.org/10.2193/2006-066>
- Schreck, C. (2000). Accumulation and long-term effects of stress in fish. In (pp. 147-158). <https://doi.org/10.1079/9780851993591.0147>

- Serpell, J. A. (1995). From paragon to pariah: some reflections on human attitudes to dogs. In *The domestic dog: Its evolution, behaviour and interactions with people* (pp. 246-256). Cambridge University Press.
- Serpell, J. A. (2014). Domestication and history of the cat. In D. C. Turner & P. Bateson (Eds.), *The Domestic Cat: The Biology of its Behaviour (3rd edition)* (pp. 83-100). Cambridge University Press.
- Seymour, C. L., Simmons, R. E., Morling, F., George, S. T., Peters, K., & O'Riain, M. J. (2020). Caught on camera: The impacts of urban domestic cats on wild prey in an African city and neighbouring protected areas. *Global Ecology and Conservation*, 23, e01198. <https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.gecco.2020.e01198>
- SFEPM. *Les résultats*. <https://www.chat-biodiversite.fr/les-resultats.html>
- Silva-Rodríguez, E. A., & Sieving, K. E. (2011). Influence of care of domestic carnivores on their predation on vertebrates. *Conserv Biol*, 25(4), 808-815. <https://doi.org/10.1111/j.1523-1739.2011.01690.x>
- Sims, V. K., & Chin, M. G. (2002). Responsiveness and perceived intelligence as predictors of speech addressed to cats. *Anthrozoös*, 15(2), 166-177. <https://doi.org/10.2752/089279302786992667>
- Smith, B. A., & Jansen, G. R. (1977). Maternal undernutrition in the feline: brain composition of offspring.
- Smithers, R. H. N. (1968). Cat of the Pharaohs. *Animal kingdom*, 61, 16-23.
- Soennichsen, S., & Chamove, A. S. (2002). Responses of cats to petting by humans. *Anthrozoös*, 15(3), 258-265. <https://doi.org/10.2752/089279302786992577>
- Stallard, C., & Raey, C. (2024). *Why do cats sleep so much?* Blue Cross. <https://www.bluecross.org.uk/advice/cat/behaviour-and-training/why-do-cats-sleep-so-much>
- Steen, A. (2016). *Katten in de Nederlandse Natuur* VHL - University of Applied Sciences]. <https://www.jasjadekker.nl/wp-content/uploads/2016/03/Steen-2016-Katten-in-de-NL-Natuur.pdf>
- Stella, J. L., Lord, L. K., & Buffington, C. A. (2011). Sickness behaviors in response to unusual external events in healthy cats and cats with feline interstitial cystitis. *J Am Vet Med Assoc*, 238(1), 67-73. <https://doi.org/10.2460/javma.238.1.67>
- Tan, S. M. L., Stellato, A. C., & Niel, L. (2020). Uncontrolled Outdoor Access for Cats: An Assessment of Risks and Benefits. *Animals (Basel)*, 10(2). <https://doi.org/10.3390/ani10020258>
- Tanaka, A., Wagner, D. C., Kass, P. H., & Hurley, K. F. (2012). Associations among weight loss, stress, and upper respiratory tract infection in shelter cats. *J Am Vet Med Assoc*, 240(5), 570-576. <https://doi.org/10.2460/javma.240.5.570>
- Tschanz, B., Hegglin, D., Gloor, S., & Bontadina, F. (2011). Hunters and non-hunters: Skewed predation rate by domestic cats in a rural village. *European Journal of Wildlife Research*, 57, 597-602. <https://doi.org/10.1007/s10344-010-0470-1>
- Turner, D. C. (1991). The ethology of the human-cat relationship. *Schweiz Arch Tierheilkd*, 133(2), 63-70.
- Turner, D. C. (2000). Human-cat interactions: relationships with, and breed differences between, non-pedigree, Persian and Siamese cats. In A. L. Podberscek, E. S. Paul, & J. A. Serpell (Eds.), *Companion Animals and Us: Exploring the Relationships between People and Pets* (pp. 257-272). Cambridge University Press. <https://doi.org/DOI: 10.1017/9781108667593.014>
- Turner, D. C., Feaver, J., Mendl, M., & Bateson, P. (1986). Variation in domestic cat behaviour towards humans: a paternal effect. *Animal Behaviour*, 34(6), 1890-1892. [https://doi.org/https://doi.org/10.1016/S0003-3472\(86\)80275-5](https://doi.org/https://doi.org/10.1016/S0003-3472(86)80275-5)
- Van Den Berge, K. (2009). *Populatieregeling verwilderde katten na 2010: beknopt literatuuronderzoek met het oog op bepaling van de verdere strategie*. Retrieved from <https://docs.vlaamsparlement.be/pfile?id=226397>
- van den Bos, R. (1998). The function of allogrooming in domestic cats (*Felis silvestris catus*); a study in a group of cats living in confinement. *Journal of Ethology*, 16(1), 1-13. <https://doi.org/10.1007/BF02896348>

- van der Leij, W. J. R., Vinke, C. M., & Bidlot, F. E. M. (2017). Effects of a hiding opportunity on fURI, bodyweight and adoption rates in different housing conditions in Dutch shelter cats [Master Thesis]. <https://doi.org/https://studenttheses.uu.nl/handle/20.500.12932/28539>
- Verberne, G., & de Boer, J. (1976). Chemocommunication among domestic cats, mediated by the olfactory and vomeronasal senses. I. Chemocommunication. *Z Tierpsychol*, 42(1), 86-109.
- Vigne, J. D., Guilaine, J., Debue, K., Haye, L., & Gérard, P. (2004). Early taming of the cat in Cyprus. *Science*, 304(5668), 259-259.
- Vinke, C. M., Godijn, L. M., & van der Leij, W. J. R. (2014). Will a hiding box provide stress reduction for shelter cats? *Applied Animal Behaviour Science*, 160, 86-93. <https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.applanim.2014.09.002>
- Voznessenskaya, V. V. (2014). *Frontiers in Neuroscience*
- Influence of Cat Odor on Reproductive Behavior and Physiology in the House Mouse: (*Mus Musculus*). In C. Mucignat-Caretta (Ed.), *Neurobiology of Chemical Communication*. CRC Press/Taylor & Francis
- © 2014 by Taylor & Francis Group, LLC.
- Weiss, J. M. (1972). Influence of psychological variables on stress-induced pathology. *Ciba Found Symp*, 8, 253-265. <https://doi.org/10.1002/9780470719916.ch12>
- Zeuner, F. E. (1963). A history of domesticated animals.

Lijst van bijlagen

Bijlage 1: Lijst met asielen

Bijlage 2: Enquêteformulier

Bijlage 1: Lijst met asielen

Naam asiel	Locatie	Provincie	Antwoord
Asiel Cattaleya	Leopoldsburg	Limburg	Geen
Dieren in Nood vzw	Ophoven	Limburg	Geen
Dierenasiel Genk vzw	Genk	Limburg	Enquête intern verspreid
Dierenasiel Dierenvrienden	Lommel	Limburg	Geen
Het Felix Project	Opglabbeek	Limburg	Geen
Kato	Bilzen	Limburg	Geen
Villa Vagebond vzw	Maaseik	Limburg	Geen
Vzw Dierenvrienden	Sint-Truiden	Limburg	Geen
Vzw Zwerfkat in Nood II	Maasmechelen	Limburg	Geen
Cattitude vzw	Leefdaal	Vlaams-Brabant	Geen
Pootjesparadijs	Zemst	Vlaams-Brabant	Enquête online verspreid
De Ark van Pollare vzw	Lennik	Vlaams-Brabant	Geen
Snorhaar vzw	Scherpenheuvel	Vlaams-Brabant	Geen
De Zorghoeve vzw	Kortenaken	Vlaams-Brabant	Geen
Vzw Dierenasiel Tienen	Tienen	Vlaams-Brabant	Geen
Fieke's Poezenhuisje	Aalst	Vlaams-Brabant	Geen
Het Kattenkabinet	Grimbergen	Vlaams-Brabant	Geen
Poezenplaneet vzw	Betekom	Vlaams-Brabant	Geen
Poezensnoetjes vzw	Lot	Vlaams-Brabant	Geen
Stichting Maes	Meise	Vlaams-Brabant	Geen
Zorgboerderij Huppeldepup	Humbeek	Vlaams-Brabant	Geen
't Kattenkwaad	Izegem	West-Vlaanderen	Geen

Ganzeweide vzw	Koksijde-Wulpen	West-Vlaanderen	Geen
Dierenasiel Ieper vzw	Ieper	West-Vlaanderen	Geen
Dierenasiel Knokke-Heist	Knokke-Heist	West-Vlaanderen	Geen
Dierenasiel Regio Roeselare	Roeselare	West-Vlaanderen	Geen
Dierenasiel vzw De Leiestreek	Zwevegem	West-Vlaanderen	Geen
Dierenvrienden Knokke-Heist vzw	Knokke-Heist	West-Vlaanderen	Geen
Furevercatz asiel vzw	Ardoorie	West-Vlaanderen	Geen
Het Blauwe Kruis Brugge	Brugge	West-Vlaanderen	Geen
Kathleens katjes	Middelkerke	West-Vlaanderen	Geen
Kathy's Cathouse vzw	Ardoorie	West-Vlaanderen	Geen
Katten Mama's	Nieuwpoort	West-Vlaanderen	Geen
Poespartoe vzw	Brugge	West-Vlaanderen	Geen
Kattekuren	Oostende	West-Vlaanderen	Geen
Projectvereniging Dierenasiel Zuidelijke Westhoek Poezewoef	Poperinge	West-Vlaanderen	Geen
Het Blauwe Kruis van de Kust	Oostende	West-Vlaanderen	Enquête intern verspreid
De Knuffelpootjes	Rekkem	West-Vlaanderen	Geen
Zwerfpoezen Rupelstreek	Rupelstreek	Antwerpen	Geen
Zwerfkatten Wommelgem vzw	Wommelgem	Antwerpen	Geen
Vzw Zwerfkatten Rijkevorsel/Hoogstraten	Rijkevorsel/Hoogstraten	Antwerpen	Geen
Vzw Kittycat	Wuustwezel	Antwerpen	Geen
Helga's Poezenhuis Opvang vzw	Onze-Lieve-Vrouw-Waver	Antwerpen	Enquête online verspreid
Veeweyde vzw	Weelde	Antwerpen	Geen

Vedette's Kattenthuisje	Turnhout	Antwerpen	Geen
Poezencentrale vzw	Mol/Balen	Antwerpen	Geen
Het Blauwe Kruis Wommelgem	Wommelgem	Antwerpen	Enquête online verspreid
Little Jungle vzw Kattenopvang	Olen	Antwerpen	Geen
Katten-t-huis.be	Ekeren	Antwerpen	Geen
Het Dierenthuisje vzw	Geel	Antwerpen	Geen
Het Dabbertje	Mechelen	Antwerpen	Geen
Dierenwereldkruis vzw	Puurs-Sint-Amands	Antwerpen	Geen
Dierenbescherming Mechelen	Mechelen	Antwerpen	Geen
Dierenasiel Schoten vzw	Schoten	Antwerpen	Geen
De Poezemoeders Zwerfkatten project Turnhout vzw	Turnhout	Antwerpen	Geen
Catdet	Brasschaat	Antwerpen	Geen
't Kittenhof	Rijkevorsel	Antwerpen	Geen
't Gouden poezenmandje	Hoogstraten	Antwerpen	Geen
't Duffels Kattenthuisje	Duffel	Antwerpen	Geen
TWAS Animal Rescue	Blaasvelde	Antwerpen	Enquête online verspreid
Ziggy's Poezenparadijs	Baal	Oost-Vlaanderen	Geen
Vzw Aristocat	Kerksken	Oost-Vlaanderen	Geen
Vzw Zwerfkatjes	Zelzate	Oost-Vlaanderen	Geen
Vzw Katsoiets	Geraardsbergen	Oost-Vlaanderen	Geen
Vzw House of Cats	Geraardsbergen	Oost-Vlaanderen	Geen
Vzw Chalet Minou	Sint-Gillis- Dendermonde	Oost-Vlaanderen	Geen
Vzw Allemaal Poezen	Kruibeke	Oost-Vlaanderen	Geen

Sint-Hubertus vzw	Aalst	Oost-Vlaanderen	Geen
Poezenopvang Kai	Beveren-Waas	Oost-Vlaanderen	Geen
Poezenbos vzw	Buggenhout	Oost-Vlaanderen	Geen
Operatie Zwerfkat vzw	Oudenaarde	Oost-Vlaanderen	Geen
Nala's Friends	Gavere	Oost-Vlaanderen	Geen
Katthuis vzw	Hamme	Oost-Vlaanderen	Geen
Kattenopvang Waasland vzw	Hamme	Oost-Vlaanderen	Geen
Kat zoekt Thuis vzw	Gent	Oost-Vlaanderen	Geen
Het Wase Poezenhuisje	Beveren-Waas	Oost-Vlaanderen	Geen
Heartbeat	Meerdonk	Oost-Vlaanderen	Geen
DreamCATchers vzw	Gent	Oost-Vlaanderen	Geen
Dierencentrum Waasland	Beveren	Oost-Vlaanderen	Geen
Dierenasiel Ninove vzw	Denderwindeke	Oost-Vlaanderen	Geen
Dendermonde Zwervertjes (A&P Projects vzw)	Baasrode	Oost-Vlaanderen	Geen

Bijlage 2: Enquêteformulier

Levensstijl Vlaamse kat

Beste

Mijn naam is Anaïs Neyt en ik ben student in de derde fase Agro- en Biotechnologie, optie dierenzorg, aan de Odisee hogeschool te Sint-Niklaas. Voor mijn bachelorproef probeer ik een beeld te krijgen van de levenswijze van de Vlaamse huiskat. Een belangrijk onderdeel hiervan is deze enquête die peilt naar het aantal katten met (beperkte) buitentoegang.

Zou ik vijf minuten van uw tijd mogen vragen om deze enquête in te vullen?

Alvast bedankt,
Anaïs Neyt
anais.neyt@student.odisee.be

(promotor: Els Peeters - els.peeters@odisee.be)

Informatie over deelname

Wat houdt deelnemen aan dit onderzoek in?

Mijn deelname levert een bijdrage aan het wetenschappelijk onderzoek. Ik weet dat ik geen verdere beloning of compensatie voor mijn deelname zal ontvangen. Ik begrijp dat mijn deelname aan deze studie vrijwillig is. Ik heb het recht om mijn deelname op elk moment stop te zetten. Daarvoor hoef ik geen reden te geven en ik weet dat daaruit geen nadeel voor mij kan ontstaan.

Wat zijn de risico's en voordelen bij deelname aan dit onderzoek?

Je deelname aan de studie brengt geen noemenswaardige risico's of ongemakken met zich mee. Het enige voordeel voor jou is de ervaring om deel te nemen aan een wetenschappelijke studie. Door deel te nemen aan deze studie draag je bij aan de wetenschappelijke kennis.

Informatie m.b.t. Privacy en Persoonsgegevens

Het wettelijk kader voor de verwerking van persoonsgegevens en vertrouwelijke informatie in het kader van dit onderzoek wordt bepaald door:

- De Europese Algemene Verordening Gegevensbescherming 2016/679 van 27 april 2016, die van kracht is sinds 25 mei 2018 (dit is de AVG of GDPR);
- De Belgische Wet betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens van 30 juli 2018.

Welke persoonsgegevens worden verzameld?

De volgende persoonsgegevens zullen worden verwerkt: provincie, geslacht, geboortjaar, opleidingsniveau, woonomstandigheden, informatie over huisdieren.

Waarom worden deze persoonsgegevens verzameld?

Deze informatie wordt gebruikt om te bepalen of we een representatief deel van de bevolking hebben bereikt. Daarnaast onderzoeken we verbanden tussen persoonsgegevens en hoe deze impact hebben op het

onderwerp van dit onderzoek

Op basis van welke rechtsgrond worden de gegevens verwerkt?

Voor de verdere verwerking van de verzamelde gegevens geldt het algemeen belang als rechtsgrond volgens de AVG/GDPR. Bij stopzetting van je deelname aan de studie, worden de reeds verzamelde gegevens verwijderd voor zover ze nog niet verwerkt zijn in het onderzoek en geanonimiseerd zijn.

De resultaten van dit onderzoek kunnen gebruikt worden voor wetenschappelijke doeleinden en mogen gepubliceerd worden. Mijn naam wordt daarbij niet gepubliceerd. Doorheen het onderzoek zullen mijn gegevens steeds vertrouwelijk behandeld worden.

Je hebt het recht om te vragen om de over jou verzamelde persoonsgegevens in te kijken, te verbeteren of te laten wissen. Je hebt ook het recht om je toestemming in te trekken. Dit kan tot de gegevens geanonimiseerd zijn en verwerkt zijn in het onderzoek. Contacteer hiervoor els.peeters@odisee.be. Voor specifieke vragen i.v.m. je privacy kan je terecht bij de functionaris voor gegevensbescherming van Odisee via privacy@odisee.be (<mailto:privacy@odisee.be>).

* Hierbij verklaar ik dat ik bovenstaande tekst begrepen heb en akkoord ga met deelname aan het onderzoek zoals hierboven beschreven. Ik geef hierbij toestemming dat mijn persoonsgegevens worden verwerkt in het kader van het onderzoek.

☐ Ik verklaar mij akkoord met het gebruik van de door mij ingevulde gegevens overeenkomstig deze privacyverklaring.

Allereerst willen we u een paar korte vragen stellen over uzelf en uw huishouden. Deze informatie wordt enkel binnen dit onderzoek gebruikt om te bepalen of we een representatief deel van de bevolking hebben bereikt. Uw persoonlijke info zal niet worden gedeeld.

* In welke provincie woont u?

- ☐ Oost-Vlaanderen
- ☐ West-Vlaanderen
- ☐ Antwerpen
- ☐ Vlaams-Brabant
- ☐ Limburg
- ☐ Brussel
- ☐ Niet woonachtig te Vlaanderen

* Ik identificeer me als een...

- ☐ Man
- ☐ Vrouw
- ☐ X
- ☐ Zeg ik liever niet

Wat is uw geboortjaar?

*Wat is uw hoogst behaalde diploma?

- ☐ Lagere school
- ☐ Middelbare school
- ☐ HBO5/graduaat
- ☐ Bachelor/kandidaatsdiploma
- ☐ Master/licentiaatsdiploma
- ☐ PhD/doctoraat
- ☐ Zeg ik liever niet
- ☐ Anders, namelijk

Heeft u een opleiding in verband met dieren gevolgd? U kan meerdere opties aanduiden.

- ☐ Middelbaar dierenzorg
- ☐ Bachelor dierenzorg
- ☐ Dierenarts
- ☐ Nee
- ☐ Anders, namelijk

*Hoe zou u uw woonomgeving beschrijven?

- ☐ Stedelijk
- ☐ Landelijk
- ☐ Voorstedelijk
- ☐ Zeg ik liever niet
- ☐ Anders, namelijk

*Woont u op wandelafstand (bereikbaar op 5 minuten) van een van onderstaande categorieën? U kan meerdere opties aanduiden.

- ☐ Park of bos
- ☐ Industriegebied
- ☐ Haven
- ☐ Natuurgebied
- ☐ Speeltuin (openlucht)
- ☐ Zeg ik liever niet

- ☐ Anders, namelijk
- Levensstijl Vlaamse kat - live bevestigingen

☐ Niet van toepassing

* In welk type woning woont u?

- ☐ Appartement gelijkvloers
- ☐ Appartement niet gelijkvloers
- ☐ Gesloten bebouwing
- ☐ Halfopen bebouwing
- ☐ Open bebouwing
- ☐ Zeg ik liever niet

* Welke van onderstaande beschrijvingen passen bij uw situatie als katteneigenaar? U kan meerdere opties aanduiden.

- ☐ Ik ben een fokker
- ☐ Ik ben een opvanggezin voor een asiel of organisatie
- ☐ Ik heb katten als huisdier (niet voor fok)
- ☐ Ik verzorg zwervkat(ten)
- ☐ Katten verblijven op het erf of in de stallen
- ☐ Zeg ik liever niet
- ☐ Anders, namelijk

* Hoeveel katten heeft u?

Gegevens kat 1

	Naam van de kat	Geslacht	Leeftijd	Voortplantingsstatus	Soort	Buitentoege
Kat 1		-- Selecteer -- ▼	-- Selecteer -- ▼	-- Selecteer -- ▼	-- Selecteer -- ▼	-- Selecteer -- ▼

Naam van de kat	Geslacht	Leeftijd	Voortplantingsstatus	Soort	Buitentoeë
-----------------	----------	----------	----------------------	-------	------------

Gegevens kat 2

Kat
2

Naam van de kat	Geslacht	Leeftijd	Voortplantingsstatus	Soort	Buitentoegevoegd
	-- Selecteer -- 	-- Selecteer -- 	-- Selecteer -- 	-- Selecteer -- 	-- Selecteer --

Naam van de kat	Geslacht	Leeftijd	Voortplantingsstatus	Soort	Buitentoeë
-----------------	----------	----------	----------------------	-------	------------

Gegevens kat 3

Kat
3

Naam van de kat	Geslacht	Leeftijd	Voortplantingsstatus	Soort	Buitentoegevoegd
	-- Selecteer -- 	-- Selecteer -- 	-- Selecteer -- 	-- Selecteer -- 	-- Selecteer --

Naam van de kat	Geslacht	Leeftijd	Voortplantingsstatus	Soort	Buitentoege
-----------------	----------	----------	----------------------	-------	-------------

Gegevens kat 4

Kat
4

Naam van de kat	Geslacht	Leeftijd	Voortplantingsstatus	Soort	Buitentoegevoegd
	-- Selecteer -- 	-- Selecteer -- 	-- Selecteer -- 	-- Selecteer -- 	-- Selecteer --

Naam van de kat	Geslacht	Leeftijd	Voortplantingsstatus	Soort	Buitentoege
-----------------	----------	----------	----------------------	-------	-------------

Gegevens kat 5

Kat
5

Naam van de kat	Geslacht	Leeftijd	Voortplantingsstatus	Soort	Buitentoegevoegd
	-- Selecteer -- 	-- Selecteer -- 	-- Selecteer -- 	-- Selecteer -- 	-- Selecteer --

Naam van de kat	Geslacht	Leeftijd	Voortplantingsstatus	Soort	Buitentoeë
-----------------	----------	----------	----------------------	-------	------------

Gegevens kat 6

Kat
6

Naam van de kat	Geslacht	Leeftijd	Voortplantingsstatus	Soort	Buitentoege
	-- Selecteer -- 	-- Selecteer -- 	-- Selecteer -- 	-- Selecteer -- 	-- Selecteer --

Naam van de kat	Geslacht	Leeftijd	Voortplantingsstatus	Soort	Buitentoege
-----------------	----------	----------	----------------------	-------	-------------

Gegevens kat 7

Kat
7

Naam van de kat	Geslacht	Leeftijd	Voortplantingsstatus	Soort	Buitentoegevoegd
	-- Selecteer -- 	-- Selecteer -- 	-- Selecteer -- 	-- Selecteer -- 	-- Selecteer --

Naam van de kat	Geslacht	Leeftijd	Voortplantingsstatus	Soort	Buitentoeë
-----------------	----------	----------	----------------------	-------	------------

Gegevens kat 8

Kat
8

Naam van de kat	Geslacht	Leeftijd	Voortplantingsstatus	Soort	Buitentoegevoegd
	-- Selecteer -- 	-- Selecteer -- 	-- Selecteer -- 	-- Selecteer -- 	-- Selecteer --

Naam van de kat	Geslacht	Leeftijd	Voortplantingsstatus	Soort	Buitentoeë
-----------------	----------	----------	----------------------	-------	------------

Gegevens kat 9

Kat
9

Naam van de kat	Geslacht	Leeftijd	Voortplantingsstatus	Soort	Buitentoegevoegd
	-- Selecteer -- 	-- Selecteer -- 	-- Selecteer -- 	-- Selecteer -- 	-- Selecteer --

Naam van de kat	Geslacht	Leeftijd	Voortplantingsstatus	Soort	Buitentoege
-----------------	----------	----------	----------------------	-------	-------------

Gegevens kat 10

	Naam van de kat	Geslacht	Leeftijd	Voortplantingsstatus	Soort	Buitentoege
Kat 10		-- Selecteer -- 	-- Selecteer -- 	-- Selecteer -- 	-- Selecteer -- 	-- Selecteer --

Naam van de kat	Geslacht	Leeftijd	Voortplantingsstatus	Soort	Buitentoeë
-----------------	----------	----------	----------------------	-------	------------

Gegevens kat 11

Kat
11

Naam van de kat	Geslacht	Leeftijd	Voortplantingsstatus	Soort	Buitentoege
	-- Selecteer -- 	-- Selecteer -- 	-- Selecteer -- 	-- Selecteer -- 	-- Selecteer --

Naam van de kat	Geslacht	Leeftijd	Voortplantingsstatus	Soort	Buitentoege
-----------------	----------	----------	----------------------	-------	-------------

Gegevens kat 12

	Naam van de kat	Geslacht	Leeftijd	Voortplantingsstatus	Soort	Buitentoege
Kat 12		-- Selecteer -- 	-- Selecteer -- 	-- Selecteer -- 	-- Selecteer -- 	-- Selecteer --

Naam van de kat	Geslacht	Leeftijd	Voortplantingsstatus	Soort	Buitentoeë
-----------------	----------	----------	----------------------	-------	------------

Gegevens kat 13

	Naam van de kat	Geslacht	Leeftijd	Voortplantingsstatus	Soort	Buitentoege
Kat 13		-- Selecteer -- 	-- Selecteer -- 	-- Selecteer -- 	-- Selecteer -- 	-- Selecteer --

Naam van de kat	Geslacht	Leeftijd	Voortplantingsstatus	Soort	Buitentoege
-----------------	----------	----------	----------------------	-------	-------------

Gegevens kat 14

	Naam van de kat	Geslacht	Leeftijd	Voortplantingsstatus	Soort	Buitentoege
Kat 14		-- Selecteer -- 	-- Selecteer -- 	-- Selecteer -- 	-- Selecteer -- 	-- Selecteer --

Naam van de kat	Geslacht	Leeftijd	Voortplantingsstatus	Soort	Buitentoege
-----------------	----------	----------	----------------------	-------	-------------

Gegevens kat 15

	Naam van de kat	Geslacht	Leeftijd	Voortplantingsstatus	Soort	Buitentoege
Kat 15		-- Selecteer -- 	-- Selecteer -- 	-- Selecteer -- 	-- Selecteer -- 	-- Selecteer --

Naam van de kat	Geslacht	Leeftijd	Voortplantingsstatus	Soort	Buitentoeë
-----------------	----------	----------	----------------------	-------	------------

Gegevens kat 16

	Naam van de kat	Geslacht	Leeftijd	Voortplantingsstatus	Soort	Buitentoege
Kat 16		-- Selecteer -- 	-- Selecteer -- 	-- Selecteer -- 	-- Selecteer -- 	-- Selecteer --

Naam van de kat	Geslacht	Leeftijd	Voortplantingsstatus	Soort	Buitentoeë
-----------------	----------	----------	----------------------	-------	------------

Gegevens kat 17

Kat 17	Naam van de kat	Geslacht	Leeftijd	Voortplantingsstatus	Soort	Buitentoege
		-- Selecteer -- 	-- Selecteer -- 	-- Selecteer -- 	-- Selecteer -- 	-- Selecteer --

Naam van de kat	Geslacht	Leeftijd	Voortplantingsstatus	Soort	Buitentoege
-----------------	----------	----------	----------------------	-------	-------------

Gegevens kat 18

	Naam van de kat	Geslacht	Leeftijd	Voortplantingsstatus	Soort	Buitentoege
Kat 18		-- Selecteer -- 	-- Selecteer -- 	-- Selecteer -- 	-- Selecteer -- 	-- Selecteer --

Naam van de kat	Geslacht	Leeftijd	Voortplantingsstatus	Soort	Buitentoege
-----------------	----------	----------	----------------------	-------	-------------

Gegevens kat 19

	Naam van de kat	Geslacht	Leeftijd	Voortplantingsstatus	Soort	Buitentoege
Kat 19		-- Selecteer -- 	-- Selecteer -- 	-- Selecteer -- 	-- Selecteer -- 	-- Selecteer --

Naam van de kat	Geslacht	Leeftijd	Voortplantingsstatus	Soort	Buitentoege
-----------------	----------	----------	----------------------	-------	-------------

Gegevens kat 20

	Naam van de kat	Geslacht	Leeftijd	Voortplantingsstatus	Soort	Buitentoege
Kat 20		-- Selecteer -- 	-- Selecteer -- 	-- Selecteer -- 	-- Selecteer -- 	-- Selecteer --

Naam van de kat	Geslacht	Leeftijd	Voortplantingsstatus	Soort	Buitentoege
-----------------	----------	----------	----------------------	-------	-------------

Geef aub het aantal van uw katten per categorie in. Het totaal moet gelijk zijn aan het aantal katten dat u heeft.

* Aantal katten dat permanent binnen leeft:

* Aantal katten dat permanent buiten leeft:

* Aantal katten die zowel binnen als buiten komen:

Wat is de reden dat uw kat(ten) permanent binnen leven? U kan meerdere opties aanduiden.

- ☐ Mijn kat is te jong
- ☐ Mijn kat heeft een handicap (blind, doof, ataxie...)
- ☐ Mijn kat heeft een ziekte die andere katten kan besmetten (vb. FIV, FELV...)
- ☐ Mijn kat is niet gecastreerd of gesteriliseerd
- ☐ De omgeving is niet veilig
- ☐ Er is geen mogelijkheid om mijn kat toegang tot buiten te geven (vb. appartement zonder balkon)
- ☐ Andere reden, namelijk...

Komen uw kat(ten) buiten onder toezicht? U kan meerdere opties aanduiden.

- ☐ Ja, ik blijf altijd bij mijn kat(ten) als ze naar buiten gaan
- ☐ Ja, ik ga met mijn kat(ten) wandelen
- ☐ Nee, mijn kat(ten) gaan (ook) zonder toezicht naar buiten
- ☐ Anders, namelijk...

Kan u toelichten waarom u deze keuze heeft gemaakt voor uw katten?

4

Hoe gaan uw kat(ten) naar buiten? U kan meerdere opties aanduiden.

- ☐ Mijn katten kunnen permanent kiezen wanneer ze naar buiten gaan (bijvoorbeeld door middel van een kattenluik)
- ☐ Mijn katten kunnen gedurende bepaalde delen van de dag kiezen wanneer ze naar buiten gaan (bijvoorbeeld door middel van een kattenluik met tijdsslot of een handmatig slot)
- ☐ Mijn katten kunnen enkel naar buiten als ik ze buitenlaat
- ☐ Anders, namelijk

Kan u toelichten waarom u deze keuze heeft gemaakt voor uw katten?

Hoe ziet de buitenomgeving van uw kat(ten) eruit? U kan meerdere opties aanduiden.

- ☐ Mijn katten kunnen volledig vrij en zonder begrenzing naar buiten
- ☐ Mijn katten worden in een omheinde tuin gehouden waar ze niet uit kunnen
- ☐ Mijn katten worden in een catio, ren, volière of afgezet deel van de tuin gehouden
- ☐ Anders, namelijk

Kan u toelichten waarom u deze keuze heeft gemaakt voor uw katten?

Als u ons nog iets wil meedelen, kan u dat hieronder doen.

